

XALQARO REGBI KENGASHI REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI

REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI UCHUN AMALIY QO'LLANMA

Hurmatli sportchi va murabbiylar!

O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev hozirda jadal rivojlanib borayotgan sport sohasiga juda katta e'tibor qaratgan va bu borada bir qator qarorlar imzolangan. Jumladan, 2015 yil 4 sentyabrdagi "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi O'RBQ 394-son Qonuni, 2017 yil 20 apreldagi "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-2909-sonli Qarori, 2018 yil 5 martdagi "Jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni hamda mazkur sohaga tegishli me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni hal qilish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 29 oktyabrdagi PQ-4500-sonli qaroriga binoan ishlab chiqilgan chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadida Regbi bo'yicha bir qator ishlar amalga oshirilmoqda.

Hozirgi vaqtda regbi respublikamizda jadal rivojlanayotgan sport turlaridan biridir. O'zbekiston regbi federatsiyasi va uning hududiy bo'linmalari tashkil etildi hamda faoliyat ko'rsatmoqda, regbi bo'yicha O'zbekiston milliy terma jamoasi nufuzli xalqaro musobaqalarda («Asian Olympic Pre-Qualifier», «Asian 7's») faol ishtirok etib, sharaflari o'rinlarni egallab kelmoqda, ushbu jamoa Osiyo mintaqasidagi davlatlar orasida kuchli sakkizlikka kiradi.

Qo'lingizdagi ushbu Regbi sporti bo'yicha tayyorlangan qo'llanmalar dasturi Regbini yanada rivojlantirish, uni respublika aholisining keng qatlamlari o'rtasida faol targ'ib qilish va ommalashtirish, yuqori sifatli o'quv-mashq jarayonini ta'minlash, regbichilar, trenerlar va hakamlarning mahorat darajasi va malakasini doimiy oshirib borish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, shuningdek, regbichi-sportchilarni tayyorlash maqsadida o'zbek tilidagi ilk manba sportchilar va murabbiylar uchun tayyorlandi.

Hukumatimiz rahbariyatining doimiy qo'llab-quvvatlashlari natijasida Regbi sportiga ham katta e'tibor qaratilmoqda, shu munosabat bilan mazkur qo'llanmalar dasturi regbi sporti sohasidagi o'zbek tilidagi ilk manba sportchilar va murabbiylar uchun tayyorlandi.

Mazkur dastur 6 ta qismdan iborat bo'lib, "Regbi o'yiniga tayyorgarlik", "Bolalar uchun Teg-Regbi qoidalari (16 yoshgacha)", "World Rugby Murabbiylik faoliyati (Regbiga kirish)", "World Rugby texnik ko'nikmalar shakllanishining asosiy omillari", "Regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyati", "Kuch va jismoniy tayyorgarlik" qo'llanmalaridir.

Ushbu qo'llanma sportchilarimizning jismoniy tayyorgarligi va musobaqalarda g'alaba qozonishlari hamda o'z sog'liqlariga e'tibor berishlarida muhim dasturamal bo'lib xizmat qiladi, degan umiddamiz.

Safoev S.S.

O'zbekiston Regbi federatsiyasi raisi

Regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyati

Regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyati uchun amaliy qo'llanma

Mundarija:

Umumiy bayon	3
Maqsadli natijalarga izoh	5
O'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlariga izoh	6
Regbi-7 o'yinidagi umumiy xatolar.....	7
Maqsadli natijalarning batafsil bayoni	9
Hujum	
To'pni qabul qilish	9
To'pni saqlash.....	9
Bo'sh joy yaratish	10
Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish .	16
Yordam o'yinchilarning o'yini.....	21
Himoya	
To'p uchun kurash	22
Himoya maydondagi hujum masofani qisqartiradi.....	22
To'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat, tackle).....	31
To'pni qaytarish	32
O'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlarining batafsil bayoni	33

Hujum

To'pni qabul qilish	33
To'pni saqlash	43
Bo'sh joy yaratish	45
Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish	47
Yordamchi o'yinchilarnig o'yini	57

Himoya

To'p uchun kurash	59
Himoya maydondagi hujum masofani qisqartiradi.....	62
To'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat, tackle).....	65
To'pni qaytarish	65

O'yinchilarni maydonda joylashuv holati (pozitsiya) va tanlov bo'yicha mas'uliyat.....67

Xavbek/skramdagi yarim himoyachi o'yinchi	67
Xuker.....	67
Jamoani tanlash	68

XALQARO REGBI KENGASHI
REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI
UMUMIY BAYON

UMUMIY BAYON

Umumiy bayon

Kirish

Xalqaro Regbi Kengashining Regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyatining amaliy qo'llanmasiga xush kelibsiz. Ushbu ishchi qo'llanma uch xil usulda ishlatish uchun yaratilgan:

- mustaqil manba (resurs) sifatida,
- Regbi-7 o'yiniga kirish 1 daraja kursiga yordamchi sifatida qo'shimcha qo'llanma,
- Regbi-7 o'yini bo'yicha ko'nikmalarini rivojlantirish 2 daraja kursiga yordam sifatida.

Agar siz kursda qatnashayotgan bo'lsangiz, ushbu manba (resurs) regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiy sifatida ko'nikmalaringizni rivojlantirishga yordam beradi.

Inson hayotida sportning mavjudligi ijtimoiy, jismoniy va shaxsiy rivojlanish, shuningdek, madaniy dunyoqarashning kengayishi uchun katta foyda keltiradi. Regbi o'yini — keng qamrovli qiziqarli sport turidir, va siz murabbiy sifatida o'yinchilarning shaxsiy rivojlanishi, jamoaga tegishli bo'lish hissi va o'z-o'zini hurmat qilishiga haqiqiy ta'sir ko'rsatishingiz mumkin.

Regbi-7 o'yini 1 daraja kursi yangi murabbiylarga regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyatini olib borishda yordam beradigan amaliy instrumentlarni berishga yo'naltirilgan. Ushbu kurs faqat tinglash orqali amalga oshirilishi mumkin. Kursni tinglab bo'lgach, ishtirokchi Xalqaro Regbi Kengashining tegishli sertifikatini oladi.

Minnatdorchilik

Biz muallif va tahririyat jamoasiga fidoliliklari va sa'y-harakatlari uchun shuningdek, maslahat guruhiga ushbu o'quv dasturini rivojlantirishga qo'shgan hissalarini uchun chin dildan minnatdormiz.

Muallif:

Li Smit

Maslahatchi:

Djon MkLin, Regbi direktori, Dublin universitetining Regbi klubi

Dizayn va nashr:

Kompaniya "Sport Development"

www.sport-development.com

Regbi-7 o'yini bo'yicha 2 daraja kursi – kurs akkreditatsiyadan o'tgan va allaqachon tajribaga ega bo'lgan regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylarni rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu kurs murabbiylik faloiyati jarayoni va regbi-7 o'yinining texnik jihatlari bilan yaqindan tanishadi va rasmiy bahoni o'z ichiga oladi. Kurs davomida siz murabbiylik ko'nikmalarini amaliyotda qo'llash imkoniga ega bo'lasiz. Fursatdan foydalanib, hamkasblaringiz va World Rugby o'qituvchisi bilan fikr va bilim almashing. Ushbu imkoniyatlar kurs natijalarini baholash uchun ham asos bo'lib xizmat qiladi.

Ushbu qo'llanmani o'qish va/yoki kursda ishtirok etish sizga yoqadi degan umiddaman.

Mark Xarrington

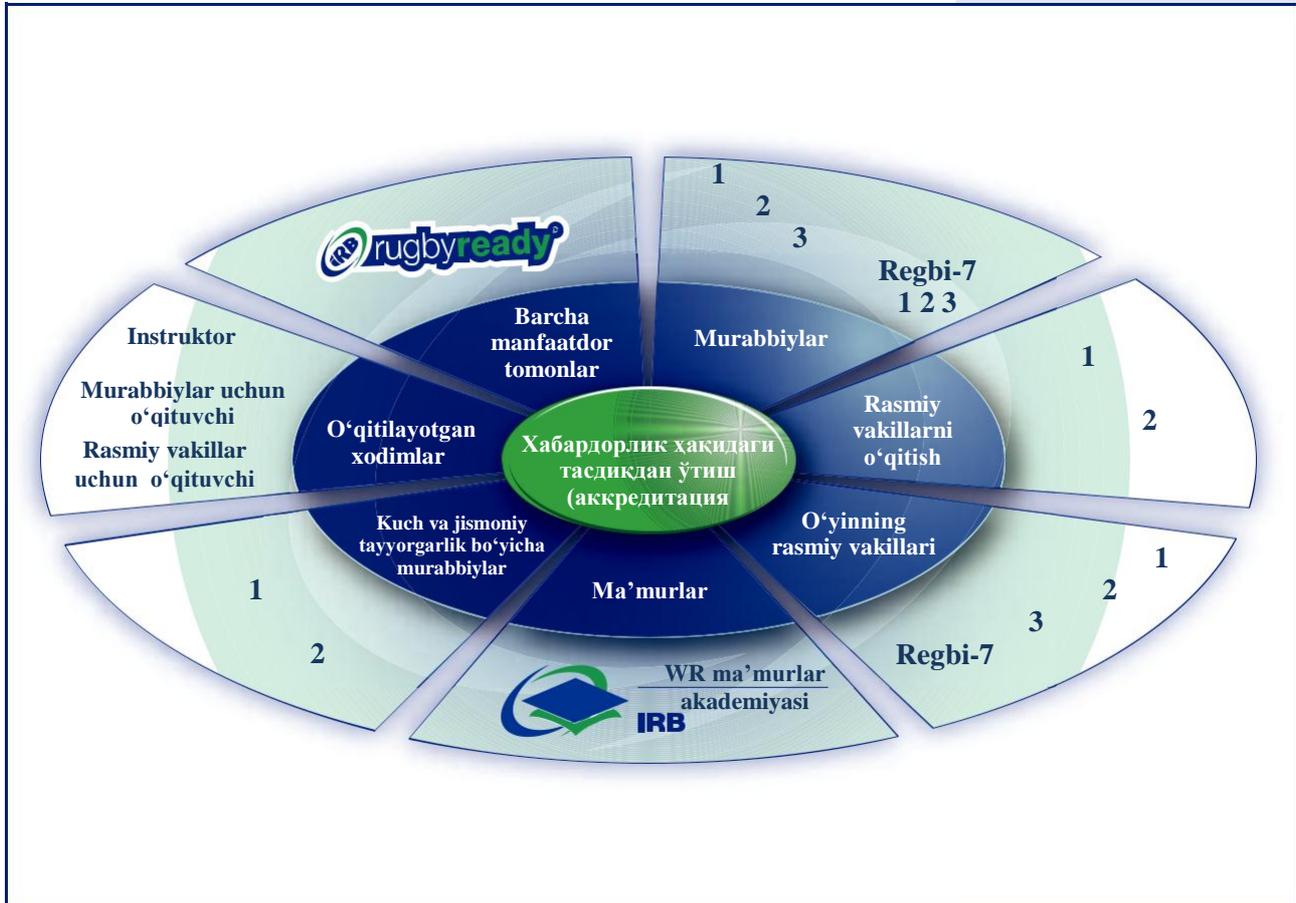
O'qitish bo'yicha menejer,
Xalqaro Regbi Kengashi

Mazkur qo'llanma haqida

Ushbu manba avvalo, Xalqaro Regbi Kengashining Regbi-7 o'yini bo'yicha murabbiylik faoliyati 1 va 2 darajalari uchun umumiy qo'llanma hisoblanadi. Tegishli kursning o'tishi bilan ushbu ishchi qo'llanmani tegishli ishchi daftarchalari bilan to'ldirish mumkin.

O'qituvchilar uchun eslatmalar Xalqaro Regbi Kengashidan alohida so'ralishi mumkin.

Xalqaro Regbi Kengashining (World Rugby) o'quv va tayyorgarlik kurslari

Xalqaro Regbi Kengashining (World Rugby) o'quv va tayyorgarlik kurslari 1990 yillarning o'rtalaridan boshlab, sezilarli o'zgarishlarga duch keldi va World Rugby ittifoq-a'zolarining tajribalari hamda "tarkib bo'yicha ekspert" bo'lgan World Rugby murabbiylarining ko'nikmalaridan foydalanib, muntazam takomillashtirib borilmoqda.

Yuqoridagi diagrammada ko'rsatilganidek, 2006 yildan boshlab, ko'proq manfaatdor yordam berish maqsadida World Rugby ta'minoti ko'paytirildi. Endi barcha kurslar xabardorlikka asoslangan va murabbiylar hamda o'yinning rasmiy vakillarining kontekstiga mos keladigan o'quv va tayyorgarlikni ta'minlash uchun mo'ljallangan.

Bundan tashqari, Xalqaro Regbi Kengashining kurslari faqat World Rugby litsenziyasiga ega bo'lgan o'qituvchilar tomonidan o'qitiladi, ular o'zlarining texnik va namoyish ko'nikmalarini talab qilingan standartga muvofiq namoyish etadilar. Barcha ro'yxatdan o'tish va sertifikatlashtirish Irlandiyaning Dublin shahridagi Xalqaro regbi kengashining bosh ofisida amalga oshiriladi.

Regbi-7 o'yiniga kirish

So'nggi bir necha yil ichida regbi-7 o'yini katta shuhrat qozondi va bugungi kunda dunyoda ushbu sport turi bo'yicha bir nechta xalqaro musobaqalar o'tkazilmoqda.

Regbi-7 o'yiniga bag'ishlangan adabiyotni xayratlanarli darajada topish qiyin. Yuqori darajadagi murabbiylar – bu milliy terma jamoalarni boshqarishda bevosita ishtirok etadigan mashg'ul insonlar.

Ushbu qo'llanma rasmiydan ko'ra norasmiy ravishda olib borilgan o'yinni doimiy ravishda muhokama va munozara qiladigan rasmiy hissa sifatida yozilgan.

Qo'llanma yakuniy emas, regbi-7 o'yini kabi tezkor o'yin uchun yakuniy qo'llanma bo'lmasligi kerak. Biroq, o'yinni tahlil qilish va uning tarkibga tizimli yondashishni ta'minlaydi, bu o'yin rejalari, o'yin kombinatsiyalari va jamoa taktikasini ishlab chiqishda boshlang'ich nuqtasi bo'lib xizmat qiladi.

Regbi-7 o'yini qaysi maqsadda ishlatilganidan qat'iy nazar: milliy jamoa uchun iste'dodli o'yinchilarini rivojlantirish yoki regbi haqida kam odam biladigan Ittifoqlarda o'yinni ommalashtirish – uning potensialini faqat ma'lumotli va tizimli murabbiylar yordamida oshirish mumkin.

Qo'llanmaning maqsadi

Ushbu qo'llanmaning maqsadi regbi-7 o'yini murabbiylariga o'yin tushunchasiga asoslangan holda qobiliyat darajasida o'yinchilar bilan ishlash usullari to'g'risida ma'lumot berishdir.

Maqsadli natijalarga umumiy bayon

HUJUM

- to'p uchun kurash,
- to'pni saqlash,
- bo'sh joyni hosil qilish
- ushbu bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish
- yordamni ta'minlash,
- ochkolar yig'ish.

HIMOYA

- to'p uchun kurash olib borish,
- himoya maydonidagi hujum masofani qisqartirish,
- to'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat, tackle),
- to'pni o'ynash (to'p uchun kurash).

O'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlariga izoh

Savol: maqsadli natijalarga qanday erishish mumkin?

Javob: ko'nikmalar, kombinatsiyalar, hujum va himoya taktikalarini ishlatish yordamida.

HUJUM

- **To'pni o'ynash/ to'p uchun kurash**
 - Dastlabki zarbalar,
 - Skramlar (sxvatka, scrum),
 - Yo'laklar (koridor, outline).
- **To'pni saqlash**
 - qo'llar bilan o'ynash,
 - maydondagi joylashuv,
 - maydonning yon tomoni
 - oldinga yo'nalishdagi maydon

Himoya oralig'idan o'tish

- tutib olishdan (zaxvat, tackle) oldin
- tutib olish harakatida va tutib olish orqali (zaxvat, tackle),
- yordam,
- yon tomondan yordam,
- oldingi yo'nalishdagi yordam.

HIMOYA

• To'p uchun kurash

- Raqib jamoaning skram (sxvatka, scrum) va yo'lakda (koridor, lineout) to'pni to'g'ri uzatishiga xalaqit berish, ularning imkoniyatlarini cheklash.

• Himoya maydonidagi hujum masofani qisqartirish

- Joylashuvni (tuzilish) saqlagan holda oldinga harakatlanish.

- "o'yinchiga o'yinchi" himoya yoki hududni himoya qilish – bu bir usuldan ikkinchi usulga moslashish qobiliyati.

- "Svipер" yordamida orqa bo'shliqni yopish.

- Vaqtni cheklash va hujumni chuqurroq shakllanishiga majbur qilish uchun himoya maydondagi hujum masofani qisqartirish.

- Tashqaridan ichkariga emas, ichkaridan tashqariga himoya.

• To'p ushlagan o'yinchini tutib olish

- Oldinga yugurayotgan to'p ushlagan o'yinchini to'xtatish maqsadida tutib olish (zaxvat, tackle),

- To'pni ushlab olish maqsadida tutib olish (zaxvat, tackle),

- Tutib olishlar seriyasidan foydalanish.

• To'pga egalik qilish/ hujum

- O'yinchilar to'p harakatini tezlashtirishlari uchun maydondagi chuqurroq joylashuvini saqlash. Yerdagi erkin to'p – to'pni tez ko'tarish va bo'sh joyga uzatish.

- xushyorlikni saqlash.
- to'p tutib olingandan so'ng darhol "sviper" yo'qligidan foydalanish.

Jamoani tanlashda asosiy qobiliyatlar (parametr) ro'yxati

Asosiy qobiliyatlar (prioritetlar)

- tezlik,
- qo'llar bilan o'ynash ko'nikmalari,
- raqibni aylanib o'tish ko'nikmalari,
- tutib olishlar harakatini bajarish va erkin to'pga ega bo'lish,
- anaerob jismoniy holat / forma,
- asosiy ko'nikmalar:
 - to'pni darvozaga tepish,
 - yo'lak (koridor)/ skram (sxvatka),
- jamoaviy intizom va tuzilmani saqlash uchun o'zini-o'zi boshqarish.

Regbi-7 o'yinida keng tarqalgan xatolar

- O'yinchilar maydonda yetarli darajada chuqur saflanmaydilar, shuning uchun to'pni olish uchun ular tezlikni pasaytirishi va orqaga chekinishi.
- To'p ushlagan o'yinchini orqasidan yordam berish o'rniga maydon kengligi bo'ylab harakatlanish.
- Raqibning bosimi ostida intizomning yo'qligi, bu hujum yoki himoyada kombinatsiyalarni yo'qotishga olib keladi.
- Yomon tayyorgarlik: hujumda ham, himoyada ham eng ko'p takrorlanadigan vaziyatlarga o'yin kombinatsiyalarining yo'qligi.
- Hujumda o'yinchilarni to'planishi himoyachi jamoaning to'p ushlagan o'yinchidan to'pni olib qo'yishiga va yondan o'yinchilarni chetlab o'tishga olib keladi.
- Yakka o'ynash va jamoadoshlarizdan ajralish.
- Rak yoki mol holatida to'p uchun kurashda juda ko'p o'yinchilarni jalb qilish. Yaxshisi, bir yoki ikki o'yinchini ishlatgan ma'qul, shunda to'pni yutib olishda jamoaga hujum qilish uchun o'yinchilar bo'ladi, aks holda – himoya uchun.

XALQARO REGBI KENGASHI REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI

MAQSADLI NATIJALARNING BATAFSIL BAYONI

MAQSADLI NATIJALARNING BATAFSIL BAYONI

MAQSADLI NATIJALARNING BATAFSIL BAYONI

HUJUM

To'pni qabul qilish

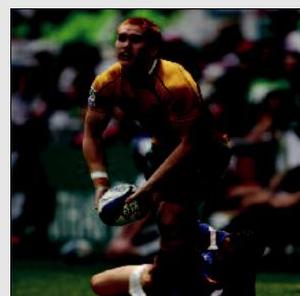
Regbining barcha turlari kabi to'pni yutib olish va uni saqlash jamoaning ustuvor vazifalaridandir. Shuning uchun skram (sxvatka), yo'lak (koridor) va dastlabki zarbalar juda muhim, garchi regbi-7 o'yinida unchalik ko'p bo'lmasa ham.

Regbi-7 o'yinida juda ko'p ochko to'plash mumkinligi sababli dastlabki zarbalar ustuvor o'rinda turadi. Kichkina qoidabuzarliklar bo'lsa, skram ikkinchi darajali vazifa bo'ladi, va koridorlar oxirgi ustuvor bo'ladi, chunki jamoalar odatda, to'p autdan tashqariga chiqmasligiga harakat qiladilar. "O'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlari" bo'limida standart vaziyatlarda to'pni qanday o'ynash kerakligi tasvirlanadi.

To'pni saqlash

Agar raqib ularga bosim o'tkazsa ham, o'yinchilar to'pni saqlab qolishni bilishlari kerak. To'pni saqlab turish uchun ular joylarida qolishlari mumkin yoki hatto orqaga harakat qilishlari mumkin.

O'yinchi yerga yiqilishi bilanoq, to'pni qo'yib yuborishi kerak. Aynan shuning uchun to'p ushlagan o'yinchi to'pni saqlab qolishi uchun kontaktda oyoqlarini yelka kengligidan ham kengroq mustahkam tutishi va erga yiqilishini oldini olish uchun og'irlik markazini pastroq tutgan holda jismoniy qobiliyatga ega bo'lishi o'yinchi uchun eng muhim ahamiyatlidir.

To'pni saqlash

To'p ushlagan o'yinchi to'pni saqlash uchun "orqaga chekinish yo'llari"ni o'ylaydimi?

To'p ushlagan o'yinchi raqib tomonga yon tomoni yoki orqasi bilan o'girilib, yordamchi o'yinchiga to'pni yetkazib bera olishi yoki jamoadoshi kontaktga kirib, to'pni saqlab qolishini ta'minlashi kerak.

Yordamchi o'yinchi to'pdan biroz teparoqdan yelka bilan kontaktga kirishi kerak. Yordamchi o'yinchi kontaktda oldinga harakatlana olishi uchun to'p ushlagan o'yinchi to'pni taxminan bel darajasida ushlashi kerak. Yordamchi o'yinchi nafaqat to'pni saqlashi va oldinga harakatlanishi, balki shuningdek, muvozanatni saqlash uchun bir qo'l bilan to'p ushlagan o'yinchi bilan bog'lanishi kerak. Shunday qilib, to'p ushlagan o'yinchi oyoqda qoladi va tutib olish (zaxvat) harakati kabi to'pni darhol o'ynashga hojat qolmaydi.

To'pni saqlash ta'minlanganidan so'ng hujumga qayta shaylanish va kerakli tuzilishga ega bo'lish uchun yordamchi o'yinchi darhol bo'sh joydagi o'yinchiga to'pni uzatishi kerak.

Agar to'p ushlagan o'yinchi erga qulasa, u darhol to'pdan biroz nariga dumalashi yoki hujumni davom ettirishi uchun tutib olish holatidan (zaxvat) tezda to'pni orqaga uzatishi kerak.

To'pni saqlash

To'p ushlagan o'yinchi to'pni saqlashi uchun "chekinish yo'lini" o'ylaydimi?

Maqsad – guruhlashgan o'yinchilardan chetlashib, to'pni yordamchi o'yinchiga chetga uzatishi kerak. Tutib olingan o'yinchi raqib tomonidan yon tomonga bosim bilan siljitib borilganda tutib olish (zaxvat) natijasida barbod bo'lgan maydondagi joylashuvni qayta tiklash uchun darhol yerga yiqilishi kerak.

Barcha holatlarda o'yinchilar o'zlarining vazifalari asosida tutib olish (zaxvat) harakatini bajarishga kirishishlari kerak. Bu qachon va qanday kontakt bo'lishini oldindan bilish qobiliyatini talab qiladi, shunda o'yinchilar to'p uchun kurash boshlanishidan oldin nima qilish kerakligini darhol bilib oladilar.

Bo'sh joyni hosil qilish

Bo'sh joy ikki yo'nalishda mavjud bo'lishi mumkin, u **yonlanma** – maydonning eni bo'yicha yoki maydon uzunligi bo'yicha bo'lishi mumkin.

Yonlanma bo'sh joy

Maydonning kengligi bo'ylab yon tomondagi bo'sh joy hujum paytida jamoadoshining joylashishi yordami bilan yaratilishi mumkin.

Albatta, to'pni saqlashning eng yaxshi uslubi – butunlay kontaktdan qochishdir. Bo'sh joydagi o'yinchiga to'pni harakatlantirish, oxir oqibat oldinga intilishga imkon beradi, chunki bu ideal ssenariy bo'lib, barcha o'yinchiilar to'pni olish imkoniyati bilan o'yinda qoladilar.

To'p maydonning o'yinchilar to'plangan joyida bo'lsa, uni darhol bo'sh joyga uzatish kerak. O'yin variantlarining mavjudligini ta'minlash uchun o'yinchilar bir joyda to'planmasliklari kerak, balki maydon kengligi bo'ylab tarqalishlari kerak. Eng yaxshisi, to'pni bo'sh joyga pas orqali uzatish kerak, ammo o'yin davomida buning har doim ham imkoni bo'lmaydi. Bunday holda, to'pni er bo'ylab orqaga dumalatish mumkin yoki qisqa zarba bilan to'pni orqaga jamoadoshiga tepishi mumkin.

Istisno ravishda bu o'yin hisob maydoni yonida o'tkazilganda yuzaga kelgan vaziyat. Bu erda to'pni qabul qilayotgan o'yinchi bir vaqtning o'zida hisob maydonini yorib o'tishi uchun yaqinroq harakatlaniishi va yordamchi o'yinchilardan foydalanish uchun o'zida to'pni saqlab qolishi kerak. To'p ushlagan o'yinchi oldinga qanchalik ko'proq harakatlansa, yordamchi o'yinchilar oldinga harakatlanib, pasni qabul qilishlari uchun bo'sh joy keng yaratiladi, hujumchi jamoaning shakllanishi himoya jamoani orqaga chekinishga majbur qilishi mumkin.

Bo'sh joyni hosil qilish

Himoyachi o'yinchilar chetlatildi va to'p yaxshiroq vaziyatda turgan jamoadoshiga uzatildi.

Himoyachi jamoa o'yinchilari hujumchi jamoaning individual o'yinchilariga qarshi himoyani o'z zimmalariga olishlari lozim, shuning uchun ular maydon kengligi bo'ylab tarqalishlari kerak. Himoyaning individual himoyachi o'yinchilari oralig'ida yaratilgan bo'sh joy orqali hujumga o'tish mumkin.

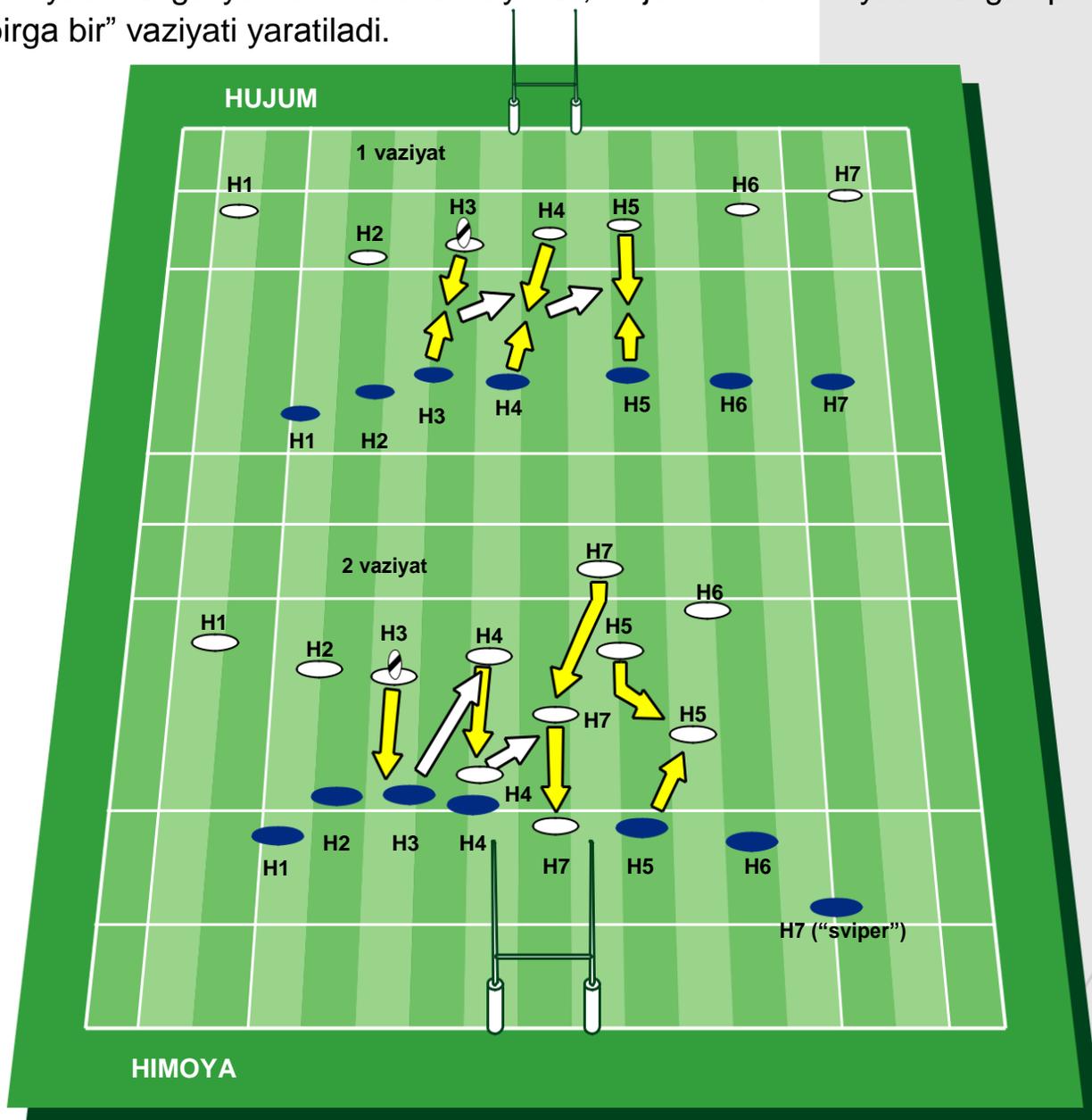
Hujumchi o'yinchi o'zining ustun ko'nikmalaridan foydalanib, himoya chizig'ida turgan himoyachi o'yinchining yo o'ngdan yo chap tomonidagi bo'sh joyidan aylanib o'tishi mumkin.

Qarang: Diagramma 1-1: maydonning yon tomonidagi bo'sh joy – 1 vaziyat.

1-1 va 1-2 diagrammalar: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy

1 vaziyat: o'yinchilar orasidagi individual bo'sh joydan foydalangan holda hujumchi 5 (oq forma) himoyachi 5 ga (ko'k forma) qarshi. Hujumchi o'yinchilar keng joyni egallaydilar, shuning uchun himoyachi o'yinchilar himoyachi 5 ga yordam bera olmaydilar, hujumchi 5 himoyachi 5 ga qarshi "birga bir" vaziyati yaratiladi.

2 vaziyat: hujumchi 4, hujumchi 5 va hujumchi 7 – hujumchi 4 va hujumchi 5 o'yinchilari himoyachi o'yinchilarni o'ziga jalb qilish orqali o'zlarining oralarida bo'sh joy hosil qiladilar va hosil bo'lgan bo'sh joyga hujumchi 7 o'yinchiga to'pni pas uzatadilar.

Ikkinchi variant: hujumchi o'yinchi joylashuvning boshqa qismidagi ikki jamoadoshi orasidagi bo'sh joyga kirishi mumkin. Himoyachi bo'sh joyni ikki o'yinchidan, ya'ni to'p ushlagan o'yinchi va pas uzatilgan o'yinchidan himoya qilishga majbur, shuning uchun ular orasidagi bo'sh joyga kirgan qo'shimcha o'yinchi himoyani tiklashga qadar oldinga harakatlanishi mumkin.

Qarang: 1-2 diagramma: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy – 2 vaziyat.

Har qanday joylashuvda o'yinchilar yetarli darajada bir-birlaridan uzoqroqda turishlari kerak, shunda himoyachi o'yinchi bo'sh joyni bitta o'yinchidan ortiq boshqa o'yinchilardan himoya qila olmaydi. Bunga hujumning yo'nalishi (trayektoriya) yordam beradi. Harakat yo'nalishi dastlab o'yinchini ushlab turgan tanlangan himoyachi o'yinchi tomon yo'naltiriladi. Agar himoyachi o'yinchi yordam berish uchun chetga surilsa, to'p ushlagan o'yinchi oldinga harakatlanadi. Biroq, o'yinchilar maydonning butun kengligini egallamasdan bir-birlariga biroz yaqinroq turishlari mumkin. Bu maydonning yon chizig'idagi bo'sh joyni, ya'ni bo'sh joydagi oxirgi o'yinchining orqasida hosil qilinadi. Bunday holda, ikki himoyachi o'yinchi orasidagi bo'sh joydan emas, balki maydon tashqarisidagi bo'sh joydan foydalangan ma'qul.

Qarang: 1-3 diagramma: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy – 3 vaziyat.

Bu bo'sh joyda harakatlanayotgan o'yinchida yetarlicha joy mavjud, shuning uchun kerakli tezlikni hisobga olgan holda, u ochko to'plashi mumkin. Agar bunday bo'lmasa, o'yinchi yordam kelmagunga qadar vaqtni yutib olishi va yordamchi o'yinchiga bo'sh joy hosil qilishi uchun harakat yo'nalishlaridan (trayektoriya) foydalanishi kerak.

Buning uchun o'yinchi harakat yo'nalishini (trayektoriya) o'zgartirib, himoyani yordamchi o'yinchilardan olib ketishi kerak. Agar o'yinchi chapga harakatlansa, o'ngda bo'sh joy hosil bo'ladi, agar o'yinchi o'ngga harakatlansa, chapda bo'sh joy hosil bo'ladi.

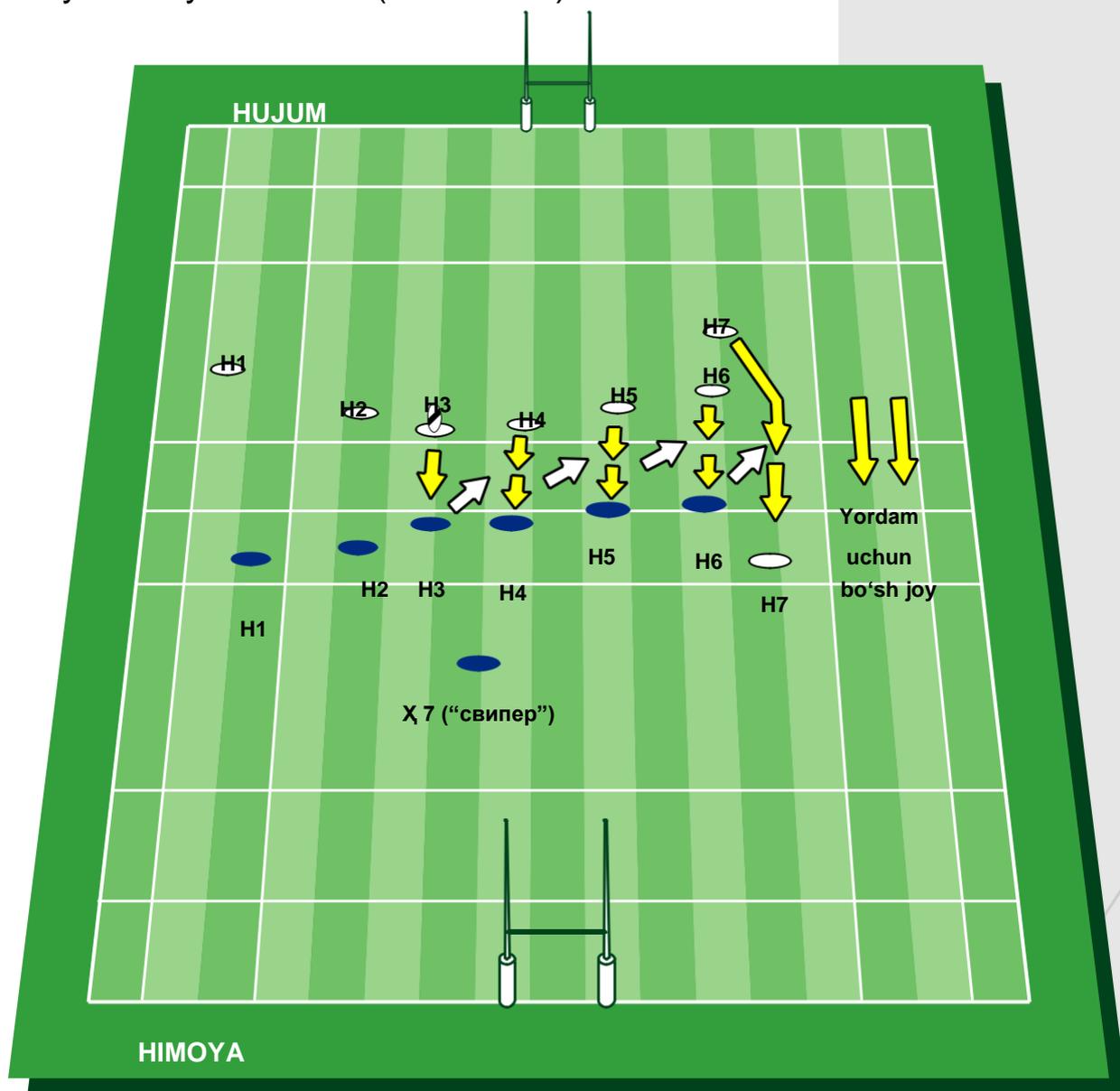

Bo'sh joyni hosil qilishning eng yaxshi usuli – bu yordamchi o'yinchi oldinga yugurayotgan paytda maydonning ichiga yugurishi – bunda bo'sh joy himoya tomondan ularning tashqi tomonida hosil bo'ladi. Bu shuningdek, bo'sh joyga yugurayotgan o'yinchilarga yordam berish uchun qulay pas uzatish imkoniyatini beradi.

Yana bir variant – yordam va himoyadan uzoqlashish, yo'nalishni doimiy ravishda o'zgartirib turish, lekin yon chiziq tomonga almashib harakat qilish. Agar o'yinchi himoyani tashqi tomondan aylanib o'tolsa – a'lo, agar o'tolmasa – ikki qiyinchilik paydo bo'ladi. Birinchisi, bunday vaziyatda bo'sh joyga pas uzatish qiyin bo'ladi; ikkinchidan, to'p ushlagan o'yinchini bunday harakatlanishi himoyachilarni bo'sh joyga olib keladi.

1-3 diagramma: Yon tomondagi bo'sh joy

3 vaziyat: hujumchi 7 va hujumchi 6 (oq forma) uchun qulay to'sish holati. Hujumchi 3, hujumchi 4 va hujumchi 5 lar hujumchi 6 va hujumchi 7 uchun tashqi tomondan bo'sh joyni hosil qilib, o'zlarining himoyachi o'yinchilarini (ko'k forma) ushlab turadilar.

Maydon uzunligidagi bo'sh joy

Maydon uzunligidagi bo'sh joy – ikki jamoa o'rtasidagi bo'sh joydir. Tutib olish (zaxvat, tackle), yo'lak (koridor, lineout), rak (ruck) va mollardan (maul) – bu “o'yindan tashqari chiziq” va himoyachilar joylashgan chiziq orasidagi masofa.

Qarang: 2-1 diagramma: maydon uzunligidagi bo'sh joy – 1 vaziyat.

Regbi-7 o'yinida ko'pincha rak (ruck) va mollarni (maul) shakllantirish orqali bo'sh joy hosil qilishning imkoniyati yo'q. Bu to'pni saqlab qolish uchun o'yinchilar kontakt qilmaslikka harakat qilishning natijasi. Shuningdek, o'yinda kam sonli o'yinchilar ishtirok etadilar va kontakt sodir bo'lgan holatlarda rak yoki mol holatlariga olib kelmasligi mumkin.

Bu shuni anglatadiki, o'yinning ushbu jihatlarida bo'sh joy hosil qilinishiga qaramay, mol va rak regbi-15 ga qaraganda ancha kamroq shakllanadi. Shunday qilib, regbi-7 o'yinida ko'pincha ochiq o'yinda qo'llaniladigan “o'yindan tashqari” qoidalari mavjud. Bu qoidalar, asosan, hujumchi jamoasiga ishlatiladi, ayniqsa: hujumchi o'yinchi “o'yindan tashqari” holatda bo'lsa, va agar u oxirgi to'p bilan o'ynagan jamoadoshi oldida to'p bilan o'ynasa.

Buning natijasida regbi-7 o'yinida maydon uzunligidagi bo'sh joy faqat hujumchi jamoaning himoya kamchiliklaridan foydalanish qobiliyati tufayli hosil bo'ladi.

Agar hujumdagi jamoa himoyachi jamoa shakllanishining buzilishini ishlata olsa, ular bo'sh joy hosil qilishlari mumkin. Ko'pincha, oldinga harakatlanayotgan himoyachi o'yinchilardan birontasi oldinga chiqib ketsa, himoya chizig'ida bo'sh joy hosil bo'ladi.

Qarang: 2-2 diagramma: maydon uzunligidagi bo'sh joy – 2 vaziyat.

2-1 va 2-2 diagrammalar: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy

1-vaziyat: Faza o'yinidan maydon uzunligidagi bo'sh joy.

2-vaziyat: Maydon uzunligidagi bo'sh joy himoya chizig'idagi bo'shliqdan foydalanish orqali hosil qilinadi. Himoyachi o'yinchi 3 (ko'k forma) jamoaning joylashuv izig'idan chiqadi. Hujumchi o'yinchi 2 bo'sh joydan foydalanib, himoyachi 2 va himoyachi 3 oralig'idan oldinga harakatlanadi, hujumchi 3 hujumchi 2 o'yinchiga yordam berishga yuguradi.

Agar hujum himoyaga xavf tug'dirsa olmasa, ularda hujum uchun kamroq bo'sh joy bo'ladi, chunki himoya jamoasi "o'yindan tashqari chiziq" bilan cheklanmaydi va shunga mos ravishda hujum uchun bo'sh joy hosil bo'lmaydi.

Aynan shuning uchun jamoalar himoyadan uzoqlashib, o'z darvozalari chizig'iga o'tish orqali bo'sh joy hosil qilishga harakat qiladilar. Oxir oqibat ular oldinga harakatlanishlariga to'g'ri keladi. Biroq, ular orqaga qadam qo'ygan pozitsiyadan oldinga harakatlanishi juda qiyin va yaxshi tajriba talab etiladi.

Hujumchi o'yinchilar ular bilan kontaktga kirganlarida himoyachi o'yinchilar ikkala tomondan o'yinga kirishlari mumkinligini unutmasliklari kerak. Biroq, 2000-yil yanvar oyining oxirida Xalqaro Regbi Kengashi o'yinchilar tutib olish (zaxvat) harakatiga o'zlarining tomonlaridan kirishlari kerakligini talab etuvchi o'yin qoidalariga eksperimental o'zgartirish kiritganini unutmang. Bu hujum jamoasi uchun bo'sh joy va vaqtni hosil qiladi.

Jamoalar o'rtasidagi maydon uzunligidagi bo'sh joy juda katta bo'lishi mumkin, chunki hujumchi jamoaga hujum qilish uchun vaqt berish bilan birga, himoyachi jamoani himoya qilish uchun ham vaqt beradi. Tan olish kerakki, o'yinchilarning yuqori darajadagi ko'nikmalari o'yinchilarga bo'sh joy kam bo'lsa ham hujum qilishga imkon beradi. Qanchalik kam bo'sh joy bo'lsa (qo'yilgan maqsadga erishishga imkon berish sharti bilan), shunchalik himoyada reaksiya qilish uchun kam vaqt bo'ladi.

Hujum va himoya chizig'i o'rtasida bo'sh joy mavjud bo'lsada, o'yinchilar himoya orqqasidagi bo'sh joyni hisobga olishlari kerak.

Himoya chizig'idan o'tish

Himoyaning birinchi chizig'ini bosib o'tgandan so'ng tezkorlik urinish (popitka, try) harakatini ta'minlaydi.

Oyoq bilan zarba berish va undan keyin ushbu bo'sh joydan foydalanish va to'pga ega bo'lish darhol natijalarni berishi mumkin. Ammo istalgan natijalarga erishilmasa ham, himoya katta hajmdagi o'yinchilarni oldinga harakatlanishi va tutib olish (zaxvat) harakatini ishlata olmasligi uchun yana oyoq bilan zarba berishi mumkin.

Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish

Bo'sh joy hujum uchun vaqt yaratadi. Biroq, hujum faqat hujumchi jamoa himoya chizig'ini maydonning kengligi bo'ylab tarqalishga majbur qilganda muvaffaqiyatli bo'ladi. Bundan tashqari, hujumchi o'yinchilar bir-biri bilan maydonda chuqur joylashganda muvaffaqiyat ehtimoli katta bo'ladi.

Quyidagi variantlardan biri: yugurish, pas uzatish va to'pni oyoq bilan tepish to'p ushlagan o'yinchiga ko'proq vaqt berish uchun chuqurlik yetarli bo'lishi kerak.

To'pni olish uchun oldinga harakatlanib, himoyachi jamoaning reaksiya vaqtini qisqartirish uchun bo'sh joyni kamaytirish mumkin. To'p ushlagan o'yinchi oldinga harakatlanishni boshlashi bilanoq, himoya xavfni his qiladi va to'p uzatilmagunga qadar ushlab turiladi.

Bu himoya chizig'iga yyetarlicha yaqin bo'lishi mumkin. Shuning uchun agar to'pni qabul qiluvchi navbatdagi o'yinchi pas uzatayotgan o'yinchiga nisbatan tekis bo'lib joylashsa, unda reaksiya uchun kam vaqt va bo'sh joy kam bo'ladi.

To'p uzatayotgan o'yinchi bu vaziyatni erta pas uzatish bilan to'sib qo'yishi mumkin, ammo bunday holda u himoyachi o'yinchini chalg'ita olmaydi. Aks holda, yordamchi o'yinchi maydonda joylashuv chuqurligini ko'proq saqlab turishi mumkin, ammo bu holda pas uzatayotgan o'yinchiga odatdagidan to'pni orqaga uzoqroqqa qaytarishga majbur bo'ladi.

Bunday holatda hujumchi o'yinchilar oldinga harakatlanish paytida yordamchi o'yinchilari maydonda shakllanishning chuqurligini saqlab turishlari kerak.

Biz yuqorida “3-tamoyil - bo’sh joyni hosil qilish” bo‘limida himoya chizig‘idan o‘tishni aytib o‘tgan edik. Asosiy namuna (shablon) – maydon uzunligidagi bo’sh joyda himoyachi o‘yinchilardan ko‘ra, ko‘proq hujumchi o‘yinchilar jalb qiladigan vaziyatni yaratishdir. Qachonki, himoyachi o‘yinchilari bilan to‘silgan hujumchi o‘yinchiga to‘p uzatilsa, u oldinga harakatlanadi.

Bu erda tezlik juda muhim, chunki himoya barcha hujumchi o‘yinchilarni birga qarshi ikki yoki ikkiga qarshi uch vaziyatga nisbatan taqsimlashni amalga oshiradi. O‘yin vaqtida bunday vaziyatlar o‘yinchilarni ushbu turdagi o‘yinlarga tayyorlash uchun mashg‘ulotlarda mashq qilish kerak.

Oldinga harakatlanayotgan o‘yinchi o‘yinchilar orasidagi bo’sh joyga harakatlanganda, oldinga harakatlanishni oldini olish uchun himoyachi o‘yinchi o‘z pozitsiyasidan boshqa pozitsiyaga harakatlanadi. Agar bu vaziyatda hujumchi o‘yinchi to‘xtatib qolinsa, u hujumchi o‘yinchi himoyachi o‘yinchi qaerdan kelganini bilishi kerak va o’sha tarfaga to‘pni bo’sh joyga jamoadoshiga uzatishi kerak, shunda u yana oldinga harakatlana oladi.

Qarang: 3-1, 3-2 va 3-3 diagrammalar: bo’sh joydan foydalangan holda oldinga harakatlanish.

Ikkinchi o‘yinchi ham ushlab qolinishi mumkin, ammo bunday e’tibor yana shunga o‘xshash imkoniyatni yaratadi. Yordamchi o‘yinchilar bunday imkoniyatlarni unutmasliklari va bir xil chiziqqa o‘tishlari kerak, shunda hujumning tuzilishi maydonning kengligi bo‘ylab joylashgan yon kombinatsiyadan maydon uzunligidagi kombinatsiyaga o‘zgaradi.

Bo’sh joyga pas uzatish

Himoya ushlab qolingan, ammo to‘p ushlagan o‘yinchi darhol pas uzatishga tayyormi?

3-1 diagramma: Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish

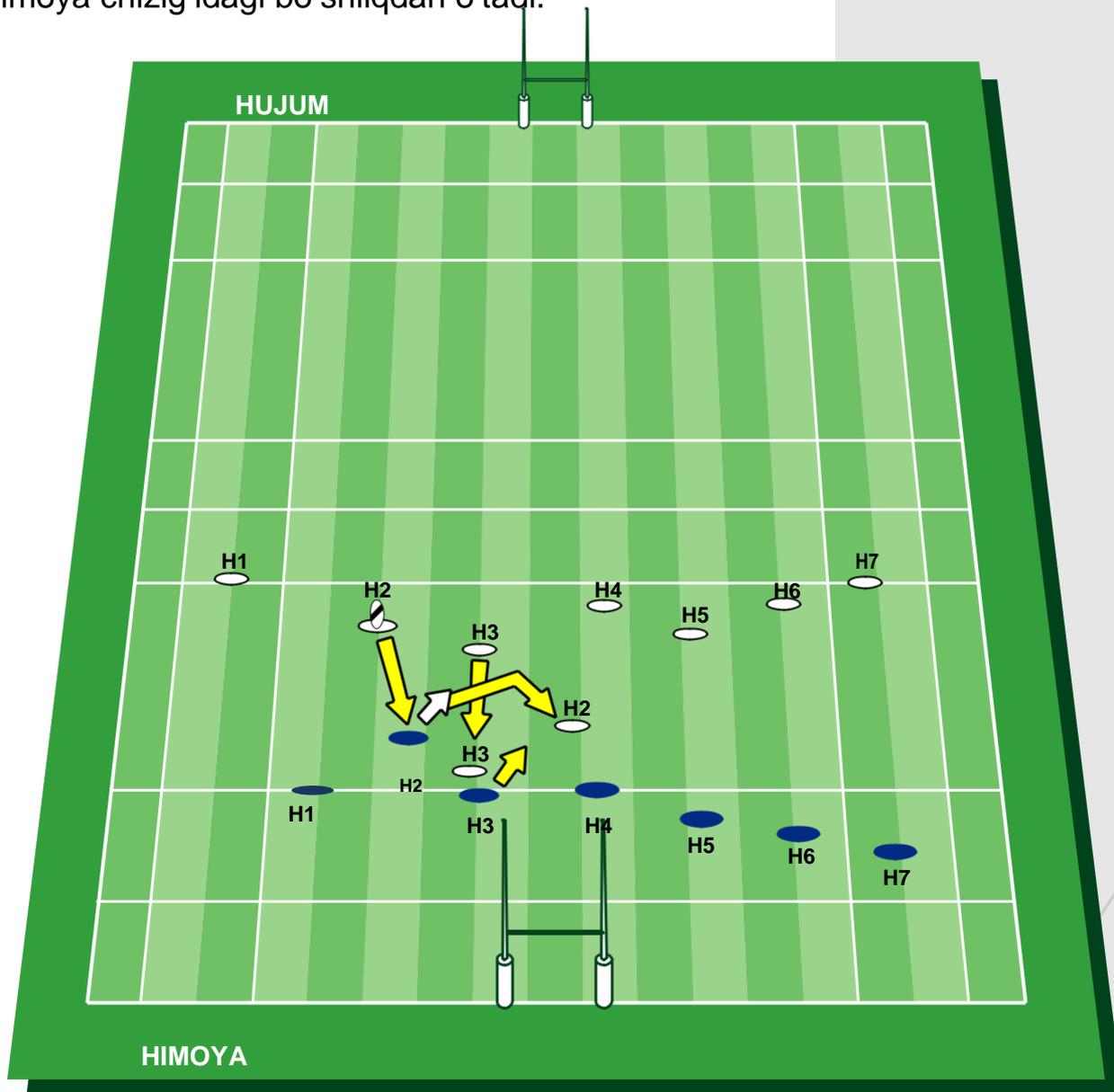
1 vaziyat

Hujumchi 2 hujumchi 3 va hujumchi 4 orasidan o'tadi.
Hujumchi 3 to'g'ridan-to'g'ri himoyachi 3 tomonga yuguradi.
Hujumchi 2 o'yinchilar orasidagi bo'sh joyga kiradi.
Himoyachi 4 tutib olishga (zaxvat) harakatlanadi.
Hujumchi 3 oldinga o'tayotgan hujumchi 4 ga pas uzatadi.

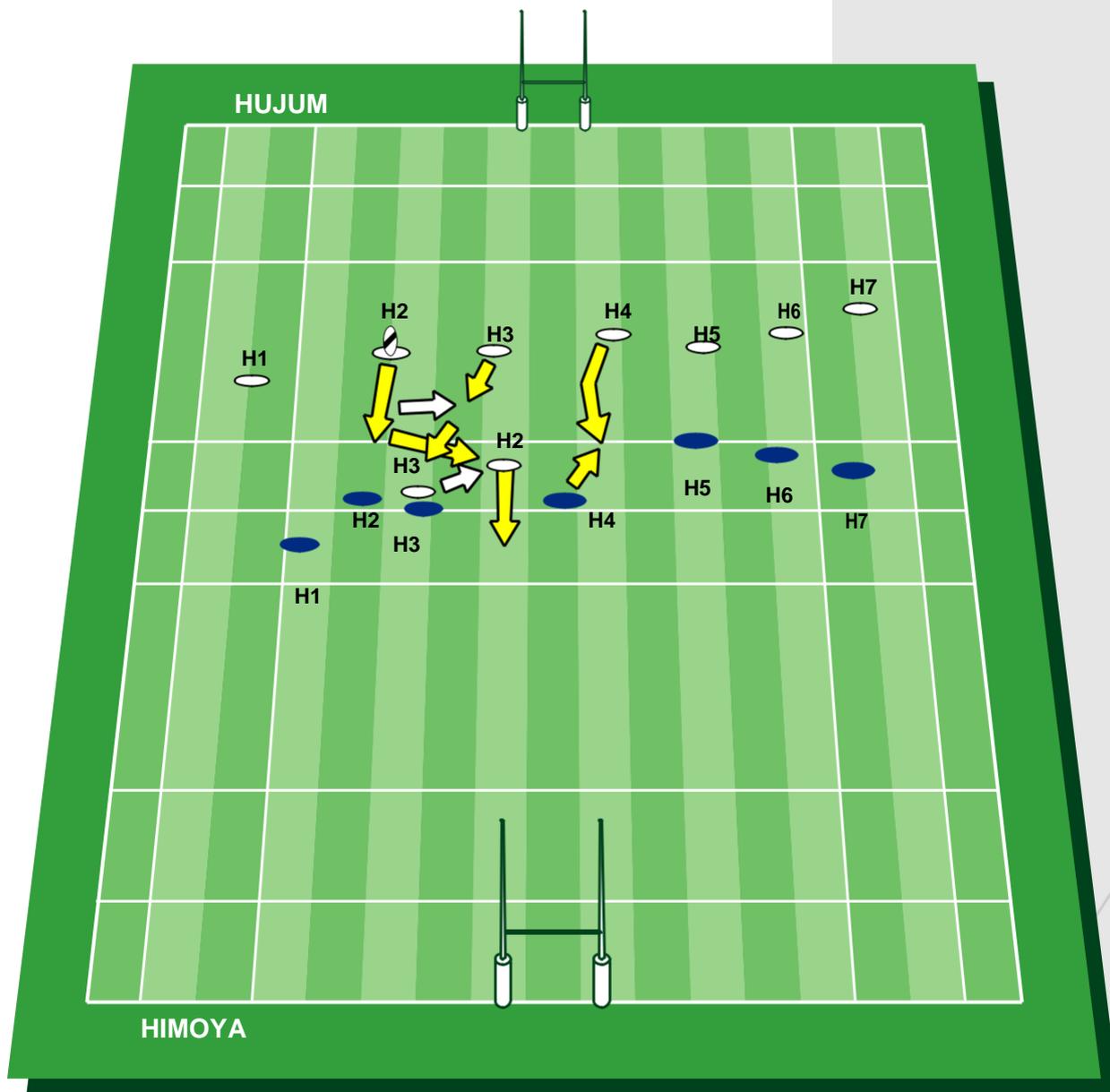
3-2 diagramma: Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish

2 vaziyat: himoyachi 3 hujumchi 2 ni tutib olish (zaxvat) uchun maydonda ko'ndalang harakatlanadi, hujumchi 3 aylanib o'tayotgan paytda to'pni uzatmaydi va yon tomonga harakati natijasida himoyachi 3 hosil qilgan himoya chizig'idagi bo'shliqdan o'tadi.

3-3 diagramma: Bo'sh joydan foydalanib, oldinga harakatlanish

3 vaziyat: hujumchi 4 himoyachi 3 va himoyachi 4 o'rtasidagi bo'sh joyni oshirish uchun himoyachi 4 ni o'ziga tortadi va hujumchi 2 himoyachi 3 va himoyachi 4 orasidan oldinga harakatlanadi.

O'yinda yordamchilar

Regbi-15 o'yinida bir nechta istisnolardan tashqari, yordamning asosiy shakli o'yinchilarning to'pga yaqinligini o'z ichiga oladi, shunda to'p ushlagan o'yinchi kontakt paytida to'g'ridan-to'g'ri yordamga ega bo'ladi. Bu to'pni saqlashni ta'minlaydi.

Regbi-7 o'yinida kontakt holatlarining kamdan-kam holatlari yaqin yordamni unchalik muhim emasligini anglatadi.

To'p ushlagan o'yinchi to'planish orqali himoyani o'ziga jalb qiladi. Bu maydonning kengligi bo'ylab hujum qilish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan boshqa bo'sh joyni yaratadi. Agar hujumchi o'yinchilar tutib olish (zaxvat) atrofida birlashtirilgan bo'lsa, unda himoyachi o'yinchilar ham shuningdek, ochko olishni oldini olish uchun yig'ilishlari mumkin, bunda hosil qilingan bo'sh joydan foydalanish imkoniyati yo'qoladi.

Shuning uchun to'p ushlagan o'yinchi kontakt paytida to'pni qanday bo'shatish kerakligi va to'plangan o'yinchilardan uzoqroq joyga uzatish kerakligini bilishi kerak. Shu bilan bir qatorda, yordamchi o'yinchilar ushbu bo'sh joyda bo'lishlari va ularga mos harakat qilish uchun to'p ushlagan o'yinchida harakat qilish uchun qanday variantlar borligini bilishlari kerak.

Ular to'pni qabul qilish uchun oldinga harakatlanib, to'p ushlagan o'yinchining pas uzatishiga yoki orqaga zarba berishiga javob qaytarishi uchun ularning joylashuvi yon tomonda va yetarlicha chuqur bo'lishi kerak. Bunday joylashuv aksariyat o'yinchilarga o'zlarining imkoniyatlarini baholash uchun perefirik (yon tomondagi) ko'rishlardan foydalanishga imkon beradi.

O'yinda yordamchilar

Kelayotgan o'yinchi to'p uchun kurashga qo'shilishi kerakmi yoki boshqa o'yinchilar boshlaganlarini oxiriga yetkazishlari kerakmi?

To'p qabul qilingandan so'ng o'yinchi to'pni o'ynash uchun barcha variantlarga ega, ammo yig'ilgan o'yinchilarni yon tomoniga darhol ikkinchi bor pas uzatiladi, bunda ko'proq bo'sh joy hosil bo'lishi mumkin.

Ushbu vaziyatni maydonning kengligi bo'ylab joylashuvi orqali yaxshilash mumkin. Bu himoyachi o'yinchini chetlatishga (izolyasiya) olib keladi. To'pni qabul qilishdan oldin ham o'yinchi himoyachi o'yinchining e'tiborini o'ziga jalb qilish uchun turli xil texnik vositalardan foydalanishi mumkin. Bu harakatlanish yo'nalishini o'zgarishi, yolg'on harakat va jamoadoshlari bilan ochiq muloqotda bo'lishi mumkin.

Himoyachining harakatlariga qarab, o'yinchi to'pni qabul qilishi yoki himoyani chalg'itishni davom etishi mumkin. To'p ushlagan o'yinchi kabi yordamchi o'yinchi oldinga harakatlanishni ta'minlash uchun to'pni olishdan oldin himoyani aylanib o'tishi mumkin. Agar himoya yordamchi o'yinchini to'sib qo'yishni davom ettirsa, uning roli himoyani aldashni davom ettirish, bunda to'p hujum chizig'idan uzoqroqda turgan boshqa hujumchiga uzatilishi mumkin. To'p ushlagan o'yinchi o'zining dastlabki vazifasini bajargandan so'ng, u yana yordamchi rolini egallashi shart.

Bu ko'pincha maydondagi chuqurroq pozitsiyani egallashni anglatadi. Bu himoya keng tarqalishini saqlab qoladi. Istisno sifatida, yordamchi o'yinchi kontaktdagi to'p ushlagan o'yinchiga to'pni saqlash va bo'sh joydagi jamoadoshiga uzatishda yordam beradigan o'yinchi bo'lishi mumkin. Yordamchi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchiga kontaktda to'pni saqlab qolish uchun yordamga muhtojmi yoki yo'qmi bunga diqqat bilan qaror qilishi kerak. Agar o'yinchilar to'planib olsalar, raqib jamoa to'pga ega bo'lsa, unda raqiblarga hujum uchun bo'sh joy hosil bo'ladi.

Maqsadli natijalarning batafsil bayoni

HIMOYA

To'p uchun kurash

Agar jamoa himoyani olib borayotgan bo'lsa, agar u to'p uchun kurash olib bormasa, himoyaning samaradorligi pasayadi. To'pga egalik qilish hujumning dastlabki samaradorligini aniqlaydi. To'p uchun kurash vaqtida ushbu samaradorlik pasayadi, bu esa to'pni qaytarib olishda harakatlarning yanada samaraliroq bo'lishiga imkon beradi.

Himoya maydondagi hujum masofani qisqartiradi

Himoyachi jamoa himoya maydonidagi hujum masofani qisqartirgan holda hujumchi jamoaga oldinga harakatlanishi uchun kamroq vaqt va bo'sh joy qoldiradi.

Biroq, regbi-7 o'yinida himoya bir tanu jon guruh bo'lib, oldinga harakatlanishda shakllanish va tuzilishni saqlab turishda davom etishi kerak. Yon tomondagi ko'rinishni saqlash uchun to'pdan uzoqda turgan o'yinchilar shunday joylashishlari kerakki, to'p bilan nima bo'layotganini ko'ra olsinlar. Shu bilan birga, ular ichki tomondan oldinga chiqmasliklari kerak, chunki bu himoya chizig'ida bo'sh joylarni keltirib chiqarishi mumkin.

O'yinchilar oldinga va yonga shunday harakatlanishlari kerakki, to'p ushlagan o'yinchi tashqaridan emas, ichkaridan tutib olinishi (zaxvat) kerak. Agar himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchining qarshisida bo'lsa, ikkinchisining ikkala tomoni ham uning ixtiyorida bo'ladi.

Qarang: 4-1 diagramma: Himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchining to'g'ridan-to'g'ri qarshisida

Agar himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchidan tashqarida bo'lsa, uni tutib olish uchun maydon ichkarisiga qarab harakatlanishi kerak. Tutib olish (zaxvat) samarali bo'lishi mumkin, ammo eng yaxshi hujumchi o'yinchilar hozirgina himoyachi o'yinchi chiqqan bo'sh joy orqali oldinga yugurayotgan yordamchi o'yinchiga pas uzatadilar.

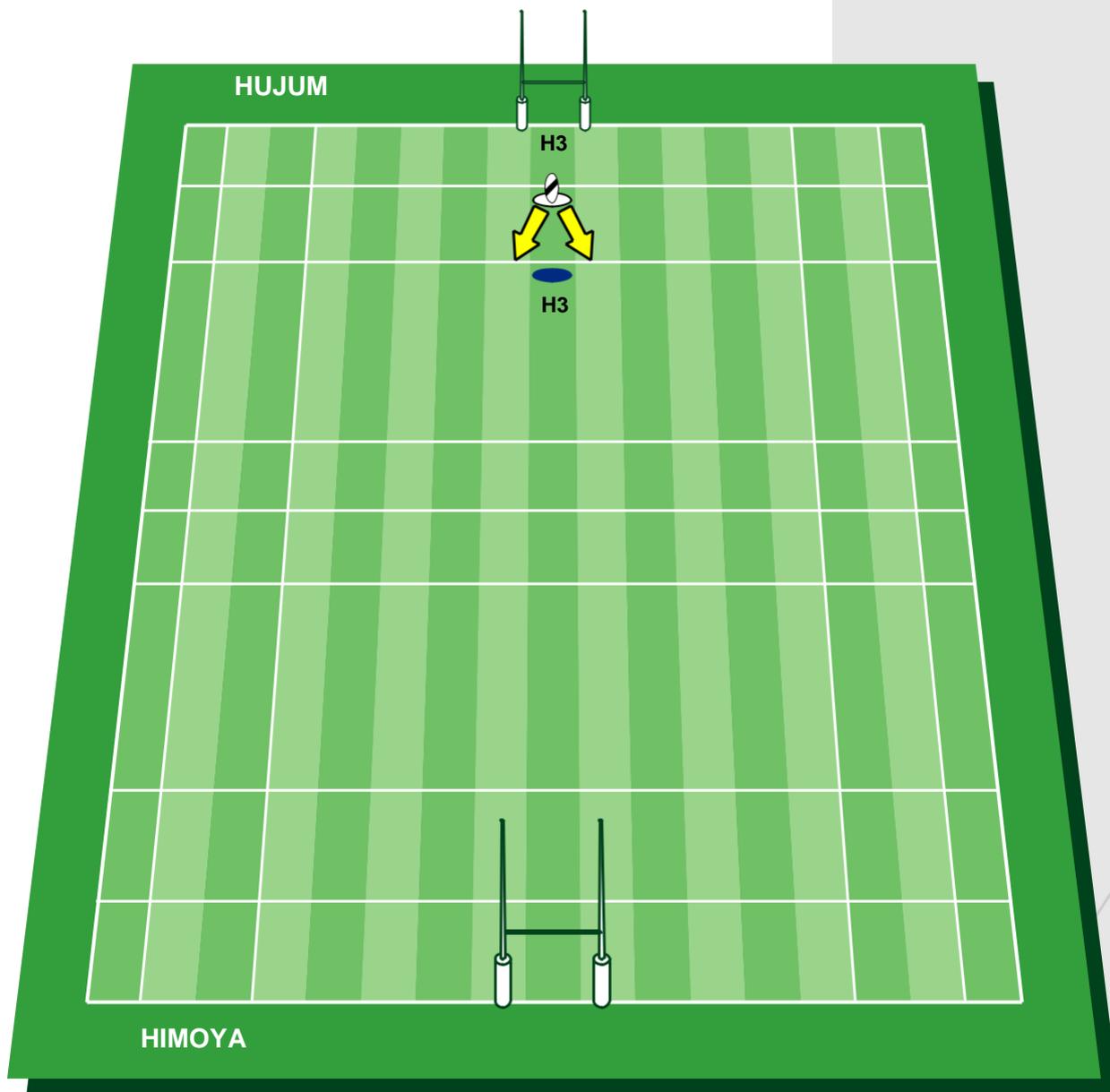
Qarang: 4-2, 4-3 va 4-4 diagrammalar: himoyaning joylashuvi – 1, 2 va 3 vaziyatlar

Shunday qilib, himoyaning asosiy usuli – “ichkaridan – tashqariga”. Eng yaxshi o'yinchilar ushbu chizmaga turli variantlarni kiritishga qodir. Guruh sifatida himoyachi tanlangan kombinatsiyaga mos o'ynash uchun intizomni saqlashi kerak. Bu jamoaning har bir a'zosi tomonidan kombinatsiya va individual o'yinchilarning jamoadoshlariga bo'lgan ishonchini chuqur anglashni anglatadi. Bu o'yinchilarga kombinatsiyadagi o'zining rollariga e'tibor qaratish imkonini beradi. Ularni jamoadoshlarining himoyadagi kamchiliklari chalg'itmaydi, chunki bu qarama-qarshi raqibni tanlashda ular o'z vazifalarini muvaffaqiyatli bajarishiga xalaqit berishi mumkin.

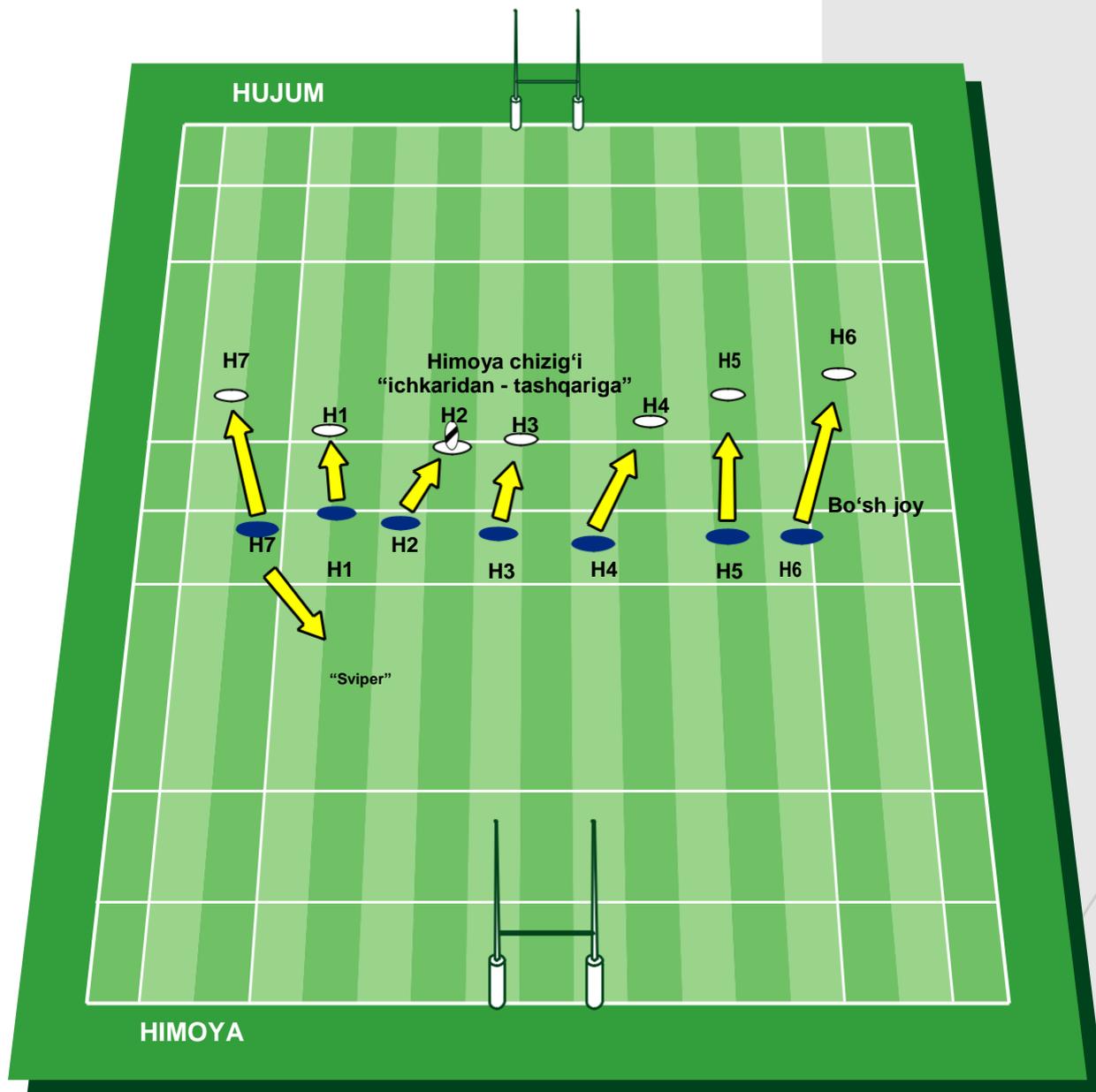
4-1 diagramma: Himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchining to'g'ridan-to'g'ri qarshisida

Himoyachi oldinda – hujumchiga ikki tomonga ham harakatlanish uchun imkon mavjud.

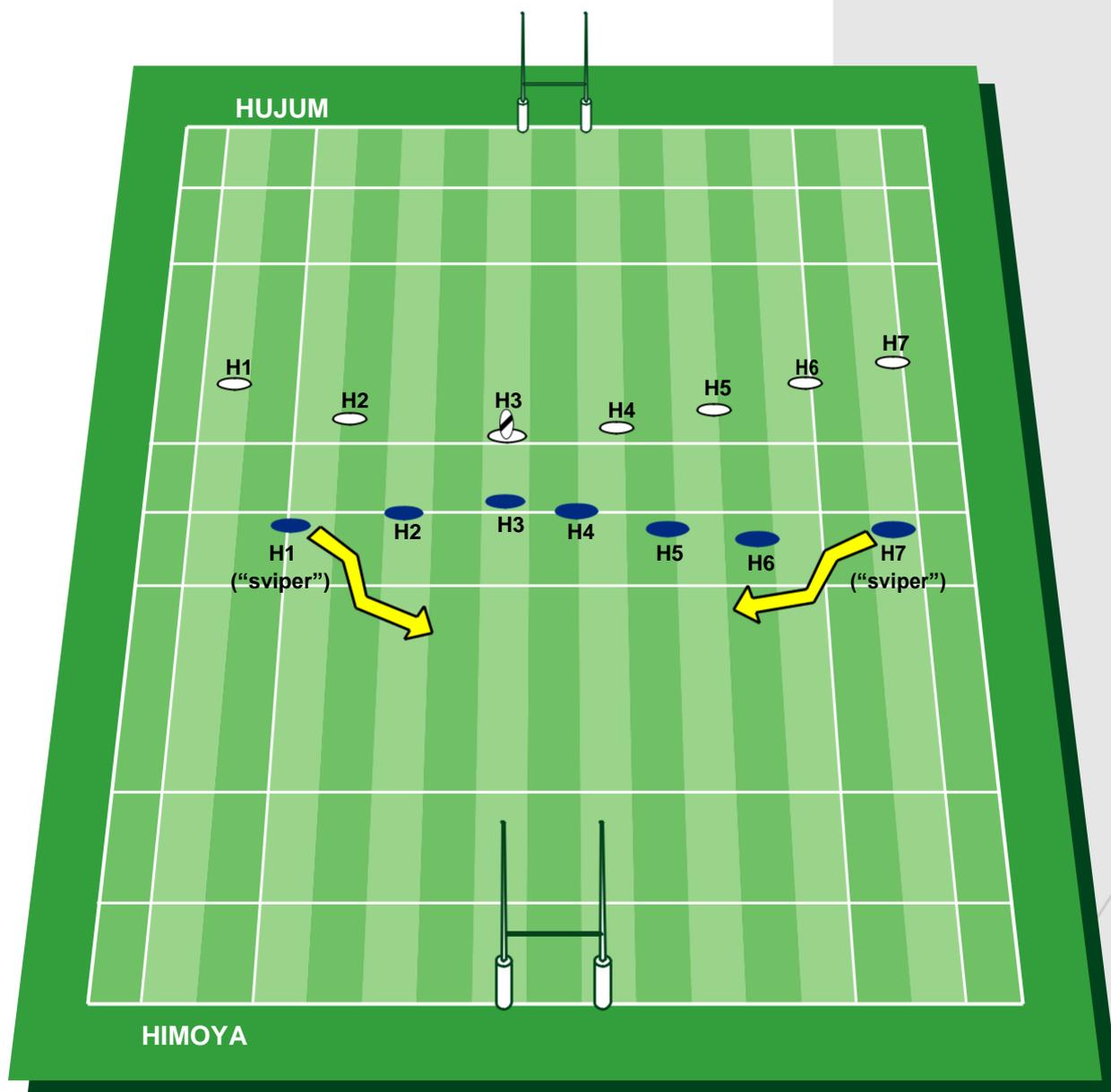
4-2 diagramma: Himoyalarning tuzilishi

1 vaziyat: Chapdan o'ngga hujum.

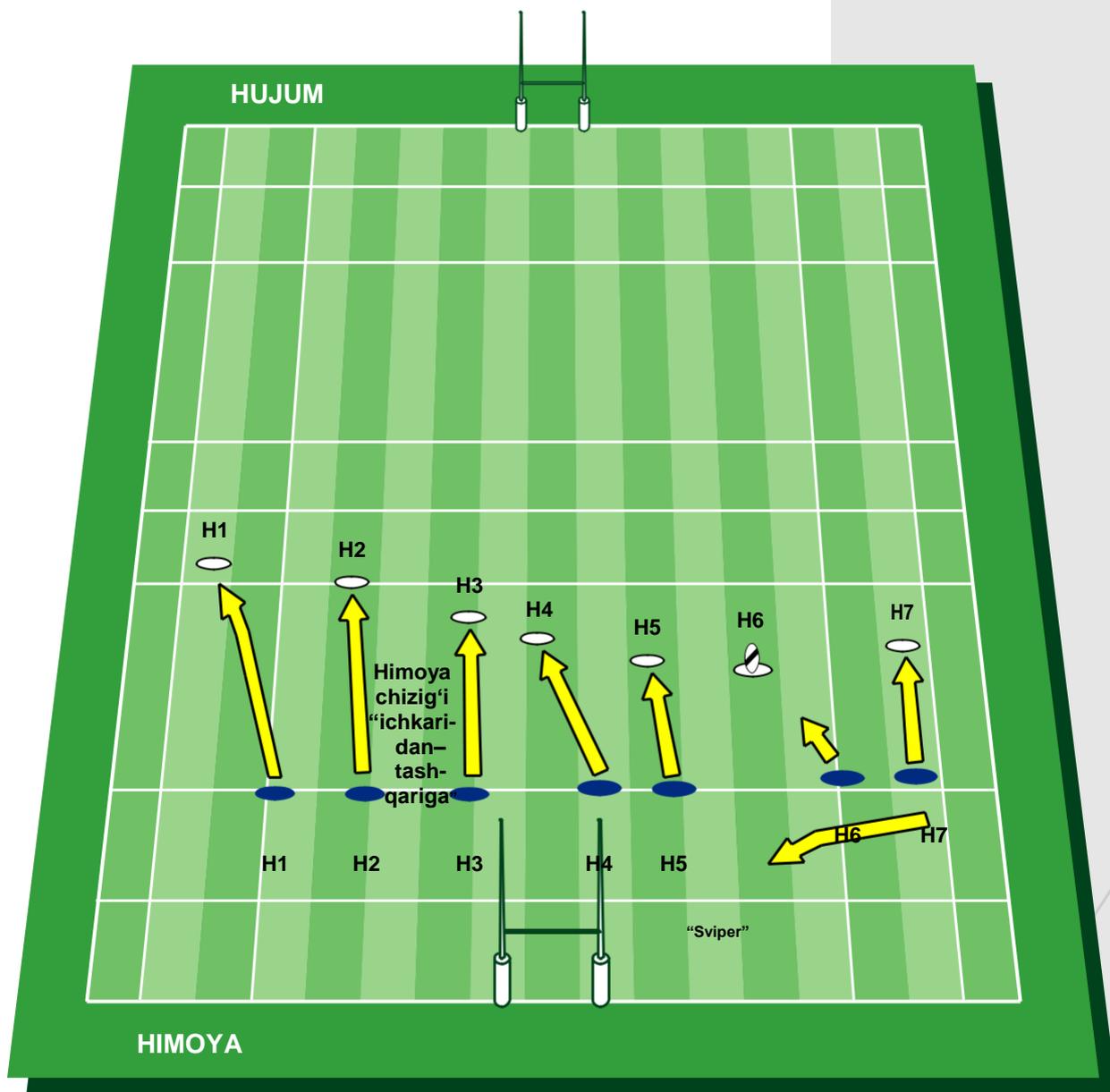
4-3 diagramma: Himoyaning joylashishi

2 vaziyat: Hujum chapga yoki o'ngga harakatlanishi mumkin.

4-4 diagramma: Himoyaning joylashishi

3 vaziyat: O'ngdan chapga hujum.

Birgalikdagi o'yin uchun himoya kombinatsiyaga muvofiq o'ynashi kerak. Birinchi asosiy kombinatsiya quyidagicha ijro etiladi: hujumchi o'yinchilar raqibni tanlash uchun, ya'ni birga-bir himoyada himoyachilar qatorini raqamlash orqali himoya o'yinchilar orasida taqsimlanadi.

Qarang: 5-1 diagramma: “ichkaridan – tashqariga” himoya va 5-2 diagramma: –“tashqaridan – ichkariga” himoya.

Ikkinchi asosiy kombinatsiya – bu hududiy (zona) himoyasi, bu erda har bir himoyachi o'z hududida to'p ushlagan o'yinchi uchun javobgardir. Hudud bo'ylab himoyalashning asosiy ustunligi shundaki, bu usul agar hujum yon tomondan bo'lsa, himoyachi o'yinchilarni to'planishga imkon bermaydi, ya'ni maydon kengligi bo'ylab harakatlanadi, chunki o'yinchilar alohida o'yinchini emas, balki bo'sh joyni himoya qiladilar.

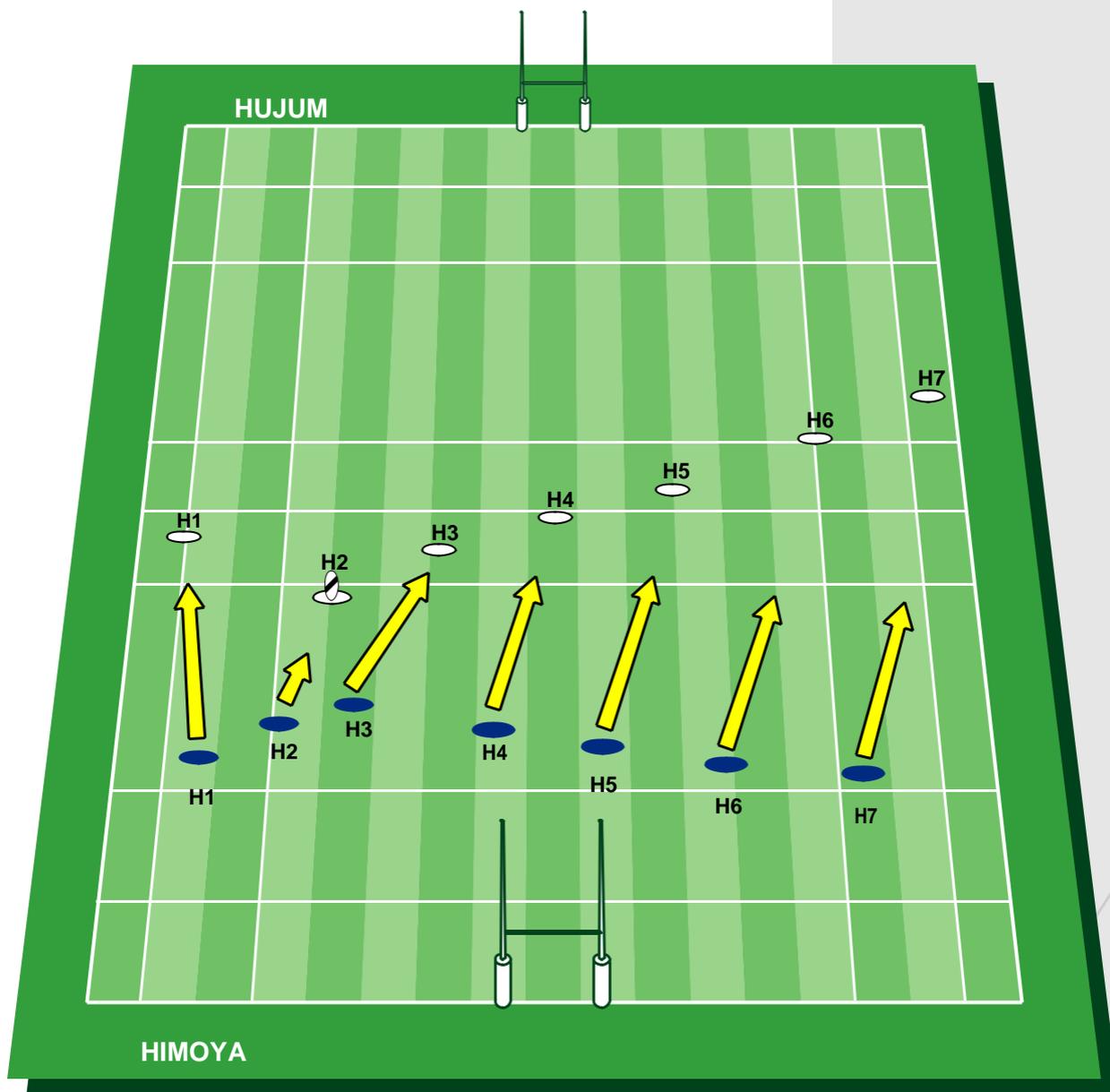
Qarang: 6-1 diagramma: Hududni himoya qilish.

Regbi-7 o'yinida himoyaning barcha turlarida himoyachi o'yinchi shunday joylashishi kerakki, bir vaqtning o'zida to'p ushlagan o'yinchini ko'rishi va uning yordamchi o'yinchilarini tutib olishi (zaxvat) mumkinligi ehtimoli bo'lsin. Buning uchun himoyachi yetarlicha chuqur turishi kerak. Yon tomonni yaxshi ko'rish qobiliyatiga ega bo'lgan o'yinchilar himoya uchun yaqin turishlari mumkin, bu esa himoya uchun vaqt va joyni qisqartiradi. Agar ko'nikmalar unchalik yuqori bo'lmasa, ko'proq chuqurlik talab etiladi, va shunday qilib, hujumchi jamoaga ko'proq vaqt va bo'sh joy berish ustunligi beriladi.

Har bir himoya kombinatsiyasi o'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlari bo'limida tavsiflanadi. Ushbu tushuntirishlar himoyaning birinchi chiziq orqasidagi bo'sh joyni himoya qilish uchun to'p himoyaning birinchi chizig'i orqasida bo'lsa yoki hujum yorib o'tgan holatdagi kombinatsiyalarni o'z ichiga oladi.

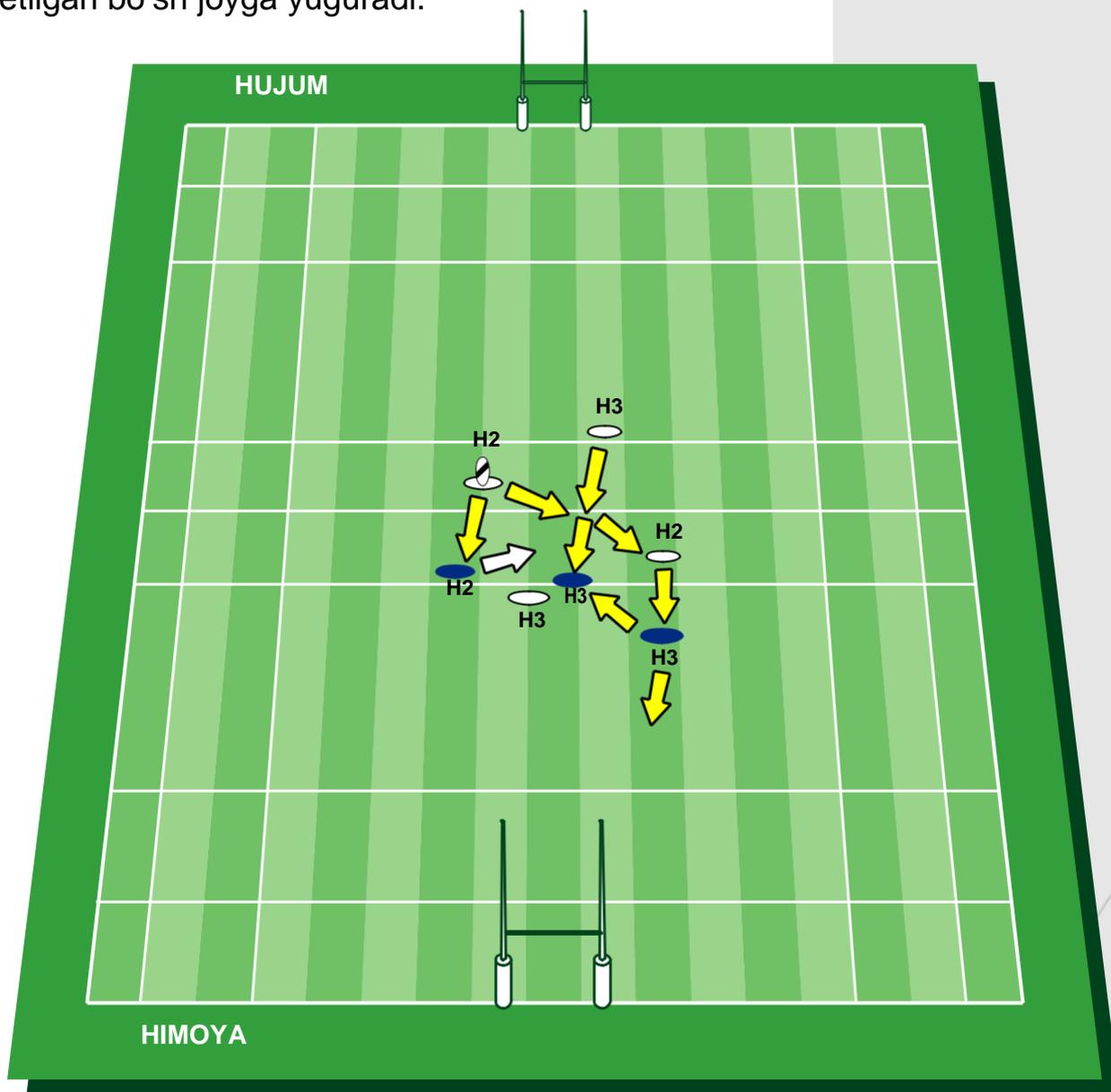
5-1 diagramma: "Ichkaridan – tashqariga" himoya.

1 vaziyat: "ichkaridan – tashqariga" himoya – "birga-bir" himoya.

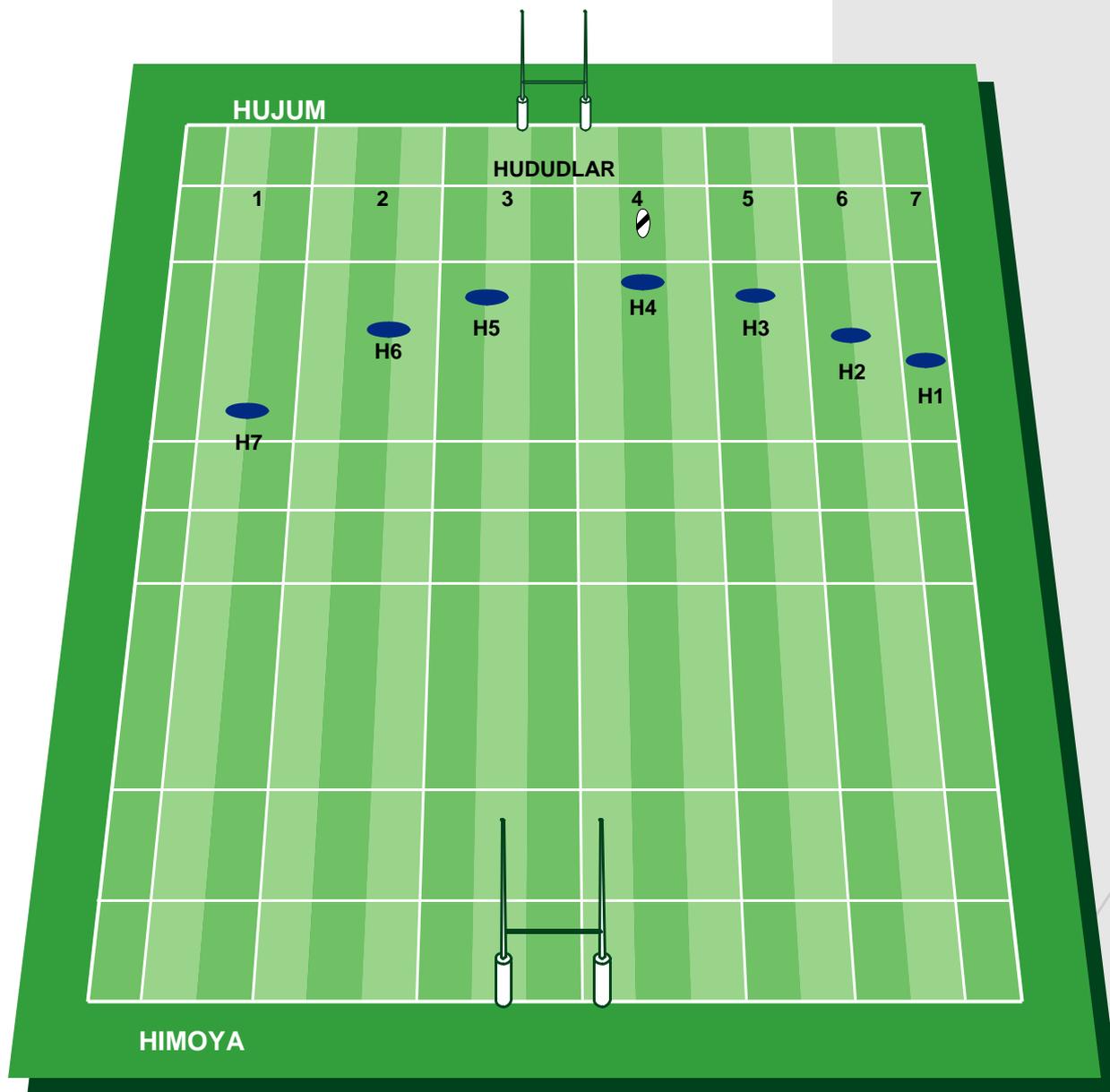

5-2 diagramma: “tashqaridan-ichkariga” himoya

2 vaziyat: “Tashqaridan-ichkariga” himoya. Himoya 3 hujum 3 ni tashqaridan tutib olish (zaxvat) uchun himoya 3 maydon ichkarisiga harakatlanishi kerak. Hujum 2 avval o'ziga himoya 2 ni jalb qiladi va hujum 3 ga pas uzatadi. Bundan so'ng hujum 2 hujum 3 atrofini aylanib, himoya 3 olib ketilgan bo'sh joyga yuguradi.

6-1 diagramma: himoya – hudud (zona) bo'ylab himoya.

To'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat, tackle)

Samarali tutib olishlar (zaxvat) ichkaridan tashqariga amalga oshiriladi, tutib olishga harakat qiladigan himoyachi to'p ushlagan o'yinchini faqat tashqari tarafdin aylanib o'tishiga imkoniyat beradi.

Agar to'p ushlagan o'yinchi pastdan tutib olinsa, tutib olingan o'yinchi hujumdagi o'z sherigiga pas uzatishi mumkin, chunki uni qo'llari bo'sh, to'pni. Agar to'p ushlagan o'yinchi tutib olinsa, maydonning ichki tomonidan yugurayotgan yordamchi o'yinchiga pas uzatilsa, bunda vaziyat keskinlashadi, chunki bu joydan himoyachi o'yinchi tutib olish (zaxvat) uchun o'z joyini tark etgan.

Agar tutib olish (zaxvat) frontal bo'lmasa, bu vaziyat har safar takrorlanadi, chunki yon tomondan tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish uchun himoyachi o'z himoya hududidan chiqishiga to'g'ri keladi.

Agar hujumchi o'yinchida yordam bo'lmasa va pas uzatilmagan bo'lsa, unda to'pni o'ynashga harakat qilish mumkin bo'ladi, chunki tutib olish (zaxvat) harakati bajarilgandan so'ng to'pni darhol o'ynash kerak bo'ladi.

Biroq, eng yaxshi himoya birinchi navbatda, pas uzatishni oldini olish uchun to'suvchi tutib olishdan (zaxvat) foydalanish hisoblanadi. Bunday tutib olish holatini bajarish uchun bir nechta himoyachi o'yinchi kerak bo'lishi mumkin. Agar tutib olish (zaxvat) natijasida to'p olib qo'yilmagan bo'lsa, himoyachi o'yinchilari to'pga egalik qilish ustunligi oldini olish maqsadida mol holatini hosil qilishlari kerak va to'pni skramga olib borish huquqini olish uchun "ishlat yoki yo'qot"

Tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish

Agar tutib olish (zaxvat) juda baland bo'lsa, to'p ushlagan o'yinchi o'zini olib qochishi mumkin, agar tutib olish (zaxvat) harakati judayam

past bo'lsa – to'p ushlagan o'yinchining qo'llari to'pni uzatish uchun bo'sh bo'ladi.

Ideal tutib olish (zaxvat) to'p ushlagan o'yinchi to'xtatadi.

qoidasiga asoslanadilar. Agar tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish uchun bir qancha o'yinchilar talab qilinsa, sog'lom fikrni saqlab qolish kerak. Agar tutib olish (zaxvat) harakatiga ko'p o'yinchi jalb qilinsa, ammo to'p qaytarib olinmagan bo'lsa, himoya kombinatsiyasida bo'shliq paydo bo'ladi.

To'pga qayta egalik qilish

Tutib olish (zaxvat) paytida to'p qayta egallanishi mumkin, yuqorda "To'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat)" bo'limida aytib o'tgan edik.

To'p boshqa holatlarda ham qayta egallangan bo'lishi mumkin. Albatta, to'pni tepish orqali qabul qilish va himoya chizig'i ortidagi bo'sh joyni himoya qilish o'yinchi zimmasiga yuklatilgan. Buning uchun balanddan kelayotgan to'pni ilib olish va to'pni yerdan ko'tarish ko'nikmalari kerak.

Biroq, shuning uchun regbi-7 o'yinida to'pni saqlab turish birinchi darajali vazifa bo'lganligi sababli ko'p imkoniyatlar erkin to'p tufayli yuzaga keladi.

Bu odatda, himoyachi jamoaning bosimi ostida to'p tutib olingandan so'ng yerga tushsa yoki to'pni uzatish va qabul qilish vaqtida xatolarga yo'l qo'yilsa, bu vaziyat sodir bo'ladi. Regbi-7 o'yinida "o'yindan tashqari" holat qoidasi kamroq samaralidir, chunki o'yinni ko'p qismi – ochiq o'yindir. Ochiq o'yin – bu dastavval to'pga egalik manbaiga asoslanmagan o'yin bo'lib, himoyachi jamoaga "o'yindan tashqari chiziq"larda taalluqli emas. To'pga egalik qilishning ushbu manbalari – bu skram (sxvatka, scrum), rak (ruck) va mol (maul) holatlar tuzilishidagi oxirgi o'yinchining orqa oyoq tovonlari orqali o'tadigan "o'yindan tashqari chiziq"da mavjudligi. Agar to'p uchun kurashda ishtirok etmaydigan o'yinchilar to'p tuzilish holatlaridan tark etmagunga qadar mana shu chiziq oldida bo'lsalar, "o'yindan tashqari" holatda bo'ladilar. Bu qoida shuningdek, koridor holatiga ham mansubdir, ammo koridor holatida koridorda to'pni tashlash chizig'idan "o'yindan tashqari chiziq"lar 10 metr oralikda o'tadi. Qachonki, to'p bu tuzilmalarni tark etsa, himoya uchun "o'yindan tashqari" holat yo'q bo'ladi.

Natijada, himoya jamoasi keyingi shakllanish hosil bo'lgunga qadar o'yin maydonining istalgan qismida joylashishi mumkin, xuddi shu cheklov yana shakllanmagunga qadar.

Himoyachi o'yinchiga to'pni raqib tomondan kiritishga ruxsat bermaydigan qoida hujumchi jamoaning harakatlariga muhim ta'sir qiladi.

Regbi-7 o'yinida o'yinchilar agar hujumchi o'yinchilar maydonni raqibga bo'shatganda ham to'pni saqlab qolishga harakat qiladilar. To'pni raqib olib qo'ymasligi uchun ikkala jamoa to'pni o'zida saqlab qolishga va autga chiqarmaslikka harakat qiladilar, vaziyat umidsiz hollardan tashqari. O'yinchilarning imkoniyatlari bo'lsa, kontaktdan qochadilar, bu esa tutib olish ehtimolini kamaytiradi.

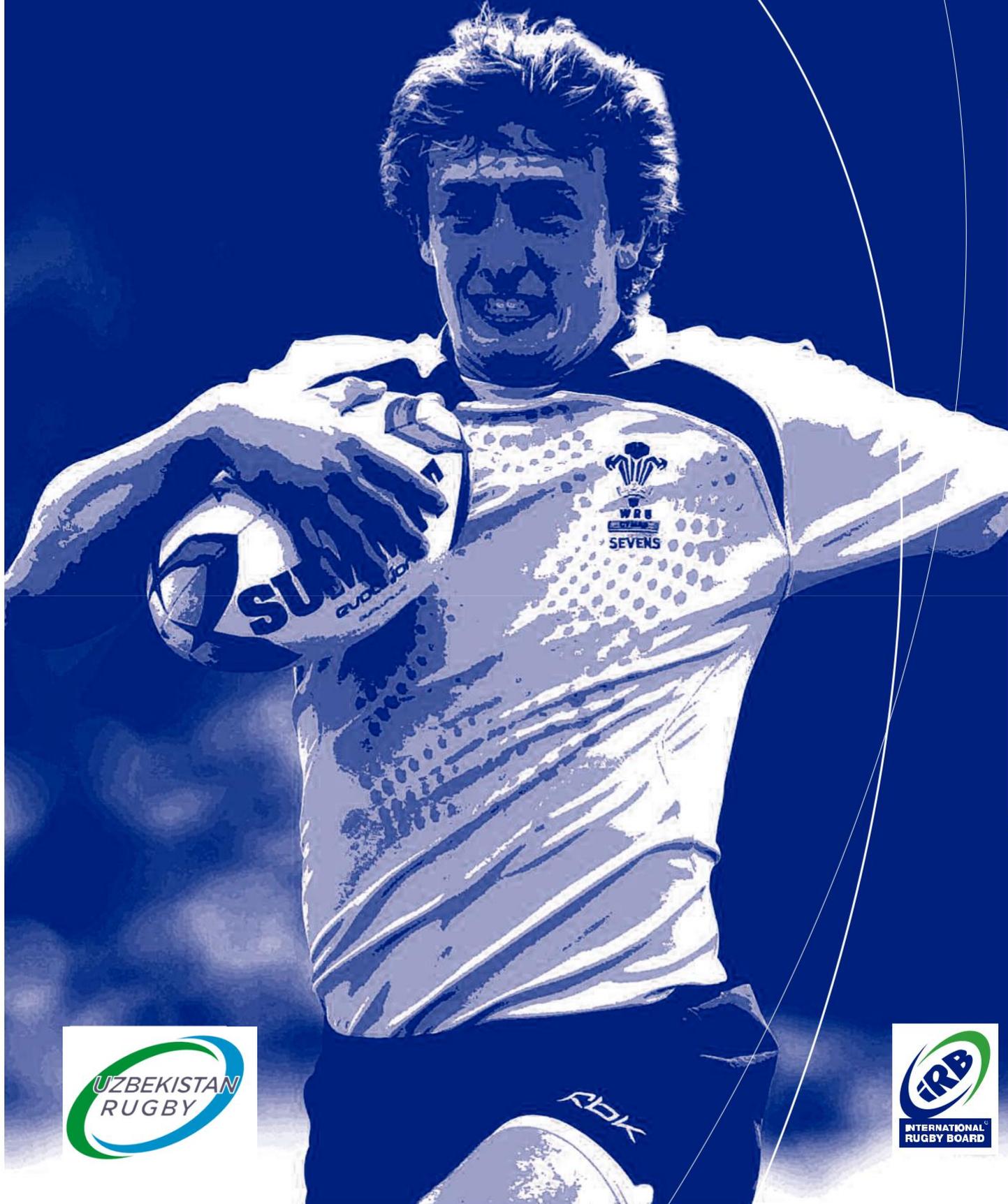
Ochiq o'yinda to'pni so'nggi marta o'ynagan o'yinchi jamoadoshidan oldinda bo'lib qolsa, hujumchi o'yinchilar o'yinga kira olmaydilar, chunki ularga cheklovlar mavjud.

Himoyaga kelsak, ular o'yinga faqat himoyachi jamoa tarafidan (o'z tarafidan) kirishlari mumkin. Bu shuni anglatadiki, himoyachi o'yinchi tutib olishni bajarganda yordamchi o'yinchilar to'p uchun o'z tarafidan kurashishi mumkin. Orqaga qaytayotgan himoyachi o'yinchilar to'p chizig'ini kesib o'tmagunga qadar o'yinga kira olmaydilar. Bu shuni anglatadiki, tutib olish bajarilgandan so'ng o'z jamoadoshi tomoniga to'p yer orqali uzatilsa yoki erga qo'yilsa, orqaga qaytgan himoyachi o'yinchi to'p chizig'ini kesib o'tmagunga qadar tutib olishdan (zaxvat) bir metr masofada to'pni ololmaydi.

Bu to'pga egalik qilish himoya uchun vaziyatini o'zgartiradi.

**XALQARO REGBI KENGASHI
REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI
O'YIN SAMARADORLIGINING MAQSADLI
KO'RSATKICHLARINING BATAFSIL BAYONI**

**O'YIN SAMARADORLIGINING MAQSADLI KO'RSATKICHLARINING
BATAFSIL BAYONI**

O'yin samaradorligining maqsadli ko'rsatkichlarining batafsil bayoni

HUJUM

To'pni qabul qilish

Dastlabki zarba

Dastlabki zarbani bajaruvchi jamoa

Qarang. 7 diagramma: Dastlabki zarba – o'yinchilarning joylashuvi va zarbalarning variantlari.

Birinchi turdagi zarbaning maqsadi – hujumdagi o'yinchi to'pni tepganda raqib jamoadan avval jamoadoshlari havoda to'pni tutib olishi kerak. Ushbu turdagi zarbaning natijasi to'pni tepayotgan o'yinchiga bog'liq, ayniqsa, zarbaning aniqligi, balandligi va jamoadoshlar raqib jamoani chetlab o'tib, to'pni ushlashga o'z vaqtida etib kelishlari uchun, - ya'ni bu dastlabki standart zarba.

Ushbu turdagi zarba muvaffaqiyatli bo'lishi uchun to'p yuqori va yaqin zarba uchun yetarli darajada sakrashi uchun maydon usti qattiq bo'lishi kerak. Muvaffaqiyatli to'pni ushlab olish kombinatsiyasi bir nechta o'yinchilarni o'z ichiga oladi: bitta o'yinchi 15 metr chizig'i bo'ylab yuguradi; ikkinchi o'yinchi yon chiziqdan 10 metr masofada, va skramning yarim himoyachisi yon chiziq bo'ylab yuguradi. Ushbu tartiblilik barcha yon variantlarni qamrab oladi. Skram yarim himoyachilarning joylashuvi tashqi tarafdin erkin to'p yo'nalishi bo'yicha harakatlanishga imkon beradi, bu esa to'pni vaqtni sarflamasdan va aylanmasdan to'pni ichkariga uzatish imkonini yaratadi.

Agar boshqa jamoa to'p uchun kurashayotgan bo'lsa, to'p yo'nalishini har ikki tomonga o'zgartirish juda oson. Ushbu vaziyatni hal qilish uchun yordamchi o'yinchilar o'zlarini shunday tutishlari kerakki, jamoadoshlar yoki raqiblar yo'nalishni o'zgartirganda, ular bir yo'nalishda harakat qilishlari mumkin. To'p uzatilayotgan tarafning to'p yo'nalishi va masofani aniqlash uchun bir nechta o'yinlarda to'p yo'nalishi o'zgarishini tahlil qilish kerak.

Regbi-7 o'yinida jamoalar tomonidan dastlabki to'p tepilgandan so'ng juda ko'p o'yinchidan foydalanmasliklari kerak, chunki bunda raqiblar to'pga ega bo'lsa, bo'sh joyni osonlikcha ishlatishi mumkin. Qoidaga ko'ra, bitta o'yinchi to'p ushlagan o'yinchining orqasidan yetarlicha uzoqroq masofada ergashishi kerak, bunda to'p ushlagan o'yinchi to'pni pas uzatsa yoki to'pni o'zi o'ynasa to'g'ri reaksiya qilish uchun yoki yordam berish uchun yetarlicha unga yaqin bo'lishi kerak.

Boshqa bir qarama-qarshi o'yinchi jamoa o'yin yo'nalishini o'zgartirishda foyda berish uchun xuddi shunday pozitsiyani egallashi mumkin.

To'p qabul qilingandan so'ng uni o'yinchilar to'plangan joydan bo'sh joyga o'tkazish kerak. Bu bo'sh joy vaqtning boshlanishida qatnashgan o'yinchilarni qayta guruhlashlariga imkon beradi.

To'pga egalik qilgan o'yinchi o'yinni davom ettirish uchun chappga ham, o'ngga ham harakatlanishi uchun maydonning o'rtasida bo'lishi kerak. To'p tepish bo'sh joyni yaratadi, chunki to'p uchun kurashish paytida raqib jamoa o'yinchilarini bo'sh joyda ushlab turadi.

To'p o'ynalgandan so'ng ushbu joyda o'yinchilarni to'planishidan foydalanib, to'p pas orqali uzatilishi mumkin.

To'pni bo'sh joyga yuboradigan bir nechta oyoq zarbalari mavjud. Ularning barchasi raqib jamoa o'yinchilarining joylashgan holatiga asoslanadi. To'pni tepayotgan o'yinchi vaziyatni aniq aniqlashi kerak va darhol undan foydalanishni bajara olishi kerak. Eng keng tarqalgan imkoniyatlarning bir nechta namunalari mavjud. Ular orasida quyidagilar mavjud:

- oyoq bilan zarba, to'p tepayotgan o'yinchi o'z ro'parasidan 10 metrli chiziqni kesib o'tishi uchun er bo'ylab zarba tepishi kerak.
- ko'p o'yinchilar bo'lgan maydonning qarama-qarshi tomoniga zarba.

• to'pni ilib olayotgan o'yinchini ajratish uchun uzoq zarba. Kombinatsiyaga muvofiq to'pni qabul qilgan o'yinchini kuzatish, uni yakkalab qo'yish va maydonning yon chizig'idan (aut) chiqarib yuborish. To'p ushlagan o'yinchini taqib qilayotgan o'yinchilar uni maydonning yon chiziq tomoniga suradi, hujumchi o'yinchilar shunday joylashishlari kerakki, to'p ushlagan o'yinchi maydonning ichiga uzun pas uzatish imkoniyatini yo'q qilishlari kerak.

Agar raqib jamoada dastlabki zarbada "zaif joyi" bo'lsa, undan foydalanish mumkin, ya'ni zaif o'yinchiga o'ynash, shunda uning joylashuvi zarbaning turini aniqlaydi.

To'pni qabul qiluvchi jamoa

Qarang. 7 diagramma: Dastlabki zarba – o'yinchilarning joylashuvi va zarba variantlari.

To'pga ega bo'lish uchun to'pni qabul qilgan jamoa shunday joylashishlari kerakki, ular to'pga egalik qilish uchun orqaga emas, to'p tomon harakatlanishlari kerak. Raqib jamoaning pozitsiyasini o'zingizda tasavvur qiling. Dastlabki zarba bilan to'p raqib o'zining ko'p o'yinchilariga ega bo'lgan maydonning narigi tomoniga amalga oshiriladi. Bunday holatda eng yaxshi kombinatsiya old tomondan 4 va orqa tomondan 3 ta o'yinchi. Ushbu tuzilishga binoan to'p qabul qiluvchi jamoaning o'yinchilar to'pga ega bo'lish uchun teng ravishda oldinga harakatlanadilar. Agar to'p ushlangan bo'lsa, to'p bilan o'ynaydigan o'yinchi unga darhol hujum qilish imkoniyatini beradigan holatda bo'ladi. Jamoa o'yinchilarini maydonning kengligi bo'ylab chuqur va teng ravishda taqsimlash hujum uchun imkoniyat yaratadi.

Uzoq dastlabki zarba bajarilganda to'p qabul qiluvchi o'yinchi ajralib qolishiga yo'l qo'ymaslik uchun himoyadagi jamoadoshlar maydondagi chuqur joylashuvga yordam uchun tezda orqaga yugurishlari kerak. Biroq, ular bir joyga to'planmasliklari kerak, chunki bu to'pni raqib jamoadan uzoqda bo'lgan maydonning yon tomonidagi bo'sh joyga uzatish imkoniyatini kamaytiradi. Odatda, raqib jamoa himoya qilishni boshlashdan oldin to'pni oldinga olib chiqish uchun vaqt bo'ladi. Hududni qamrab olish uchun iloji boricha buni tezda bajarish kerak. Raqib jamoa quvish vaqtida (presledovat) o'z tuzilishini yo'qotadi va jipslashadi, bu himoyachi jamoa uchun kontrzarba imkoniyatini yaratadi.

Va nihoyat, uzoq zarbani amalga oshirilganda uni oyoq bilan to'xtatishga vaqt bor, bu qo'l bilan ilib olib xatolariga yo'l qo'ymaslikka olib keladi. Agar to'p sakrab ketsa, xato qilmaslik uchun orqaga harakatlanayotgan o'yinchi uni qo'l bilan ilib olishi kerak. Biroq, o'sha o'yinchi keyin oldinga harakatlanayotgan o'yinchiga pas uzatishi lozim.

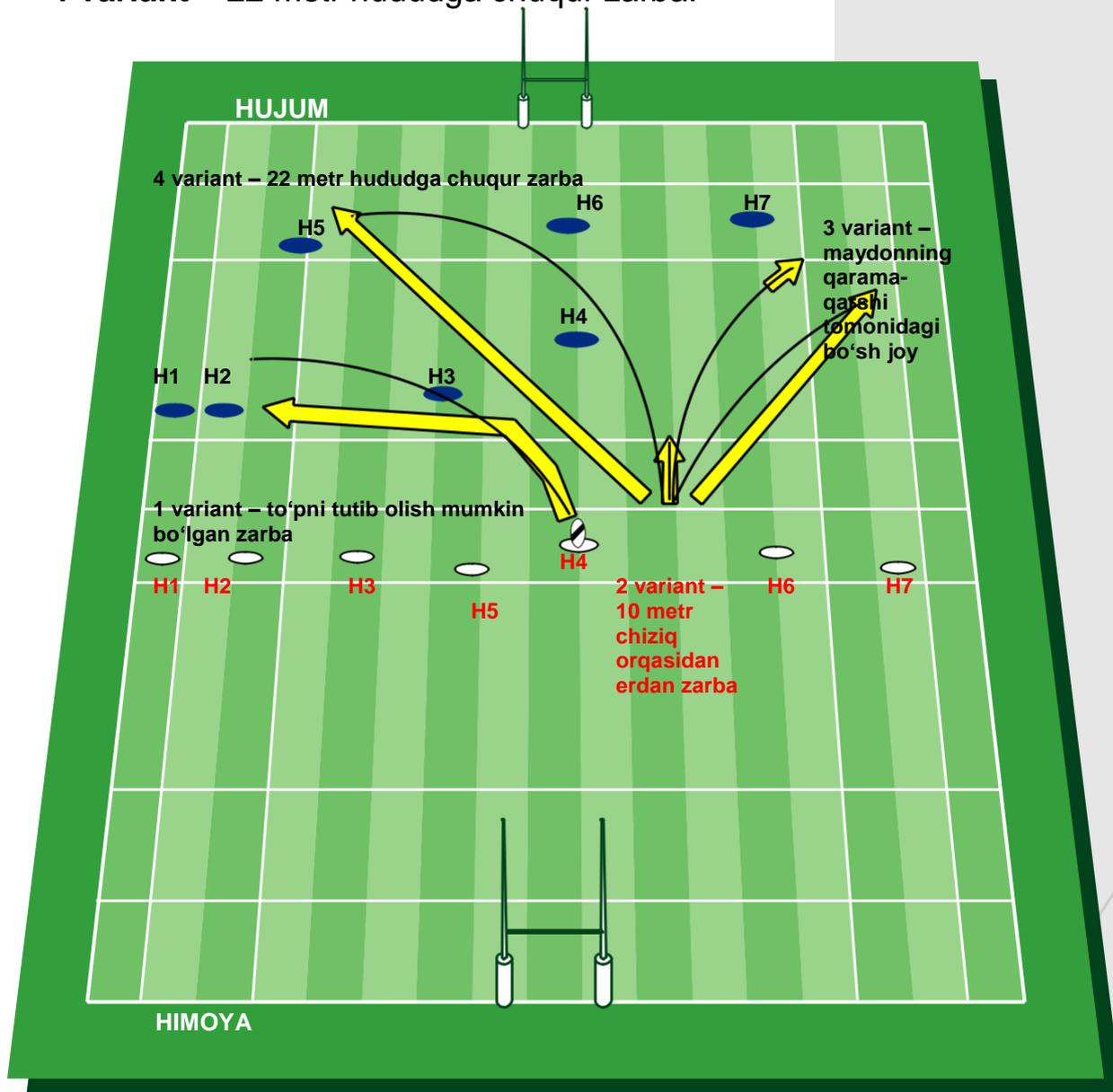
Darvozadan zarba bera oladigan o'yinchi oldingi pozitsiyalardan birini saqlab turish tavsiya etiladi, chunki bu dastlabki zarba bajarilgandan so'ng darhol himoya kombinatsiyasi uchun kerak bo'ladi.

To'pga egalik qilgandan so'ng maydonning qisqa tomoni – samarali hujum joyi hisoblanadi. Himoya jamoa maydonning keng qismida hujumni kutadi va maydonning chetlarida bo'sh joy qoldiradi. Hujum paytida to'pni maydonning qisqa tomoniga o'ynash himoyachilarni maydonning qisqa tomoniga jalb qiladi va keng tomoni hujumchi o'yinchilar uchun hujumni davom ettirishga imkon yaratiladi.

7 diagramma: Dastlabki zarba – o'yinchilarning joylashuvi va zarba variantlari.

- 1 variant** – to'pni tutib olish mumkin bo'lgan zarba.
- 2 variant** – 10 metrli chiziq orqasiga erdan zarba.
- 3 variant** - maydonning qarama-qarshi tomonidagi bo'sh joyga zarba.
- 4 variant** – 22 metr hududga chuqur zarba.

Darvozadan zarba

Darvozadan zarbalar bir nechta imkoniyatlarni taqdim etadi, chunki ular 22 m chiziq bo'ylab har qanday joyda tez o'ynashlari mumkin va o'yinda qolish uchun to'p 22 m chiziqdan faqat o'tishi kerak. Bularning barcha 22 metrli chiziq yonida turgan to'p tepayotgan o'yinchiga qanchalik tez uzatilishiga bog'liq. To'pni yerga qo'ygan jamoadosh o'yinchi zarbani amalga oshirishda vaqtni tejashi uchun darhol pas uzatishi yoki to'pni oyog'i bilan tepishi kerak.

Zarbani amalga oshirish uchun quyidagi variantlar mavjud:

- 22 m chiziq orqasiga to'pni tepish, uni tutib olish va darhol yaxshi pozitsiyada turgan jamoadoshiga, ya'ni hujum harakatini boshlashga ko'p vaqti bo'lgan va bo'sh joyda joylashgan o'yinchiga uzatishi kerak.

- Erkin bo'sh joyga uzun zarba bilan to'p tepish va to'pga egalik qilish yoki raqib jamoaning to'p ushlagan o'yinchisining hujum imkoniyatini chegaralash to'pni kuzatishda yaxshi tashkillashtirilgan kombinatsiyani ishlatish kerak.

Barcha uzun zarbalar uchun to'pni kuzatish kombinatsiyasi quyidagilarga asoslanishi kerak:

- Birinchi tutib olish (zaxvat) harakatini bajarishga imkoni bo'lgan o'yinchi to'p ushlagan o'yinchidan ichki tomonda joylashish kerakki, shunda to'p ushlagan o'yinchi maydonning tor tomoniga harakatlanadi. Bir tomonga joylashish tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish uchun oson bo'ladi, chunki to'p ushlagan o'yinchining harakatlanishni davom ettirish uchun faqat bir tomoni qoladi.

- Oldinga harakatlanadigan o'yinchilar "kamon o'qi" shaklida oldinga harakatlanishlari kerak, bunda tutib olish (zaxvat) harakatini bajarayotgan o'yinchilar "kamon o'qi"ning uchi hisoblanadi, boshqa o'yinchilar esa kichik burchak ostida unga harakatlandilar. Bu ularga nima bo'layotganini osongina ko'rishga imkon beradi. Bu shuningdek, agar u to'pni himoyaning birinchi o'yinchisiga tepsa, to'pni tutib olishi yoki ega bo'lish uchun kerakli holatda ularga yordam beradi.

- Himoyachi o'yinchilardan hech biri to'pga yaqin bo'lgan jamoadoshi oldiga chiqishi mumkin emas. Agar o'yinchi jamoadoshidan oldinga chiqsa, u himoyada bo'shliq hosil qiladi.

- To'p ushlagan o'yinchi jamoadoshlaridan ajralib qolganida, iloji boricha himoyachi o'yinchilar bir-birlariga to'p uchun kurashda yordam berishlari kerak. Ammo, agar to'p ushlagan o'yinchida yordam bo'lsa, boshqa himoya o'yinchilari tutib olish (zaxvat) harakatini bajargan o'yinchi boshlangan ishini yakunlaydi deb boshidan taxmin qilishlari kerak. Agar to'p o'ynalmasa, himoyachi yordami o'yinchilar unga yordam berishi mumkin. Ammo, agar bitta himoyachi o'yinchi tutib olish (zaxvat) harakatiga jalb qilingan bo'lsa, to'p ushlagan o'yinchi jamoadoshiga pas uzatishi mumkin, bunda raqiblar hujumni bo'sh joyga yo'naltirishiga imkon bo'ladi.

O'yin vaziyatidan kelib chiqib, darvozadan zarba autga berilishi mumkin. Albatta, to'p autga to'g'ridan-to'g'ri tepilmasligi kerak, agar zarba tez bajarilsa, unda autga dumalab ketishi uchun to'pda bo'sh joy bo'lishi mumkin. Bunday zarba hududni yutishga olib keladi, ammo koridorga to'pni raqib jamoa tashlaydi. Harakatning ushbu variantini ko'rib chiqqanda hisobni va o'yin oxirigacha qolgan vaqtni esda tutish juda muhimdir.

Iloji boricha ko'proq hududni qaytarib olish uchun zarba yon tomondagi chiziqdan amalga oshirilishi kerak. To'pni to'g'ri autga chiqib ketmasligi uchun to'pni er bilan urish mumkin, ammo bunday zarbada raqib jamoa to'pni to'xtatib va uni egallab olishi mumkin.

Agar raqib jamoaning aksariyati maydonning bir tomoniga boshqasiga qaraganda, yaqinroq joylashsa, oyoq bilan qisqa zarbadan foydalanish mumkin. Bunday zarba bergan o'yinchi yonida bo'lgan jamoadoshi to'pni tutib olishiga imkoniyat beradi. Bu zarba yetarlicha baland bajariladi, bunda to'p 22 metrli chiziq bo'ylab joylashgan raqib o'yinchilar ustidan o'tishi kerak, bunda to'p tepgan o'yinchining jamoadoshi oldinga yugurib, to'pga egalik qilishi mumkin.

Skramlar (sxvatki, scrum)

Qarang. 8-1 diagramm: skram vaqtida va undan keyin o'yinchilarning joylashuvi

O'yinda yo'lakka (koridor, lineout) qaraganda, skram (sxvatka, scrum) holati ko'p o'ynaladi, skram regbi-7 o'yinida eng muhim standart vaziyat (kombinatsiya) hisoblanadi.

Skramning yarim himoyachi o'yinchisi bilan aloqa qilish orqali hujumchi o'yinchilarni skramni to'p orqasiga itarishlari mumkin. Buning uchun kontakt, to'pni kiritish va to'pni ushlab turish doimiy va bitta harakat bo'lishi kerak.

Kontaktidan oldin tirgaklar (stolb, prop) xuker bilan bog'lanishlari kerak, va xukerlar tirgaklar ostidan bog'lanishlari kerak, bu esa uni skram tugashi bilanoq o'yinga darhol qaytishiga imkon beradi.

Skram yon chiziqqa to'g'ri burchak ostida bo'lishi kerak va o'yinchilar kontaktga kirishdan oldin bir-birlari bilan bog'lanib, raqiblaridan pastroq o'tirishlari kerak. Bu ularga bir vaqtning o'zida skramni oldinga va yuqoriga itarishga, o'z kuchlaridan maksimal darajada foydalanishga imkon beradi.

Xuker skram yarim himoyachi o'yinchiga biroz yuzi bilan burilishi uchun boshi siqilgan tirgak harakatlantiruvchi kuch bo'lishi kerak. Bu shuningdek, skramni soat yo'nalishi bo'yicha aylanishiga to'sqinlik qiladi va to'pni yutqazgandan keyin raqiblarni hujum qilish ehtimolini kamaytiradi. To'p skramga kirgandan so'ng erkin boshli tirgak tashqi chap oyog'idan foydalanib, to'pni kuzatishi kerak.

Skramlar (sxvatka)

Skramdagi zarbalar foydalidir, ammo skramning oxirida to'pni tezda bo'shatish himoyada ham, hujumda ham bir xil ahamiyatga ega.

Shunday qilib, o'ng oyoqni ishlatgan xuker bilan birgalikda to'pni ilish harakati ko'proq nazorat qilinadi. Ammo, agar bu harakat xukerga o'zining asl rolini bajarishga xalaqit beradigan bo'lsa va uning samaradorligini cheklasa, tirkakning to'pni ushlashiga yordam berishdan ko'ra, tirkak barqaror flatformani ta'minlashi juda muhimdir.

Raqib jamoaning bosimi ostida erkin boshli tirkak xukerga to'pni ilishga yordam beradi, bunda boshi siqilgan tirkak skramning barqarorligini ta'minlaydi.

To'p ilingandan so'ng xuker tezda skramdan chiqib, o'yinga kirishi kerak.

Skramda o'ynash uchun mavjud variantlar skramning birinchi qator tarkibiga bog'liq. Bu regbi-15 dan farq qiladi, chunki birinchi qatordagi o'yinchilar bunday bosimga duch kelmaydilar. Shuning uchun regbi-7 o'yinida jamoaning har qanday o'yinchisi shunchaki skram o'yinida emas, umumiy regbi-7 o'yini ko'nikmalariga asoslanib, hujumchi sifatida tanlanishi mumkin. Garchi o'yin paytida skram eng ko'p o'ynaladigan standart kombinatsiya bo'lsa ham, ularning soni unchalik katta emas.

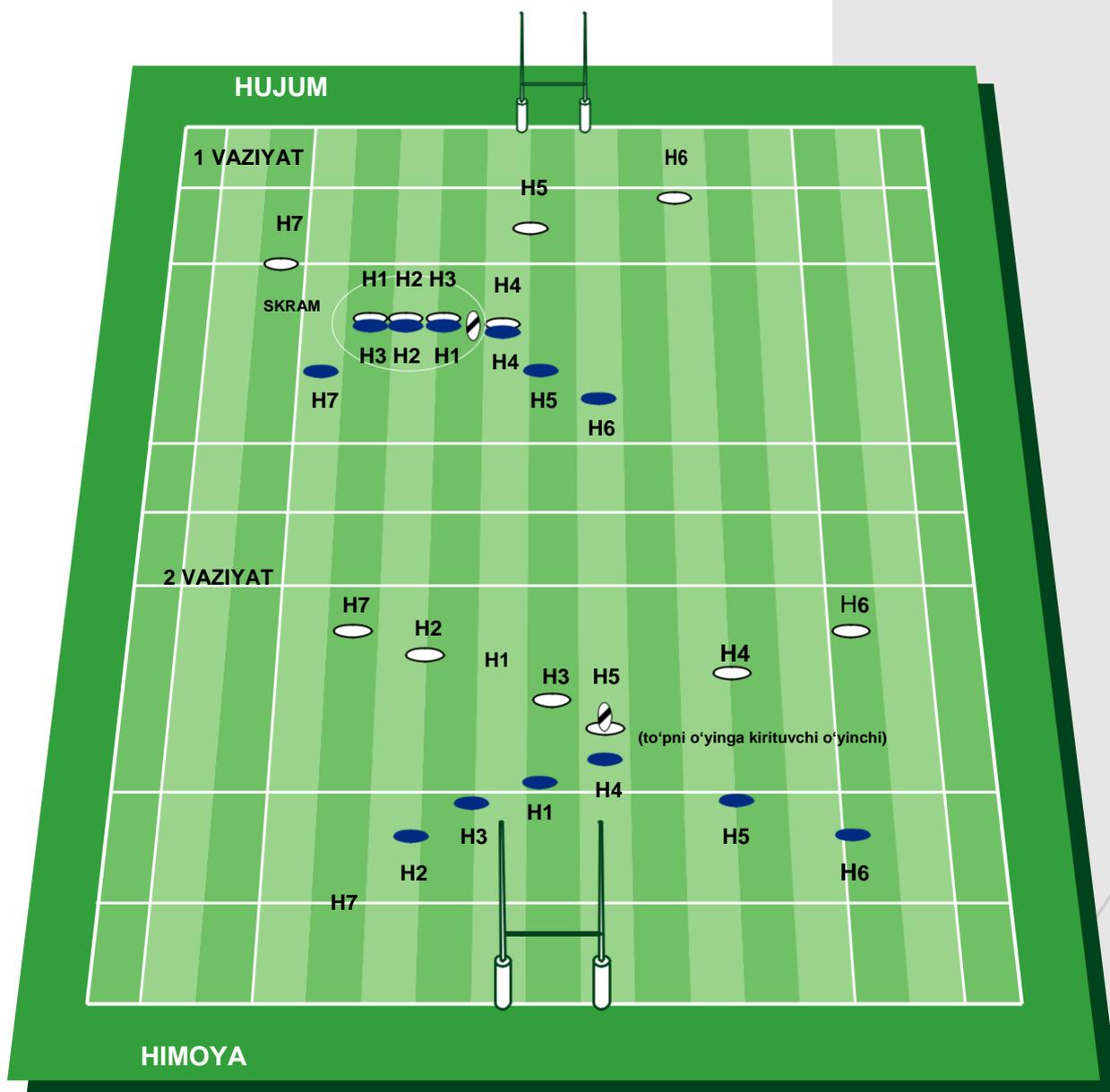
Agar xuker to'pni tezda ilib olsa, unda to'p kiritilishi bilan to'pga egalik qilishga harakat qilish kerak. Agar birinchi qator jismonan baquvvat bo'lsa va raqib jamoaga nisbatan yuqori texnikaga ega bo'lsa, unda oldinga harakatlanish ishlatilishi mumkin.

Skramni burish yoki aylantirish umumiy strategiya sifatida ishlatilishi mumkin. Oltita o'yinchidan iborat bo'lgan skramda bu harakatga qarshi turish juda qiyin. Eng mumkin bo'lgan yo'nalish soat yo'nalishi bo'yicha harakat. Undan raqib hujumchilarni o'yin maydonning o'ng tomondagi chiziq tomon burish uchun foydalanish mumkin. Raqib jamoa kuchli bosim o'tkazganda, ochiq tomonga pas uzatish juda qiyin. Himoya paytida bu himoya guruhini uchta hujumchisini himoya kombinatsiyasiga qo'shilishini kechiktiradi.

**Qarang. 8-1 diagramma: Skram vaqtida va undan keyin o'yinchi-
larning joylashuvi**

1 vaziyat: o'yinchilarning skram vaqtida joylashuvi.

2 vaziyat: o'yinchilarning skramdan keyingi joylashuvi.

Maydonning chap tarafida bu harakatlar teskari natijalarga olib keladi. Raqib jamoa hujum qilganda, ularga tor yoki qisqa tomondan foydalanishga imkon berilmaydi.

Hujum paytida, bu raqib jamoa hujumchilarini maydon ichiga aylantiradi va qisqa tomondan hujum uchun bo'sh joy ochadi.

To'p ilinganda uning skramdan chiqishini nazorat qilish mumkin emas. Skramning yarim himoyachisi to'pni qabul qilishi uchun to'pni ilib olish harakati juda tez sodir bo'lishi mumkin. Bunga yo'l qo'ymaslik uchun skramning yarim himoyachisi to'pni orqadagi jamoadoshiga tepishiga to'g'ri keladi. Aks holda, boshqa himoyachi skramdan chiqqan to'pni qabul qilish uchun to'g'ridan-to'g'ri skram orqasida joylashishi mumkin. Bu vazifani o'z zimmasiga "sviper" (tozalovchi o'yinchi) olishi mumkin.

To'p ilib olingandan so'ng, hujumchilar tezlik bilan pas uzatishga imkoniyatlarni ta'minlash uchun o'yinni boshlaydigan o'yinchi bilan saflanishi kerak. Agar xuker ularning ostidagi tirkaklarga bog'lansa, u tezda o'zini bo'shatishi mumkin, tirkaklarga tezda o'zlarini ozod qilishlari ancha qiyin, chunki ular raqib jamoa bilan bog'langanlar.

Shu sababli agar to'p ma'lum bir nazorat ostida skramdan chiqsa, skramning yarim himoyachisi oldinga o'tishi mumkin, agar raqib jamoaning skram yarim himoyachisi o'ngga harakatlansa, uzoqlashishi mumkin.

Skram tugashi bilan barcha hujumchilar o'z jamoalariga hujum va himoya tuzilmalarida qo'shiladilar. Ular odatda, regbi-15 o'yinida bo'lgani kabi to'pni kuzatmaydilar. Pas uzatish imkoniyatini ta'minlash maqsadida hujumchi tuzilishining shakllanishi uchun hujumchilar orqaga o'tadi. Himoya hujumchilari o'yin maydonining kengligi bo'ylab yoki o'z hududlarini (zona) egallab oladilar va boshqa o'yinchilar tomonidan shakllantirilgan himoya tuzilmasidan joy oladilar. Aks holda, ular "birga bir" tamoyili asosida himoya qiladilar. Xuker skramni tezda tark etishi mumkinligiga qaramay, bog'lanish unga oldinga tez harakatlanishiga to'sqinlik qiladi. Raqib jamoani himoya kombinatsiyasini o'ynashga undashning o'rni bo'sh boshli tirkakga tushishi mumkin, chunki u skramda kamroq bog'langan va oldinga harakatlanish uchun skramni kechiktirmasdan tark etishi mumkin. Xukerni zudlik bilan erkin qolishi unga qisqa tarafdin himoyani egallashiga imkon beradi. Agar to'p ilingandan so'ng skramda kurashishga hojat bo'lmasa, skramning yarim himoyachisi qisqa tomondan joylashishi mumkin, ayniqsa, agar bu qisqa taraf o'ng tomonda bo'lsa.

Yo'lak (koridor, lineout)

Qarang. 9-1 diagramma: O'yinchilarning yo'lakda (koridor) va undan keyingi joylashuvi

Regbi-7 o'yindagi yo'laklar (koridor) regbi-15 o'yinida ishlatiladigan qisqa yo'laklarga juda o'xshash. O'n (10) metrli chiziqni uch o'yinchi egallashi bilan o'yinchilar atrofida katta bo'shliqlar hosil bo'ladi. Natijada, o'yinchilar yolg'ondan oldinga yoki orqaga harakatlanadilar va to'pga ega bo'lish uchun yo'lakdan qarshi tomonga harakatlanib, o'zlariga bo'sh joy yaratadilar.

Raqiblariga qaraganda jismoniy tayyorgarligi ustun bo'lgan o'yinchilar to'pni o'yinga kiritishda to'pga egalik qilish uchun chalg'itishdan foydalanishlari shart emas. Agar o'yinchi to'pni ushlab uchun raqibi oldidan sakrasa, sakrayotgan o'yinchi bilan raqib o'rtasidagi bo'sh joy raqibni to'pni qabul qilishiga to'sqinlik qiladi. Eng yaxshi uslub – bo'sh joyga bir qadam tashlab, baland sakrash. Albatta, o'yinchi havoda qo'llab-quvvatlansa, bu pozitsiya yanada barqaror bo'ladi va raqibga to'p uchun kurashishda imkon beradi. Qoidalar sizga to'pni sakrab tushadgan o'yinchiga yordam berishga ruxsat beradi. Aksariyat hollarda jamoadoshini ko'tarish uchun faqat bitta o'yinchi ishlatiladi. Bir vaqtning o'zida harakat va yordamni ta'minlash uchun to'p uchun sakrayotgan o'yinchi havoda ko'proq balandlik va barqarorlikni saqlashga yordam berish uchun yordamchi o'yinchiga qarab harakatlanadi.

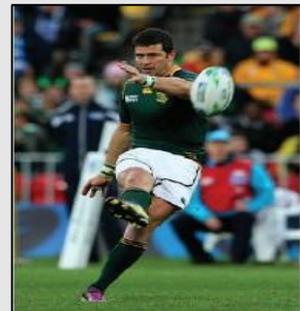

Yo'laklar (koridor, lineout)

Regbi-7 o'yinida juda ko'p yo'lak (koridor) mavjud emas, ammo yo'lakda (koridor) ishtirok etadigan jismonan kuchli o'yinchilar o'yinining boshqa jihatlarida teng darajada ishtirok etishlari mumkin.

Yana bir variant: skramning yarim himoyachi o'yinchisi to'pni ushlab olish uchun yo'lak (koridor) chiziqlaridagi o'yinchilarning orasidagi bo'shliqqa kiradi. U oldinga, orqaga yoki to'p uchun sakragan ikki o'yinchi o'rtasida o'ynashi mumkin. Skram yarim himoyachi o'yinchi yordamchi o'yinchi sifatida ham ishlatilishi mumkin va to'pni o'yinga kiritadigan o'yinchi skram yarim himoyachining rolini o'z zimmasiga olishi mumkin.

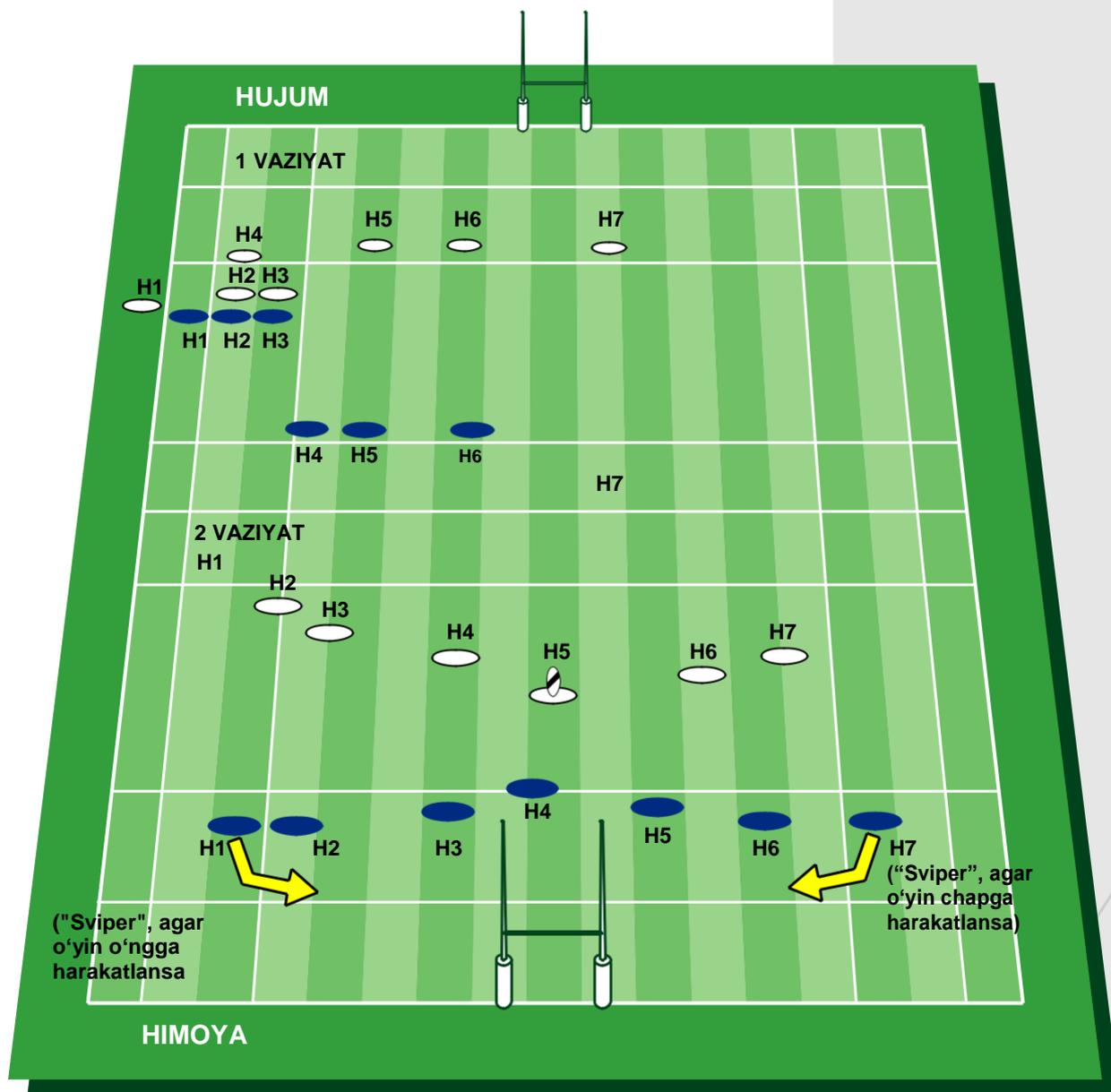
Yordamchi o'yinchilar to'pni skramdan ko'ra yo'lakdan (koridor) ko'proq nazorat qilinadigan joydan etkazib berishni ta'minlaydi. Hujumchi o'yinchilar to'p yo'lakdan (koridor) o'yinga kiritilgandan so'ng darhol bo'sh joyga harakatlanishni boshlashlari mumkin. Yo'lak (koridor) chizig'i hujumga o'tish uchun skramdagi hujumchi va yarim himoyachi ishlatgan variantlar maydonning o'sha qismida to'plangan o'yinchilardan unumli foydalanadilar. Ushbu variant ayniqsa, raqib jamoa to'p tashlash paytida to'p uchun kurashmasa ishlatilishi mumkin, chunki to'pni havoga ko'targan o'yinchiga yordam berishning hojati yo'q. Bu boshqa hujumchilarni yo'lak yaqinida kechiktirmasdan hujum qilish uchun imkon beradi. Yo'lakda (koridor) ishtirok etgan himoyachi o'yinchilar to'p uchun kurashishda juda ko'p o'yinchilarni jalb qilmaslikka harakat qilishlari kerak. Haddan tashqari jalb qilingan o'yinchilar boshqa joylarda katta bo'shliqlarni hosil bo'lishiga olib keladi.

9-1 diagramma: O'yinchilarni yo'lakda (koridor) va undan keyin joylashuvi.

1 vaziyat: yo'lak (koridor) vaqtida.

2 vaziyat: yo'lakdan (koridor) keyin.

Yo'lakda (koridor) hujum variantlari

Ushbu variantlarning maqsadi - ikki tomonlama. Birinchi maqsad – to'pga qayta egalik qilish, ikkinchisi – bo'sh joydagi o'yinchiga to'pni uzatish. Ushbu bo'sh joy ehtimol, raqib o'yinchilarning joylashishi va harakati tufayli yaratilishi mumkin. Ushbu variantlar mashg'ulot vaqtida ishlab chiqiladi, ammo raqib jamoa o'yinchilarining harakatlariga qarab, faqat kerakli vaqtda ustunlik berishi mumkin. Ko'pincha, yo'lakda (koridor) o'ynashda ushbu kombinatsiyalardan foydalanish qiyinlar sodir bo'lishi mumkin. Ammo, o'yinchilar odatda, muvaffaqiyatli yo'laklarda (koridor) xuddi shunday munosabatda bo'lganligi sababli ayniqsa, ularning pozitsiyalari erta ishlatilgan bo'lsa, rejalashtirilgan harakatlar keyingi yo'laklarda (koridor) ishlatilishi mumkin.

Ushbu variantlarning namunalari quyida keltirilgan:

1 raqamga tashlash:

- to'pni ilib olish va oldinga harakatlanish,
- skramdagi yarim himoyachiga to'pni to'g'ridan-to'g'ri uzatish,
- qisqa zarba yoki yo'lakning (koridor) oldingi qismidan parchalangan 2 raqamli o'yinchiga pas uzatish;
- to'pni ilib olish va to'pni tashlagan o'yinchining o'ziga to'pni uzatish.

2 raqamli o'yinchiga tashlash:

- to'pni ilib olish va oldinga harakatlanish,
- skramdagi yarim himoyachiga to'pni to'g'ridan-to'g'ri uzatish,
- qisqa zarba yoki yo'lakning (koridor) oldingi qismidan parchalangan 1 raqamli o'yinchiga pas uzatish;
- qisqa zarba yoki yo'lakka (koridor) yugurib kirgan, ikki o'yinchi orasida turib olgan skramdagi yarim himoyachiga pas uzatish.

Dastlabki maydon kengligi bo'yicha taqsimlash yoki yo'lak (koridor) shakllangandan keyin skramning yarim himoyachi uchun markazda bo'sh joy hosil bo'lishi mumkin, va u hosil bo'lgan bo'sh joyga yugurib, to'pni ilishi mumkin.

Nihoyat, to'pni skramning yarim himoyachisi yoki boshqa himoyachi ushlab qolishi uchun yo'lakda (koridor) ishtirok etayotgan o'yinchilar orqasiga tashlashi mumkin.

To'pni saqlash

Hujum uchun hosil bo'lgan bo'sh joy himoyachi jamoa tomonidan o'yinchini ajralishga (izolyasiya) olib kelishi mumkin. Bunga yo'l qo'ymaslik uchun yordamchi o'yinchilar to'p ushlagan o'yinchiga imkoniyat yaratib berishlari kerak. Joylashuv chuqurligi yordamning kalitidir, chunki pas bo'sh joyga uzatiladi va to'pga ega o'yinchi bo'sh joyga yugurishi, to'pni egallashi va o'yinni davom ettirishi mumkin.

Himoyani majbur qilish uchun maydon bo'ylab tarqalishiga va hujumni amalga oshirish uchun bo'shliqlarni qoldirishga yordamchi o'yinchilarga ham ehtiyoj katta. Chuqurlik va kenglik himoyadan o'tadigan platformani yaratadi.

Agar to'p ushlagan o'yinchi himoyaning orasidan o'tish yoki himoyani o'ziga jalb qilish va shu orqali maydonning boshqa qismida bo'sh joyni yaratish maqsadida kontaktga harakatlanayotganda, u himoyadan o'tishga urinish muvaffaqiyatsiz bo'lsa, qanday qilib to'pni saqlab turishni hisobga olishi kerak. Buni "chekinish yo'li" deb atash mumkin. Chekinish yo'nalishlariga ba'zi misollar:

- tutib olish (zaxvat) harakatini bajarayotgan o'yinchidan o'zini olib qochish uchun tutib olish (zaxvat) harakati uning qo'lining tagida bo'lishi kerak, qo'llarni ishlatishda quyidagilarni bajarish mumkin bo'lishi uchun:

- to'pni bo'sh joyga harakatlantirish uchun,
- to'pni bo'sh joyga pas orqali uzatish,
- to'pni bo'sh joyga orqaga dumalatish.

To'pni saqlash

Raqiblar to'pni tortib olishidan oldin qaror qabul qilish kerak.

To'pni saqlash

Endi chekinishga yo'l – maydonning boshqa tomondagi ko'p qisimli o'yinchilardan foydalanish, chunki ikkita himoyachi o'yinchi o'zining tuzilishidan chiqqan.

- Agar to'p ushlagan o'yinchi kontakt paytida raqibiga orqa bilan o'girilsa, u himoyachi o'yinchidan to'pni himoya qiladi va yordamchi o'yinchiga pas uzatishi mumkin.

- Oyoqda qolib, raqibga orqa qilgan holda to'pni olish uchun kontaktga kiradigan jamoadoshingiz tomon qarang. Agar kontakt hududida (zona) to'p erkin va yotgan bo'lsa, uni darhol bo'sh joyga harakatlantirish uchun har qanday uslubni ishlatish mumkin: pas uzatish, to'pni qo'l bilan ilish va oyoq bilan tepish orqali.

To'p ushlagan o'yinchi to'pni saqlab qolishi uchun maydon bo'ylab ko'ndalang yugurayotganda tutib olinishdan (zaxvat) ehtiyot bo'lishi kerak. Himoyachi o'yinchidan o'zini olib qochishi mumkin, ammo harakatlanish yo'nalishini (trayektoriya) imkon qadar tezroq to'g'ri yo'nalishga o'zgartirishi yaxshidir. Agar o'yinchi raqib bosimi tufayli oldinga harakatlana olmasa, maydon bo'ylab ko'ndalang yugurgandan ko'ra to'xtashi yoki chekinishi kerak. Maydon bo'ylab ko'ndalang yugurish boshqa jamoadoshlarning bo'sh joyini egallaydi va himoyachi o'yinchilarga yonma-yon tutib olishga (zaxvat) imkon beradi. Jamoadoshlar xushyor bo'lishlari va orqaga bo'sh joyga chekinishlari kerak.

Erkin zarba

Umuman olganda, bunday zarbalar to'pni tezkor o'ynash bilan yaxshiroq bajariladi, chunki to'pni maydon tashqarisiga (aut) chiqarib yuborish, hududni egallab olish va raqibning 22 m hududida (zona) bo'lishdan ko'ra to'pni saqlab qolishi juda muhimdir. Bu o'yin holatiga bog'liq.

Jarima zarbalari

Jarima zarbalaridan foydalanish ham o'yin holatiga bog'liq. Har bir variantning regbi-15 o'yinidagi kabi o'z ustunligi va afzalliklari mavjud, ammo regbi-7 o'yinlari vaqtining qisqartirilganligi va hujum uchun katta masofalar mavjud bo'lganligi sababli to'pni tezkor o'yinga kirgizishda yanada foydalidir.

Quyidagi variantlar mumkin:

- tezkor o'yinga kirgizish - to'pni saqlab qolish uchun,
- darhol hujum uchun;
- maydon tashqarisiga zarba – hududni qabul qilish uchun (aut)
- to'pni yo'lakka (koridor) kiritish huquqini olish uchun,
- o'yinni qayta boshlashni kechiktirish uchun;
- darvozaga zarba - ochko yig'ish uchun,
- agar zarba darvozaga muvaffaqiyatli bajarilmasa, ammo to'p "jonsiz chiziq" yoki maydon tashqarisiga (aut) chiqib ketgan bo'lsa, o'yinni qayta boshlashni kechiktirish uchun (vaqt);
- uzun zarba - bosimni kamaytirish uchun to'pni himoyachilarning chizig'idan o'tkazish.

Ushbu zarbalarning barchasida ustunlikka erishish mumkin, ammo to'pni quvlab borish uchun yaxshi kombinatsiya bilan birgalikda foydalanilsa. Bu kombinatsiya yuqori tezlikda oldinga harakatlanishi shart emas, lekin hujum qilish imkoniyatlarini cheklash uchun tashkil etilgan bo'lishi mumkin.

O'yinchilar barcha variantlarga tayyor bo'lishlari kerak.

Bo'sh joy hosil qilish

O'yinchilar qanchalik keng joylashsalar, himoya shunchalik kengroq va o'yinchilar orasida ko'proq bo'sh joy hosil bo'ladi. Yuqorida eslatib o'tganimizdek, maydonning yon tomonidagi bo'sh joy tuzilishga qarab hosil bo'ladi. Bu kombinatsiyadan odatda, to'p ushlagan o'yinchining maydon bo'ylab ko'ndalang joylashgan ettita (7) o'yinchisi foydalanadi.

Qarang. 1-1 diagramma: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy (11-bet).

Maydonning uzunligi bo'ylab yo'nalishda bo'sh joyni hosil qilish uchun jamoalar tuzilishni davom ettirgan holda ko'pincha o'zlarining darvoza (hisob) chizig'iga qaytadilar. Darvoza chizig'iga yaqinlashayotganda, ular buni his qila boshlaydilar. Bu ruhiy to'siqlikni hosil qiladi va ular maydonda tuzilish chuqurligini yo'qotadilar. Bunday holatda jamoa yaqinlashib kelayotgan himoyaga hujum qilish ko'nikmalarini yo'qotadilar, chunki ular pas qabul qilish va oldinga tezkor harakatlanish uchun juda ham yaqin joylashganlar.

Shu sababli jamoalar bo'sh joy hosil qilish uchun qancha hududni berishga tayyor ekanliklari to'g'risida qaror qabul qilishlari juda muhim. Bundan tashqari, agar bo'sh joy etishmayotgan bo'lsa, himoyaga qanday hujum qilish kerakligi va ularga nisbatan qanday harakatlanishi kerakligini qaror qilishlari kerak. Bu raqib jamoaning qanday joylashganiga bog'liq.

Mumkin bo'lgan ba'zi variantlar:

- Birinchi himoya chizig'i va "sviper" o'rtasidagi bo'sh joyga to'pni tepish, keyin to'p ortidan yugurish va uni tutib olish.

- To'pni imkon qadar maydonning uzoq joyiga tepish va uning ortidan yugurish. To'p "sviper" ortidagi bo'sh joyga harakatlanishi kerak. Ushbu quvlab "sviper"ni yakkalashga (izolyasiya) yoki "sviper"ni quvib o'tishga va to'pga ega bo'lishga qaratilgan. Agar tezkor va tashkillashtirilgan holda to'p ortidan quvlansa, va himoyachi o'yinchilar yordam uchun sekin ortga qaytsa, "sviper" yakkalanadi.

- Maydon bo'ylab joylashuvini saqlagan holda himoyachi tomonidan to'silmagan jamoadoshiga pas uzatish uchun va to'pni qo'l bilan pas uzatishning iloji bo'lmasa, uzoq berilgan zarba "pas" uzatish kabi hisoblanadi. Himoyachilar orasidagi bo'sh joydan foydalanib, himoya chizig'idan o'ting. Bu haqida keyingi bo'limda batafsilroq to'xtalamiz.

Teskari tuzilishga qarshilik ko'rsatish

Ochiq o'yinda himoya teskari tuzilishda shakllansa, ular to'pni qabul qilish paytida to'p ushlagan o'yinchini tutib olishlari (zaxvat) mumkin. Biroq, bunday holda, har bir himoyachi o'yinchining orqasida bo'sh joy hosil bo'ladi. SHunga ko'ra, agar bu bo'sh joydan foydalanilsa, hujum himoya chizig'idan o'tishi mumkin. Bo'sh joy hosil qilish va himoya chizig'idan o'tish uchun quyidagi imkoniyatlar mavjud:

- To'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchi orqasidagi bo'sh joyga oyoq bilan zarba beradi va hujumchi o'yinchi himoya chizig'ini yugurib o'tishi va to'pni tutib olishi mumkin.

- To'pni qabul qiluvchi yashirin (potensial) o'yinchi himoyachi o'yinchini maydonning yon chizig'i tomonga jalb qiladi, harakat yo'nalishini (trayektoriya) o'zgartirib maydon ichiga harakatlanadi. To'p himoyachi o'yinchining ichki yelkasidan yugurib chiqqan jamoadoshiga bo'sh joyga pas uzatiladi.

• To'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchiga maydonning yon chizig'i yo'nalishi bo'ylab yolg'on harakat bilan tahdid qiladi, so'ng harakat yo'nalishini (trayektoriya) o'zgartiradi va maydonning ichiga yuguradi. Harakat yo'nalishi (traektorya) o'zgartirish past tutib olish (zaxvat) harakatiga olib kelishi kerak. To'pni qabul qiluvchi o'yinchi harakat yo'nalishini (tarektoriya) o'zgartirib, to'p ushlagan o'yinchini yonidan oldinga harakatlanayotganda to'pni qabul qiladi.

Izoh: hujumning tuzilishi qanchalik chuqur bo'lsa, orqadan keng va yaqin bo'sh joy hosil bo'ladi. Shuningdek, hujumning tuzilishi qanchalik keng bo'lsa, himoyachi o'yinchilar shunchalik bir-birlaridan ajraladilar, shuning uchun hujumchi o'yinchi bo'sh joydan foydalanishi va himoya chizig'ini kesib o'tishi mumkin, bunda boshqa himoyachi o'yinchilar to'sqinlik qilishi dargumon bo'ladi.

Himoya chizig'ini kesib o'tish

Raqib jamoaning joylashuvi va hujumning chuqur tuzilishi natijasidja himoyani kesib o'tish uchun yon tomondagi bo'sh joy hosil bo'ladi. Agar himoya guruhlashtirilsa, bo'sh joy tashqi tomonda bo'ladi, agar himoya maydon bo'ylab joylashsa, bo'sh joy o'yinchilar orasida bo'ladi.

Bu vaziyatlardan foydalanish uchun himoya qanchalik yaqin qurilsa, to'p uzatish ko'nikmalaridan shunchalik foydalanishga imkon bo'ladi. Bu agar himoya hujumchi jamoaning harakatlarini oldidan aytib berolmasa va sharoitga qarab reaksiya qilmasa, himoya qilish uchun vaqt qisqartiriladi va ularning tartibini o'zgarish imkoniyatini cheklaydi.

To'p ushlagan o'yinchi himoyani kesib o'tishga harakat qilsa, hujumning jadallashish chegarasi vaziyatga bog'liq bo'ladi. To'p ushlagan o'yinchi darvoza chizig'acha yugurib borishi mumkin va urinishni (попытка) amalga oshirishi mumkin, ammo himoyachi o'yinchilar yaqinlashar ekan, to'pni himoyachiga uzatishning yo'lini topishi kerak. Natijada, to'p ushlagan o'yinchi jamoadoshlari tomonidan ajratilmasligi uchun /izolyasiya bo'lmasligi va shu pozitsiyadan kombi-natsiyani qaytadan o'ynamaslik uchun bo'sh joyga chekinishi mumkin.

To'sishlardan foydalanish

Qarang. 1-3 diagramma: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy - 3 vaziyat (qarang:13 b).

Tashqi tarafdagi bo'sh joydan foydalanish uchun hujum qaysi tarafdin hujum qilishni boshlash mumkinligini qaror qilish kerak. Bu o'yinchilarning miqdoriga bog'liq. Himoyachilarga qaraganda, hujumchi o'yinchilar ko'proq bo'lishiga qarab, chapga yoki o'ngga yo'nalish tanlanadi. Himoyachilar odatda, "sviper"ga ega bo'lganligi sababli ular da oldingi chiziqdagi o'yinchilar kamroq bo'ladi. Barchasi faqat taraflarni tanlashga bog'liq.

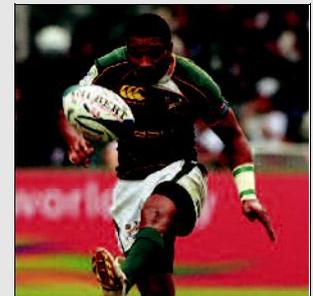
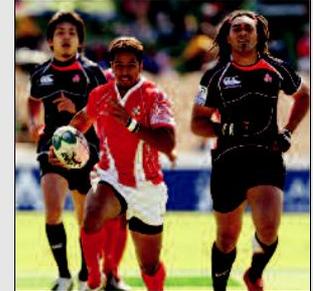
Agar "sviper" himoyaning "o'yinchiga o'yinchi" kombinatsiyasidan foydalanish uchun oldingi chiziqqa qo'shilsa, oyoq bilan zarba berishga yoki to'pni tutib olish uchun maydon uzunligi bo'ylab chiziqdagi bo'sh joy qoladi.

To'sishni saqlab qolish uchun to'p uzatib berayotgan har bir o'yinchi to'p uzatulgunga qadar o'ziga himoyachi o'yinchini jalb qilishi kerak. Buning uchun har bir o'yinchi to'pni qabul qilayotganda ichkaridan "yelpig'ich" ("veer") shaklida harakatlanishi kerak, hujumchi jamoa himoyani tashqi yelkasida ushlab turishadi.

Agar himoya to'sishlarga qarshi keng tarqalsa, to'p ushlagan o'yinchi himoya chizig'idagi bo'sh joylardan foydalanishi kerak. Agar himoya o'z tuzilishida ushlanib turilsa, u holda to'sishlarni saqlab qolish va oldinga harakatlanish mumkin.

"Ikkiga qarshi uch" qo'shimcha o'yinchilar ishlatish uchun kombinatsiya

Qarang. 1-2 diagramma: Maydonning yon tomonidagi bo'sh joy -

2 vaziyat (qarang. 11-bet).

Himoya chizig'idagi o'yinchilar orasidagi bo'shliq orqali hujum qilish, yon tomondan himoyachi o'yinchi tashlab ketgan bo'sh joydan hujum qilish bilan barobar. Himoya chizig'idagi bo'sh joy to'p ushlagan o'yinchi maydon ichiga harakatlenganda, va boshqa o'yinchi yon chiziq yo'nalishi bo'yicha harakatlenganda hosil bo'ladi. Bu boshqa o'yinchi o'tishi mumkin bo'lgan bo'sh joy hajmini oshiradi.

Variantlar

Qarang. 3-1, 3-2 va 3-3 diagrammalar: Bo'sh joydan foydalanib, himoya chizig'i orasidan kesib o'tish (qarang: 18-20-bet).

Agar to'p ushlagan o'yinchi to'sayotgan himoyachi o'yinchisi pas uzatishni oldini olish uchun bo'sh joyga kirayotgan o'yinchi to'sish uchun maydonning tashqi tomoniga harakatlansa, unda to'p ushlagan o'yinchi oldinga harakatlanishi kerak (pas uzatmasdan). Agar himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchi to'sish uchun qolsa, unda hujumdagi o'yinchi hosil bo'lgan bo'sh joyga pas uzatishi mumkin. Himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchi to'sish uchun orqaga qaytsa, mavjud bo'lgan bo'sh joyga pasni amalga oshirish mumkin. To'p ushlagan o'yinchi himoya chizig'idagi bo'sh joyga kirganda, uning tashqi tomonidan tutib olish harakatini odatda, himoyachi o'yinchi amalga oshiradi. Shunday qilib, to'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchi tashqi tomondan ichkariga tutib olish (zaxvat) harakatini bajarishga majbur qiladi. Tutib olish (zaxvat) harakatini bajargan o'yinchi chiqqan joyda bo'sh joy hosil bo'ladi. Aynan shu bo'sh joyda himoya chizig'ini kesib o'tish uchun pas uzatish mumkin. Bu pasning har qanday ko'rinishi bo'lishi mumkin.

Agar hujum chizig'idagi o'yinchi to'sayotgan himoyachi o'yinchining ketidan maydonning tashqarisiga qarab quvlab chiqmasa, u holda hujumchi o'yinchiga pas uzatish mumkin, chunki u himoya chizig'idagi bo'sh joydan oldinga yorib o'tishi mumkin. Agar ikkala himoyachi o'yinchi o'z holatini saqlab qolsa, uchinchi hujumchi uchun ular orasidan o'tishga bo'sh joy bo'ladi.

Ikkala holat vaziyatida vujudga kelgan himoya chizig'idagi bo'sh joyni to'sishlar va bo'sh joydan kesib o'tishlar bitta o'yinchi hujumi himoyachi o'yinchidan ko'proq bo'lgan vaziyatga asoslanadi. Ushbu o'yinchi himoyachi o'yinchilarga va ular orasidagi bo'sh joyga xavf soladi. Agar himoyachi o'yinchi hujumchi o'yinchiga e'tibor bildirmasa, u ularning orasidan o'tib ketishi mumkin. Aks holda, hujumchi o'yinchi himoyachi o'yinchilar chiqqan bo'sh joy orqali oldinga harakatlanishi mumkin. Vaziyatni anglash, voqealarni oldindan bilish va himoya xatti-harakatlariga javob berish qobiliyati ko'p amaliyotni talab qiladi. Regbi-7 o'yinida har doim ham bunday kombinatsiyalarni ishlatish imkoni bo'lamaydi va o'yinchilar miqdori teng bo'lishi mumkin. Bunday holda, yana bir nechta variant paydo bo'ladi.

Teng miqdordagi o'yinchi bilan kombinatsiya 1 vaziyat – birga bir

Regbi-7 o'yinida vaziyatni hujumchi jamoa foydasiga tengsizliklarni yaratib boshqarish mumkin. Hujumchi jamoa maydonning kengligi bo'ylab joylashishi himoyachi jamoani ham xuddi shunday joylashishga majbur qiladi. Bu hujumchi o'yinchini ham, himoyachi o'yinchini ham "yakkama-yakka" o'yin hosil qilib, ajratib qo'yadi (izolyasiya). Bunday vaziyat hujumchi o'yinchiga himoya chizig'ini kesib o'tish uchun yuqori darajadagi hujumchi ko'nikmalaridan foydalanishga imkon beradi. Agar bu holat jamoa tuzilmalarining qanotlarida sodir bo'lsa, himoyachi o'yinchi hujumchi o'yinchini o'yindan chiqarish uchun maydonning yon chizig'idan foydalanishi mumkin. Agar bu maydon ichida sodir bo'lsa, ikkala tomondan ham yordam kelib, hujumni davom ettirishi mumkin. Hujumchi jamoaning asosiy qoidasi – maydon yon chiziqlaridan o'zini uzoqroq tutish, chunki himoyachi o'yinchilar qo'shimcha o'yinchi kabi yon chiziqdan foydalanishlari mumkin va to'pni yo'lakga (koridor) tashlash huquqi bilan to'pga egalik qiladilar.

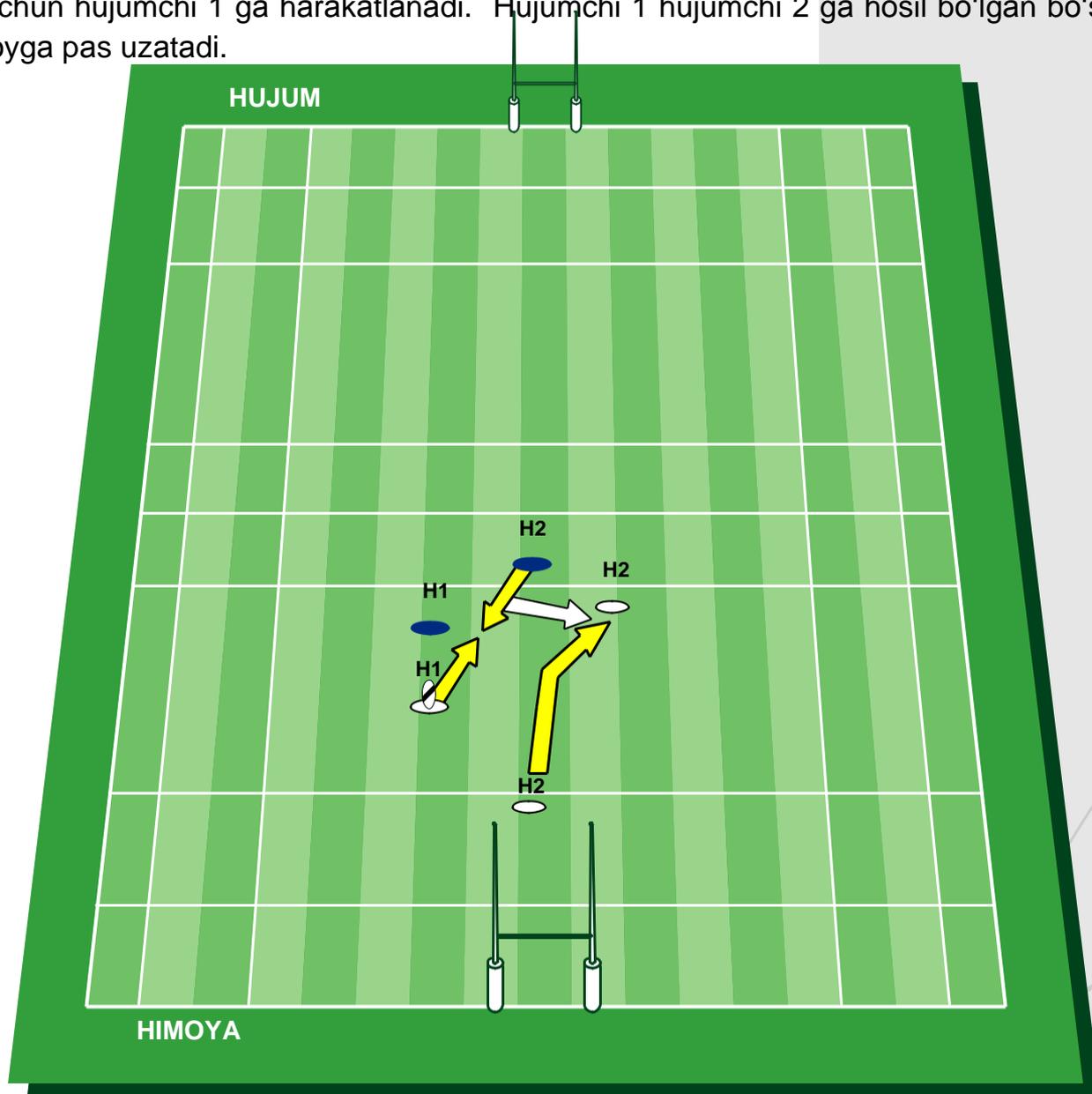
2:2 ga 2 vaziyati.

Agar ikkala hujumchi o'yinchini himoyachi o'yinchilar to'sishga harakat qilsa, himoyaga xavf soladigan bir nechta variantlar mavjud.

Qarang. 10-1, 10-2 va 10-3 diagrammalar: Teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

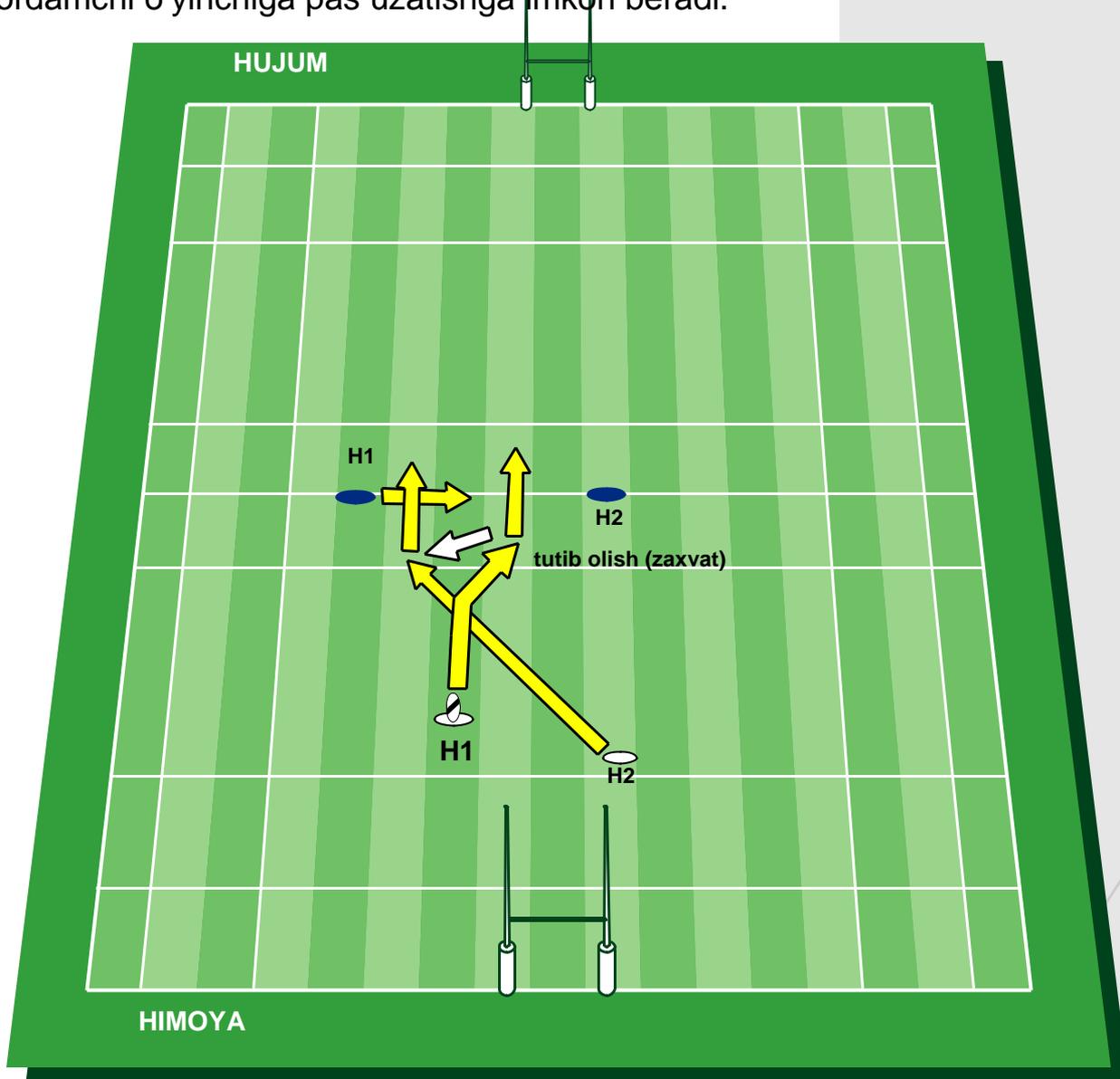
10-1 diagramma: "2 ga 2" teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

1 variant: To'p ushlagan o'yinchi birinchi navbatda, birinchi himoyachi o'yinchiga xavf solishi mumkin va so'ngra ikkinchi himoyachi o'yinchisiga yo'nalishni o'zgartirish orqali xavf solishi mumkin. Agar ikkinchi himoyachi o'yinchi tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish uchun qayrilsa, himoyachilar o'rtasidagi bo'sh joyda turgan hujumchi o'yinchiga pas uzatiladi, ya'ni to'p hujumchi 1 da, va hujumchi 1 himoyachi 3 ga xavf soladi, keyin himoyachi 2 tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish uchun hujumchi 1 ga harakatlanadi. Hujumchi 1 hujumchi 2 ga hosil bo'lgan bo'sh joyga pas uzatadi.

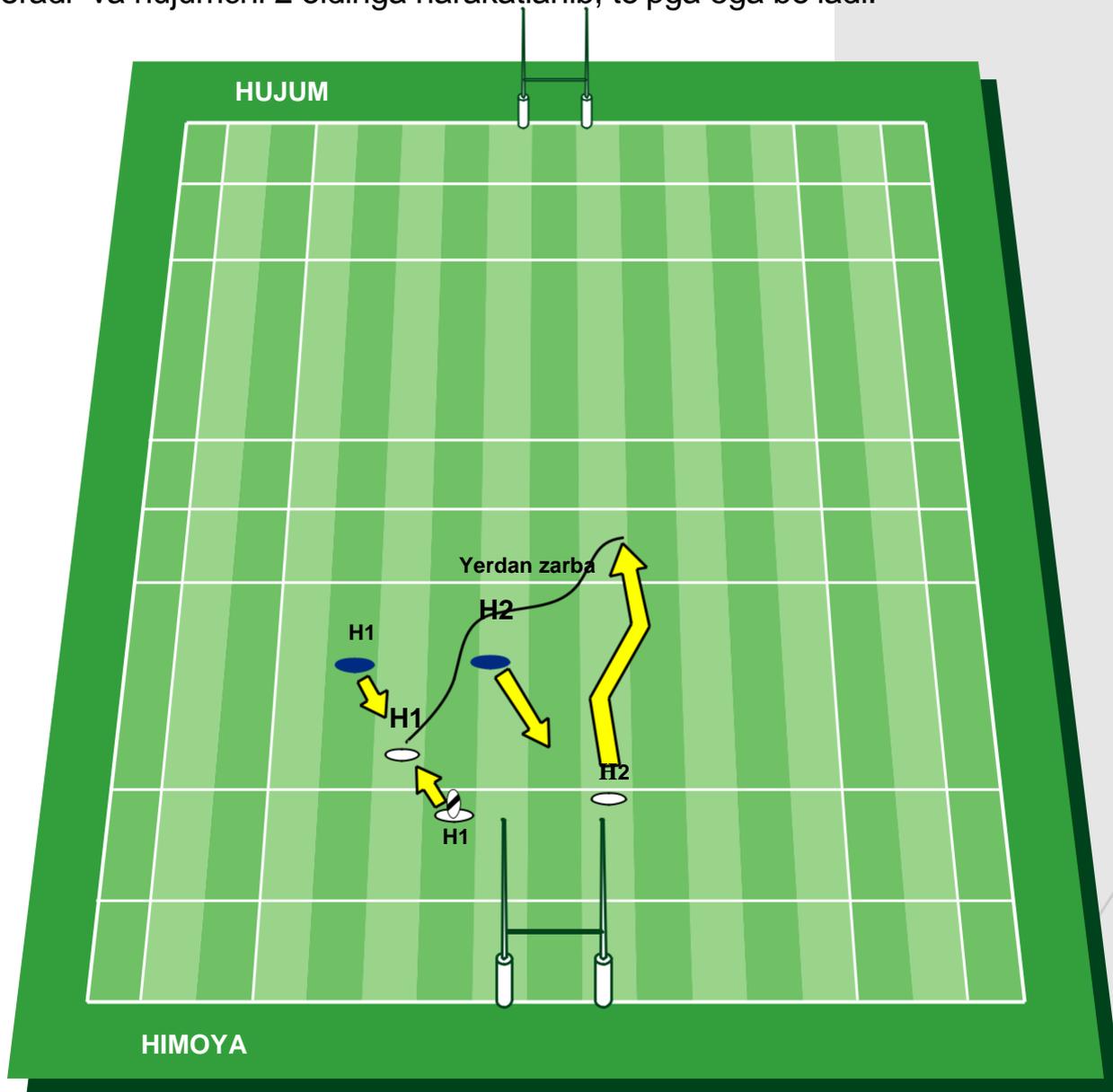
11-1 diagramma: “2 ga 2” teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

2 variant: Hujumchi 1 himoyachi 1 ga yuguradi va himoyachi 2 va himoyachi 2 o'rtasidagi bo'sh joyga xavf soladi. Himoyachi 1 past tutib olishni (zaxvat) bajarishga majbur, hujumchi 1 maydonning chap tomonidagi yordamchi o'yinchiga pas uzatishga imkon beradi.

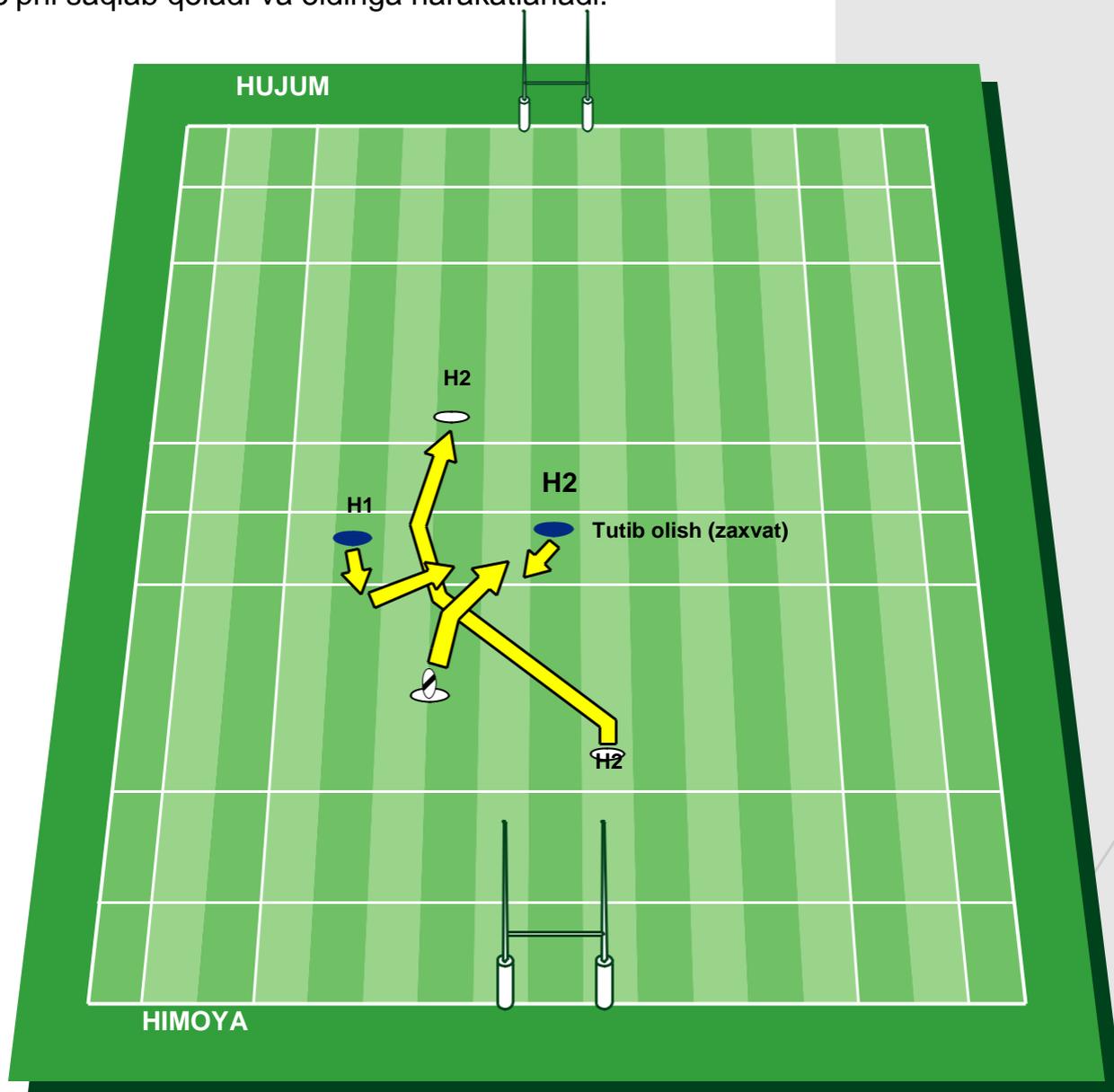
12-1 diagramma: “2 ga 2” teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

3 variant: Hujumchi 1 himoyachi 1 ni jalb qiladi, keyin himoyachi 1 va himoyachi o'rtasidagi bo'sh joyga xavf soladi. Himoya 2 himoya 1 oldiga chiqadi, hujumchi 1 hujumchi 2 ga himoyachi 2 ning orqasiga oyoq bilan zarba beradi va hujumchi 2 oldinga harakatlanib, to'pga ega bo'ladi.

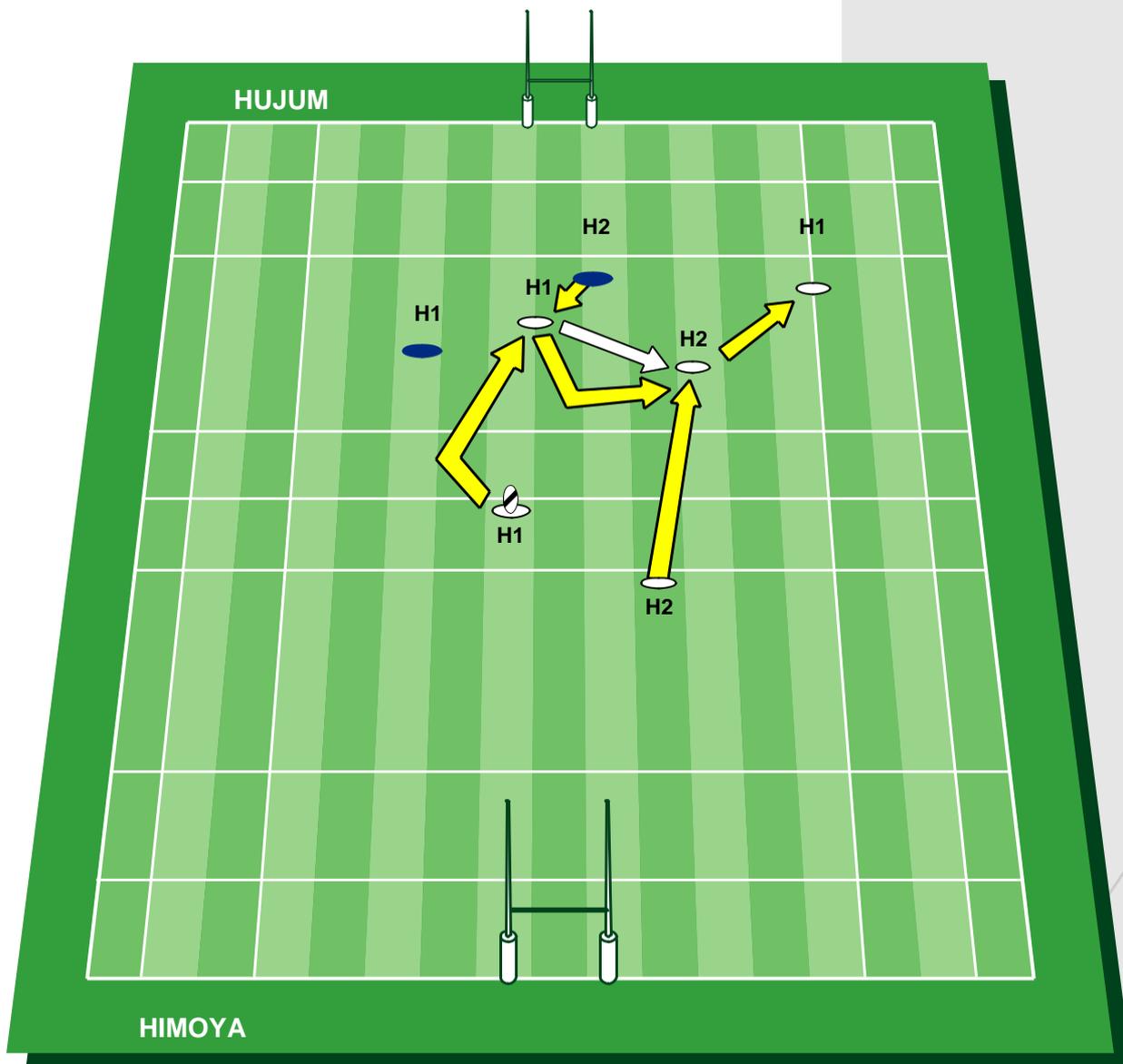
13-1 diagramma: “2 ga 2” teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

4 variant: Hujum 1 himoya 1 va himoya 2 o'rtasidagi bo'sh joyga xavf soladi, himoya 2 hujum 2 dan himoya qilish uchun keng turadi. Himoya 1 hujum 1 ga tutib olish (zaxvat) harakatini amalga oshirishi uchun yon tomonga jalb qiladi. Hujum 1 himoya 1 chiqqan bo'sh joy orqali oldinga harakatlanayotgan hujum 2 ga o'zaro kesishish holatida pas uzatadi. Agar himoya 1 yonga harakatlanmasa, hujum 1 to'pni saqlab qoladi va oldinga harakatlanadi.

14-1 diagramma: “2 ga 2” teng miqdordagi o'yinchilar bilan o'yin kombinatsiyasi.

5 variant: hujum 1 himoya 1 ni jalb qiladi va hujum 2 ga pas uzatadi. Hujum 2 himoyani o'ziga jalb qiladi va orqasidan aylanib o'tgan hujum 1 ga chapga pas uzatadi.

3 vaziyat – birlashgan guruh sifatida harakat qiling

Jamoa bir guruh sifatida harakat qilganda, regbi-15 o'yinida himoyachilarning har qanday chiziqdagi mavjud variantlardan foydalanish mumkin, uning maqsadi – o'yinchini bo'sh joyga joylashtirishdir. Bu yerda asosiy omillar bir xil qo'llaniladi va orqa chiziqdagi o'yinchilari himoya hujumchilariga qarshi turmasdan harakatlanishi mumkin. Ammo xuddi shunday vaziyatda hujum vaqtida yordam beradigan hech qanday hujumchi yo'q.

Bunday kombinatsiyalardan biriga misol – ikki to'lqinli shakllanish, bu erda birinchi to'lqin bo'sh joyni hosil qiladi va ikkinchisi uchun variantlarni taklif qiladi. Bu to'lqinlarni standart vaziyatlarda aniqlash qiyin, chunki bunday vaziyatlarda kamroq o'yinchilar mavjud. Biroq, ular hujum qarshi tarafga harakatlanganda va hujumchilar skramda yoki yo'lakda (koridor) ishtirok etmayotgan hollarda foydalanishi mumkin. Ushbu to'lqinlar istalgan vaqtda o'yin paytida o'rnatilishi mumkin.

Qarang. 15-1 diagramma: Guruhlashgan o'yinda variantlar

Tuzilish

Bu kombinatsiya bir qator imkoniyatlarni hosil qiladi. Bu tuzilishda birinchi to'lqin hujum 1-hujum 4, ikkinchisi – hujum 5- hujum 7.

1 Variant

Hujum 2 hujum 3 ga pas uzatadi, aylanib to'pni ichki tarafdin qabul qilib, himoya 2 va himoya 3 orasidan oldinga harakatlanadi.

2 Variant

Hujum 2 hujum 3 ga pas uzatadi, aylanib to'pni ichki tarafdin qabul qilib va hujum 5, hujum 6 yoki hujum 7 ga pas uzatadi. Bu o'yinchilar 2 ga 2, 3 ga 3 yoki 2 ga 3 harakatlanishda bajarishlari mumkin.

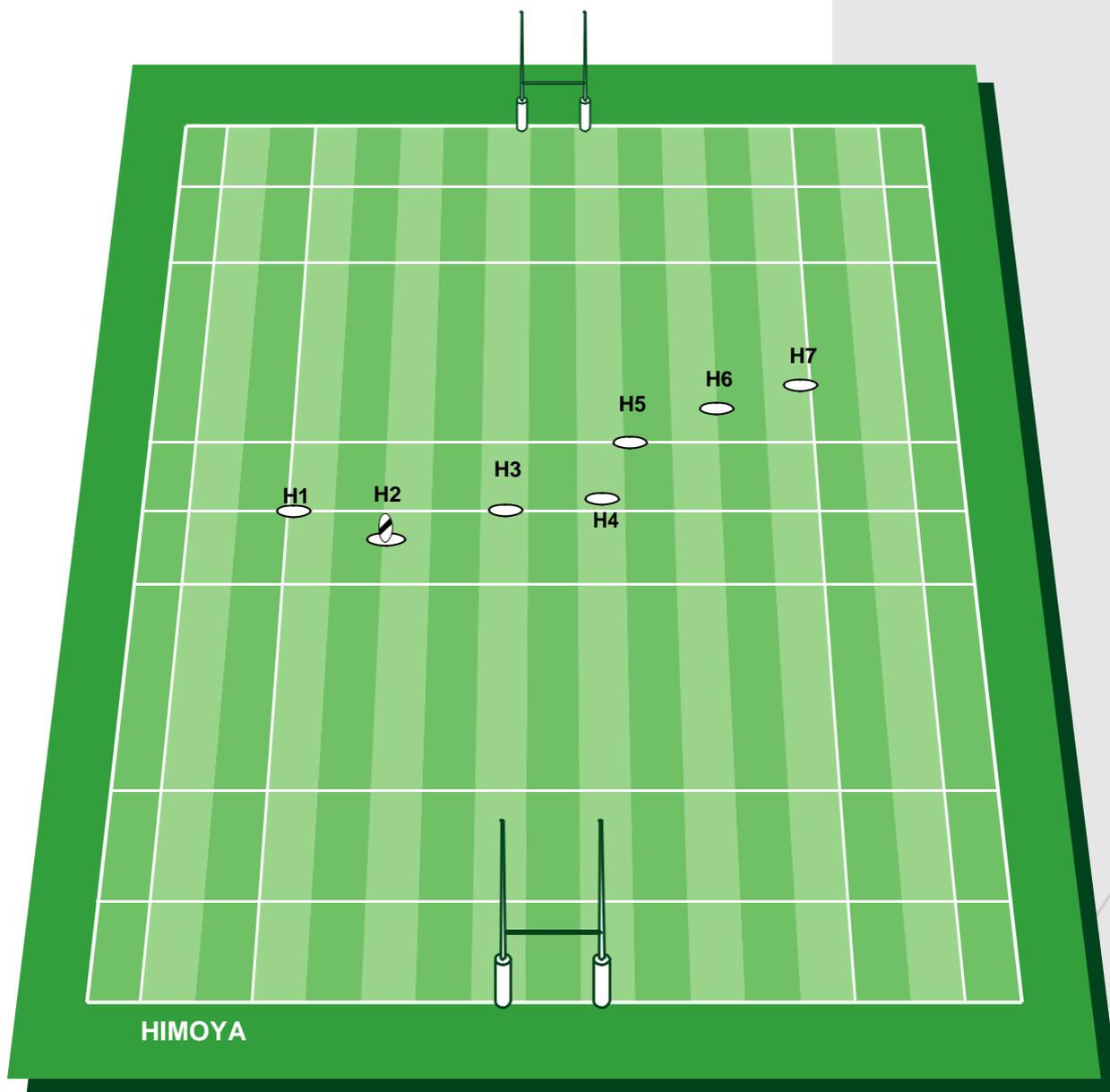
3 Variant

Hujum 4 hujum 2 dan to'pni qabul qilish uchun ikkinchi to'lqinda qo'shimcha o'yinchini qo'shish orqali tuzilmada yetarlicha chuqur joylashishi mumkin.

15-1 diagramma: Guruhlashgan o'yinda variantlar

Bu kombinatsiya bir qator imkoniyatlarni hosil qilishi mumkin. Bu tuzilishda birinchi to'liqin hujum 1-hujum 4 bo'ladi va ikkinchisi – hujum 5-hujum 7.

Kuchli o'yinchilardan foydalanish

Standart vaziyatlarda, kuchli o'yinchini u agar to'p uchun kurashda ishtirok etgan bo'lsa ham foydalanish mumkin. Bunday o'yinchi himoya chizig'idan o'tib ketishi uchun bunday o'yinchi qulay joy egallash uchun to'p darhol maydon bo'ylab maydon chetida turgan o'yinchiga uzatiladi. Hujum yo'nalishi shu tarzda teskari tomonga o'zgaradi. Oldinga harakatlanayotgan o'yinchi dastlab keyinchalik harakatni tezlashtirishi va ikki himoyachi o'rtasidan oldinga harakatlanib, kesib o'tishi uchun chuqur pozitsiyani egallaydi.

To'pni o'yinga kiritayotgan o'yinchining roli – hujum vaqtida o'ziga qulay kuch tengsizligini aniqlab, hujumchi o'yinchi himoyachi o'yinchini aylanib o'tishi uchun hujumchi o'yinchining atrofida bo'sh joy hosil qilish uchun “birga bir” vaziyatini hosil qilish.

Jamoaning tuzilishi

Hujumchi jamoa to'g'ri tuzilishi natijasida katta ustunlikka ega bo'lishi mumkin. Agar u maydon bo'ylab keng joylashsa, u himoyani butun maydon bo'ylab yoyishga majbur qilishi mumkin, bu esa o'yinchilar o'rtasida himoya chizig'ida bo'shliqlar hosil qiladi.

Agar u maydonning yon tomonidan kichik bo'sh joyni egallasa, va himoya uning orqasidan ergashsa, qo'shimcha o'yinchilar foydalanishi mumkin bo'lgan maydonning chetlarida bo'sh joy hosil bo'ladi. Agar boshqa tomondan, himoya keng turaversa, ular “tashqaridan-ichkariga” himoya qilishga majbur bo'ladilar. Bu to'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat) uchun himoyachi o'yinchilar o'rtasidagi bo'sh joyga xavf soladigan maydonning ichiga harakatlanishga majbur bo'ladilar.

Ular chiqadigan bo'sh joy endi bo'sh bo'ladi. To'p ushlagan o'yinchi bu bo'sh joyga jamoadoshiga pas uzatishi va oldinga harakatlanishi mumkin.

Natijada maydon bo'ylab keng joylashuv doim ham muvaffaqiyatli variant hisoblanmaydi. Bu raqib jamoaning joylashuviga bog'liq. Bu yerda o'yinchilarning to'planishi, ayniqsa, kontaktga kirish vaqtida xato hisoblanadi. Agar to'p ushlagan o'yinchi to'pni oldirib qo'ysa, raqib jamoada pas uzatishga, oldinga harakatlanishga va ochko to'plash uchun bo'sh joy bo'ladi.

To'pni saqlash rolini qancha o'yinchi o'z zimmasiga olishi va buning uchun nima qilish kerakligini hal qilish juda muhim. Bu "Yordami o'yinchilar o'yini" bo'limida tavsiflanadi.

Yordami o'yinchilar o'yini

O'yinchi bir yo'nalish bo'ylab harakatlansa, boshqa yo'nalishda bo'sh joy hosil bo'ladi. Raqiblar himoyada "yelpig'ich" (veer) shaklida harakatlanadi, bo'sh joy to'p ushlagan o'yinchining ichki tomonida yoki harakatlanayotgan to'p ushlagan o'yinchining yonida hosil qilinadi, ayniqsa, himoyachi o'yinchi boshqa o'yinchini to'sish uchun bo'sh joydan chiqqanda.

Agar o'yinchi kontaktga bilib borsa yoki himoya chizig'ini kesib o'tishga urinishi muvaffaqiyatsiz bo'lsa, to'p ushlagan o'yinchida to'pni saqlab qolishi uchun orqaga chekinish imkoniyati bo'lishi kerak. Himoyachi o'yinchilar to'p ushlagan o'yinchiga yordam berishlari uchun imkon yaratib berishlari kerak.

Yordam berishda asosiy rolni to'p ushlagan o'yinchi orqasida 10-15 metr masofada joylashgan o'yinchi bajaradi. Tuzilish o'yinchiga erkin to'p tomon harakatlanishga imkon beradi. Eng samaralisi, 10-15 metr orqaga to'p o'yinga kiritilsa, bu o'yinchiga to'pni ko'tarishga va variantlarni tanlashga vaqt beradi.

An'anaga ko'ra, bu holat "cho'ntak" deb nomlanadi va uni oldinga harakatlanayotganda oxirgi pas uzatgan o'yinchi yoki hujumda xuddi shunday rolni o'ynaydigan himoyachi "tozalovchi o'yinchi" ("sviper") egallashi mumkin. Bu o'yinchi agar boshqa jamoa to'pga egalik qilishga harakat qilishida to'p xavfsizligini ta'minlaydi.

Skram (sxvatka) va yo'lakda (koridor) "o'yindan tashqari" chiziqlari mavjud bo'lib, hujumchi o'yinchilar uchun ularning oldida maydon uzunligi bo'ylab bo'sh joy beradi. Biroq, to'pga egalik qilgandan so'ng regbi-7 o'yinidagi cheklangan miqdordagi o'yinchilar kamdan-kam hollarda rak va mol hosil qiladilar. Shunga ko'ra, Ochiq o'yinda "o'yindan tashqari" holat qoidasi qo'llaniladi, u himoyachi o'yinchilarni joylashishiga ba'zi cheklovlarni belgilaydi.

Himoyachi o'yinchi hujumchi o'yinchi pasni qabul qilishi bilanoq, uni tutib olishga tayyor holda uning yonida bo'lishi mumkin. Bunday joylashuvga qarshi o'ynash uchun – to'pni pas qabul qilgan o'yinchi jamoadoshi to'pni tutib olishi uchun bo'sh joyga oldinga zarba berishi yoki himoya chizig'idagi bo'shliqdan foydalanib, oldinga harakatlanish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Bu esa yordamchi o'yinchilarga yanada qo'shimcha qiyinchilik tug'dirishi mumkin, chunki himoyachi o'yinchilar hujumchi o'yinchilar oralig'idagi bo'sh joyda turib, yon tomondan pas uzatish imkoniyatiga to'sqinlik qilishi mumkin. Agar to'p ushlagan o'yinchi oldinga o'tib olsa, yordamchi o'yinchi harakatni tezlashtirishi mumkin va individual harakatlanayotgan himoyachi o'yinchini aylanib o'tishi mumkin. Ammo agar bu amalga oshmasa, himoyachi o'yinchi raqiblar pas uzatayotgan paytda to'pni ilib olishi mumkin.

Bunday vaziyatni hal qilish uchun to'p ushlagan o'yinchi himoya chizig'iga hujumni amalga oshirishi kerak. Himoyachi o'yinchini chalg'itish uchun himoya chizig'idagi bo'shliqlarga hujum qilish orqali to'pni hosil bo'lgan bo'sh joyga etkazish bu eng yaxshi natijadir.

To'p ushlagan o'yinchi bo'sh joy hosil qilish uchun himoyachi o'yinchini atrofidan aylanib o'tishi kerak. Buning natijasida tutib olish pastdan, ya'ni hujumchi o'yinchi tanasining pastki qismida amalga oshiriladi, bunda pas uzatishi uchun qo'llari bo'sh bo'ladi. Yordamchi o'yinchi bu bo'sh joydan foydalanish uchun to'p ushlagan o'yinchining orqasida bo'lishi va xuddi shu tuzilishda oldinga yugurishi kerak, shu vaqtda, to'p ushlagan o'yinchi himoyachi o'yinchini yon tomonga chalg'itib, jalb qilib boradi. Ushbu yordamchi o'yinchi hozirgina to'p uzatgan o'yinchidir. Himoyani "yelpig'ich" ("veer") shaklida harakatlanishiga imkon beradigan pas uzatish yo'nalishidagi yordamchi o'yinchi himoya uchun maydon bo'ylab ko'ndalang yugurmaslikka harakat qilishi kerak.

Pas uzatilishi bilanoq, o'yinchi o'yinga kira olishi uchun yon tomonga emas, oldinga harakatlanib, tuzilishdagi chuqurdan o'z holatini egallashi kerak, chunki bu ancha samaralidir.

Regbi-15 o'yinida skram, yo'lak (koridor) rak va moldagi "o'yindan tashqari" chiziq maydon uzunligidagi bo'sh joyni hujum uchun ta'minlaydi. Bu regbi-7 o'yinida tez-tez sodir bo'lmaydi. Regbi-15 o'yinida o'yinchilarning guruhlashishi rak, mol, skram va yo'lakda kenglikda bo'sh joy hosil qiladi. Bu ham regbi-7 o'yinida doim sodir bo'lmaydi.

Shuning uchun hujumda to'pni o'yinga kirituvchi o'yinchidan ("autxav") yoki uzoqdagi chiziqdagi pozitsiyadan hech qanday farq yo'q. Regbi-7 o'yinida o'yinchilar guruhlashmaydilar, skram, rak va moldan chiqib, ularni chetlab o'tish shart emas.

Yordam

Agar to'p ushlagan o'yinchi to'p uzata olsa, tashqari tarafdin bo'sh joy mavjud. U erda yordamchi o'yinchi bormi?

Hujumchi bitta yo'nalishda hujum qilganda, himoyachi o'yinchini ichkariga jalb qiladi, bu erda to'p ushlagan o'yinchi jamoadoshi orqasidan chiqib ketishi uchun bo'sh joy hosil qiladi.

Bir yo'nalishda oldinga harakatlanish uchun doimiy harakatlarga qarshi turish uchun himoyachi o'yinchilar o'zlarining yon tomondagi holatlarini qoldirishga va tutib olish (zaxvat) uchun maydonning ichki tomonida guruhlashishga majbur bo'ladilar. Shunday qilib, ular yon tomondagi bo'sh joyni tark etadilar va agar himoya chiziqi yordami bilan urinish (popytka) amalga oshirilmasa, boshqa maydon kengligi bo'ylab pas uzatish yordamida yana urinish (popitka) imkoniyatini yaratish mumkin.

O'yinning yakuniy ko'rsatkichlarining batafsil bayoni

HIMOYA

Himoyada birinchi ustuvorlik - o'yinchilarning tutib olish (zaxvat) harakatini bajarish qobiliyatidir. Ikkinchi juda muhim ustuvorlik – raqibning bosimi ostida o'yinchilarning intizomini saqlash va himoya kombinatsiyasini shakllantirishni saqlash qobiliyati.

To'p uchun kurash

Raqib jamoa to'pga ega bo'lishi bilanoq, himoyani boshqa tamoyillari ta'sir ishlay boshlaydi. Ammo to'p uchun kurash himoyani yanada samaraliroq qiladi, chunki bu raqib to'pni nazorat qilishiga xalaqit beradi. Bu datslabki zarba, skram va yo'lak (koridor) uchun taalluqlidir. Datslabki zarbani bajarishdagi to'p uchun kurash "Hujum" bo'limda bayon etilgan.

Skramlar (sxvatka, scrum)

Skramda (sxvatka) himoya taktikasi raqib jamoani to'pdan uzoqlashtirishga urinish bo'lishi mumkin. Bu raqib to'pni ushlab turishini nazorat qilishiga to'sqinlik qiladi va himoyaga to'pga egalik qilish uchun imkoniyat yaratadi. Bu vaziyatga agar himoyachi jamoa skramda (sxvatka) o'zini orqaga qaytarishga imkon bersa, erishish mumkin.

Regbi-15 o'yinida bo'lgani kabi o'yin qoidalariga binoan skramni aylantirish mumkin. Skramni (sxvatka) aylantirishdan hujumchi jamoani bir yo'nalishda harakat qilishga majbur qilishi uchun foydalanish mumkin, bunda raqiblar ikkala yo'nalishda ham hujum qilish imkoniyatini yo'qotadi. Odatda, himoyaning maqsadi – hujumchi jamoani eng yaqin yon chiziqqa siqib chiqarishdir.

To'pni tutib olinishidan qochish uchun hujumchi jamoa autga (maydonning yon chiziqlari) chiqmaslikka harakat qiladi. Biroq, ularga o'yinni maydonning ichki tomoniga burish juda qiyin bo'ladi. Skramni (sxvatka) burish shuningdek, skram yarim himoyachi o'yinchi to'pni chapga, yon tomonga, uning harakat yo'nalishiga qarama-qarshi yo'nalishga majbur qilishi uchun ishlatilishi mumkin, chunki to'pni skramga kiritgandan keyin to'p o'ng tomonga harakatlanadi.

Skramda (sxvatka, scrum) himoyachilarning o'yini

Birinchiidan, skramda samarali himoya uchun himoyachi jamoa to'pni skramga tashlayotganda hujumchi jamoa qilgan harakatlarning aksini bajarishi kerak. Demak, ular kontaktga kirishni alohida bosqichlarga: o'tirish, biroz to'xtash (pauza) va kontaktga kirishlarga ajratishlari kerak, shunda kontaktga kirish, to'pni tashlash va harakatlanish uchta alohida harakatdir, bitta davom etuvchi harakatlar emas. Bu raqib jamoani ritmdan mahrum qiladi. Bundan tashqari, ular skramni juda tez qurmasliklari kerak. Bu raqib jamoaga o'zining tuzilishiga tuzatish kiritishiga imkon beradi.

Ikkinchiidan, erkin boshli tirgak kontaktga shunday kirishi kerakki, hujumchi jamoaning xukerini tunneldan olib qochishi lozim. Bunda unga boshi qisilgan tirgak skramni o'ziga tortib yordam berishi mumkin. Agar himoyaning skrami buni bajara olsa, skram yarim himoyachi o'yinchi hujumchi jamoaning skram yarim himoyachi o'yinchisi kabi xuddi shu tomondan joylashishi kerak. Ushbu tuzilishda to'p ortidan yugurish va skramdan noaniq uzatilgan pasni ishlatib, to'pga ega bo'lish mumkin.

Skram tugagandan so'ng skramni birinchi bo'lib, xuker tark etishi kerak. Buning uchun u tirgaklar ostida bog'lanishi kerak.

Ikkala jamoaning tirgaklari o'yin qoidalariga zid bo'lmagan holda qarama-qarshi raqamlarga bog'lanishning qisqa ushlab turishi bilan bir-birlarining o'yinga kirishini kechiktirishlari mumkin. Bu himoyachi jamoa tomonidan bajarilsa, u katta ustunlikka ega bo'ladi, chunki hujumchi jamoada yordamchi o'yinchilar kamroq bo'ladi.

Hujumchi jamoa bunga qarshi turishi uchun ularda bo'sh joy va vaqt bo'lishi uchun orqaga chekinishiga to'g'ri keladi. Bu himoyachi jamoaga hududiy ustunlikni beradi. Tirgaklar ozod bo'lgandan keyin ular hujum chizig'iga qo'shilish uchun ancha orqaga chekinishlari kerak, himoyaning tirgaklari esa osongina o'z jamoalariga qo'shilishlari mumkin, chunki himoya chizig'i bu vaqtga kelib oldinga harakatlanadi.

Skramning yarim himoyachi o'yinchisi eng foydali holatni egalashi kerak. Agar bo'sh joy himoyachi jamoaning o'ng tomonida bo'lsa, u skramning chap tomonida qolishi hech qanday ma'noga ega emas, ayniqsa, skram soat yo'nalishi bo'yicha aylantirilsa. Xususan, xuker skramni tezda tark etishi mumkin, chunki u raqib jamoa bilan bog'liq emas. Maydonning o'ng tomonidagi o'yinchi qisqa tomonni himoya qila oladi.

Yo'laklar (koridor, lineout)

Yo'laklarda (koridora) himoya to'rtta o'yinchidan foydalanishi mumkin. To'pni o'yinga kiritishda yo'lakning ikki hujumchi, xuker va skramning yarim himoyachi o'yinchisi to'p uchun kurashda ishtirok etadi. Yo'lakning (koridor) oldi qismini himoya qilish xukerning zimmasiga va yo'lakning (koridor) orqa qismini himoya qilish skramning yarim himoya o'yinchisiga yuklatilgan. Bu yo'lakdagi (koridor) hujumchilarga havoda to'p uchun kurashda ishtirok etishga imkon beradi, chunki ular to'pni qo'ldan chiqargan taqdirda ikkala tomonda ham yordam borligini biladilar.

Boshqa variant – agar maydonning boshqa qismida katta xavf bo'lsa, yo'lakda (koridor) himoya o'yinchilaridan kamroq foydalanish kerak. Bunday vaziyatda bitta o'yinchi o'ziga ikki o'yinchini xuker va skram yarim himoyachi o'yinchining rolini oladi.

Agar to'p raqib jamoa tomonidan ushlab olingan bo'lsa, yaqindagi to'p ushlagan o'yinchini darhol tutib olish (zaxvat) va to'p uchun kurashish kerak.

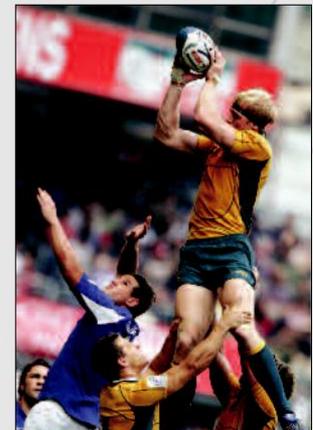
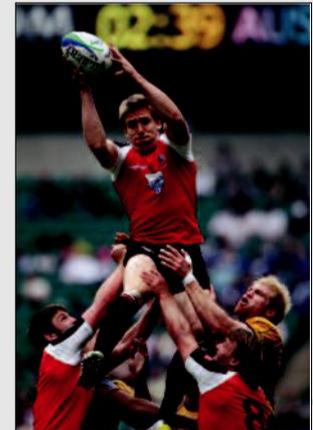
Agar to'p bo'sh joyga uzatilgan bo'lsa, yo'lakda (koridor) ishtirok etayotgan to'rtta o'yinchi tezda himoyaga qo'shilishlari kerak.

Buning uchun yo'lakda (koridor) ishtirok etmayotgan himoyaning uch o'yinchisi keng turgan hujumchi o'yinchilardan yoki yo'lakdan (koridor) uzoqda turgan hududdan himoya qilish uchun maydon kengligi bo'ylab yonga chekinadilar.

Regbi-7 o'yinida regbi-15 dagi kabi xuddi shu variantlar mavjud, ayniqsa: yo'lakka (koridor) tashlangan to'p uchun kurash olib borish yoki raqib jamoaga to'pni o'yinga kiritishi yoki yo'lak (koridor) yakunidagi to'p ushlagan o'yinchiga kontrhujum uyushtirish. Agar to'p uchun kurash bo'lsa, lekin unga qayta egalik qila olmasa, ikkala hujumchining ham to'p uchun kurashda qatnashishi juda kam himoya o'yinchilarni qolishiga olib keladi. Biroq, agar to'pga qayta egalik qilinsa, xuddi shu muammo raqib jamoada paydo bo'ladi. Shunga ko'ra, to'p uchun sakrash varianti agar to'pga egalik qilinmasa, himoya strategiyasi bilan birlashtirilishi kerak. Tajriba shuni ko'rsatadiki, yo'lakda (koridor) to'pga egalik qilish juda qiyin, to'pni raqiblarga berib, himoyada qolib, bosim o'tkazish yaxshiroqdir. Yo'lakdan (koridor) hujumni burilishiga yo'l qo'ymaslik uchun to'pni tashlayotgan o'yinchi va skram yarim himoyachi o'yinchisi darhol o'zining to'p ushlagan o'yinchisini bloklash usulida ushlab qolishi kerak.

Aks holda, bu kechikish bilan amalga oshirilsa, raqib hujumchilariga himoya kombinatsiyasiga qo'shilish uchun vaqt beradi. Agar to'p uchun kurash olib borilmasa, hujumchilar allaqachon himoya kombinatsiyasining bir qismidir va o'z roliga ko'ra qayta tuzilishlari kerak.

Ko'pincha to'pni ilib olgan o'yinchi skram yarim himoyachi hujumchiga darhol pas uzatadi, u esa, hujumni kombinatsiya qilish uchun to'pni o'yinga kirituvchi o'yinchiga ("autxav") uzatadi. Agar hujumchi o'yinchilar "o'yinda" holatida qolsalar, ular pas bilan birga harakat qilishlari kerak va skramning yarim himoyachi o'yinchini tutib olishlari (zaxvat) mumkin. Agar to'p to'pni o'yinga kirituvchi o'yinchiga ("autxav") uzatilgan bo'lsa, ayniqsa, bu o'yinchi chuqur turgan bo'lsa, hujumchi va skram yarim himoyachi o'yinchi himoya kombinatsiyasiga qo'shilishi kerak.

Pas uzatilishi bilan individual o'yinchilarni hujumga shoshma-shoshar harakatlari hujumda osongina foydalanishi mumkin bo'lgan himoya bo'sh joylarini yaratishi mumkin.

Raqib jamoaning erkin va jarima zarbalari

Bu zarbalar juda tez bajarilishi mumkin, shuning uchun o'yinchilar hushyorlikni saqlashlari kerak. Tezkor o'yinda himoyachining bitta o'yinchisi orqada 10 metr masofada bo'lishi kerak, shunda u darhol himoyani boshqarishi mumkin. Zarba chizig'idan 10 metr masofada joylashgan o'yinchilar o'yinda qatnashmasdan orqaga chekinishlari kerak. Ular nima sodir bo'layotganini ko'rishi uchun to'pga qaragan holda orqaga qarab yugurishlari kerak. Agar raqib orqaga chekinayotgan o'yinchi bilan ataylab to'qnashsa, unga boshqa 10 metrlik jarima zarbasi berilmasligi kerak.

Ikkala zarbada ham "tozalovchi o'yinchi" ("sviper") to'p orqasidan quvlashga tayyor bo'lishi kerak.

22 metrli chiziqdagi darvoza zarbasidan keyingi himoya

22 metrli chiziqdagi darvoza zarbasidan keyin to'pni qabul qiladigan jamoa barcha variantlarga tayyor bo'lishi uchun o'zini joylashtirishi kerak. 22 metrli chiziqda joylashgan o'yinchidan (o'yinchilar) tashqari tezda to'pni o'yinga kirishiga qarshi himoyani boshqarish uchun eng yaxshi holat "banan" shaklidagi tuzilishdir.

Ushbu tuzilishda bir nechta o'yinchi chap va o'ng qanotlarda 22 metr chiziqda 10 m dan 15 m gacha bo'lgan chiziqlar orasida joylashdi, maydon markazidagi o'yinchilar esa ancha chuqurroq joylashadilar. Ushbu tuzilish jamoaga qisqa masofada, ya'ni to'p uchun kurashish mumkin hamda uzoq masofaga zarbada to'p ortidan quvlab borish uchun tayyor bo'lishga imkon beradi.

Albatta, tuzilishni bilish va uni o'yinda ishlatish – bu ikki xil narsa, chunki to'pni erga tushirish va oyoq bilan zarba berishda himoyada o'z joyini egallash uchun juda oz vaqt bo'ladi.

To'pni o'yinga tez kirgizish vaqtida eng oson himoya – bu 22 metrli chiziqda turib to'p tepayotgan o'yinchini to'sish. Chunki to'p uchun kurash olib borish imkoniyatiga qo'shimcha ravishda bu o'yinning boshqa har qanday variantidan foydalanishni kechiktiradi. Ushbu kechikish jamoadoshlariga tezda o'zining holatlarini egallashlariga imkon beradi. Bu doim ma'lum egiluvchanlikni talab qiladi. Agar o'yinchilar vaziyatga tez reaksiya qilmasalar, ular o'zlarining o'rnini egallashga ulgurmasliklari mumkin. O'yinchilar himoya chizig'idagi bo'shliqlarni to'ldirishlari kerak, shunda keyingi qo'shilayotgan o'yinchilar o'zlarining maydondagi tuzilishlarini egallab, muvozanatni kuchaytirishlari mumkin.

Himoya maydonidagi hujum masofasini qisqartirish

Majburiy qarorlar

Oldinga harakat qilib, himoya hujumni amalga oshirishda hujumchi jamoaga yaxshi qaror qabul qilish uchun vaqt va bo'sh joy bermaydi. Ammo himoyachi o'yinchilar atrofida yetarli masofa yo'qligi sababli va himoyachi o'yinchilar bir-birlaridan alohida harakatlansalar, ularni "yakkama-yakka" vaziyatida osongina aylanib o'tishlari mumkin. Shuning uchun himoya kombinatsiyaga muvofiq oldinga harakatlanish kerak.

Himoya, agar ular turli tezlik bilan oldinga harakatlansalar, ustunlikka ega bo'lishi mumkin. Basketbol o'yini kabi "maydon bo'ylab bosim" kabi kombinatsiya eng samarali bo'lishi mumkin. Ayniqsa, hujumchi o'yinchilar bo'sh joyini egallash uchun orqaga chekina, o'z hisob maydoniga yaqinlashgani sari ularning tuzilishi juda tekis bo'ladi, chunki ular o'zlarining hisob maydonlariga kirishni xohlamaydilar.

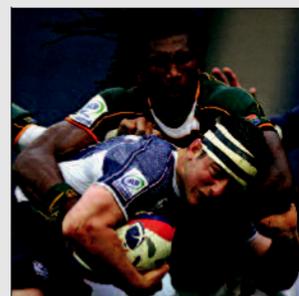
Har bir himoyachi o'yinchi qaysi o'yinchini to'sishini qaror qilishi va bu haqida jamoadoshiga xabar berishi kerak. Himoyachi o'yinchilar maydonda nimalar bo'layotganini ko'rishlari uchun bir-biriga mos ravishda saf tortishlari kerak. Shuningdek, agar to'pni tutib olishi kerak bo'lgan o'yinchiga pas uzatilsa, ular bo'sh joy yaratmasliklari kerak.

“Ichkaridan tashqariga”

Himoyachi o'yinchilarda himoyani ichkaridan tashqariga olib chiqish imkoniyati bo'lishi uchun to'p ushlagan o'yinchiga nisbatan mos joylashishlari kerak. Himoyani “ichkaridan tashqariga” chiqarish paytida ular to'pni ichki yordamchilardan maydon chetiga harakatlanishini ta'minlaydilar. Bu himoyaga to'p ushlagan o'yinchining to'pni ichkariga o'tkazish imkoniyatini cheklashga imkon beradi. Agar o'yinchilar tashqi tomondan ichkariga himoya qilsalar, tutib olish (zaxvat) harakatini bajarayotgan o'yinchi tutib olish uchun ichkariga harakatlanishga bo'sh joy yaratadi. To'p ushlagan o'yinchi hozirgina tutib olish harakatini bajargan o'yinchi chiqqan bo'sh joyga to'pni uzatishi mumkin, va bunda hujum oldinga harakatlanishi mumkin.

O'yinchilar raqib o'yinchini ular kimga qarshi himoyani olib borishlari kerakligini aniqlashlari kerak. O'yinchilar qanotlardan raqiblarni maydonning kengligi bo'ylab raqamlash orqali ajratishlari mumkin. Ba'zi himoya kombinatsiyalarida qanotdagi o'yinchilar maydon ichida joylashgan o'yinchilar oldida bo'ladilar. Bunday tuzilishning maqsadi – to'p ushlagan o'yinchini kuchli o'yinchilar egallab turgan pozitsiyaga maydon ichiga aylantirish kerak.

Bunday o'yin tajribani talab qiladi va to'p tashqaridagi himoyachi o'yinchilar orqasidagi bo'sh joyga zarba berilmaydi degan taxminga asoslanadi, chunki ular o'zlarining jamoadoshlaridan oldindan bo'lsalar, o'zlarining orqalarida bo'sh joy yaratadilar. Ushbu kombinatsiya ma'lum miqdordagi xavfni o'z ichiga oladi, ammo agar raqib jamoa faqat bitta himoya kombinatsiyasidan foylanishni taxmin qilsa, qo'shimcha variant sifatida juda samarali bo'lishi mumkin.

Teskari joylashuv

Agar to'p skram (sxvatka) yoki yo'lakdan (koridor) o'yinga kiritilganda, to'pni darhol qabul qiladigan o'yinchilarning soni cheklanganligi ko'pincha hujumga vaqt bo'lishiga imkon beradi. Hujumchilarga o'yinga kirishda variantlarni taklif qilishlari uchun vaqt yaratiladi. Bu hujumni chuqur joylashtirish orqali amalga oshiriladi, unda har bir o'yinchi uning ichidagi o'yinchidan biroz masofada joylashadi.

To'p himoyachi o'yinchini jalb qilishga urinishsiz harakatlanadi. Hujumning asosiy zarbasi agar hujum chizig'ida to'pni oxirgi qabul qilingan o'yinchi va unga yordam beradigan o'yinchi "ikkiga qarshi bir" teng bo'lmagan holatini yuzaga keltirganda yoki hujum qarama-qarshi tomonga qayrilganda va hujumchi o'yinchilar boshqa variantlarni taklif qilganda ro'y beradi.

Bunday o'yinda rak (ruck) va mol (maul) kamdan-kam hosil bo'ladi, shuning uchun ochiq o'yinda "o'yindan tashqari" holat qoidasi qo'llaniladi. Bu himoyaga oldinga harakatlanishga va to'p oldida joylashish imkoniyatini beradi. Himoya hujumdan juda uzoq bo'lganligi sababli himoya to'pning harakatlanishiga mos ravishda "yelpig'ich" ("veer") shaklida oldinga harakatlanadi.

"Yelpig'ich" ("veer") ikki strategiyani taklif qiladi:

- Birinchi strategiyada o'yinchilar imkon qadar yon chiziqqa yaqinroq bo'lgan to'p ushlagan o'yinchini siqib chiqarishlari mumkin. Bunga hujumchilarni himoyaning tashqari tomondan yorib o'tishga himoyachi o'yinchilarning shunday joylashuvi majbur qiladi, chunki ikkita yoki ehtimol uchta himoyachi o'yinchi o'yinchiga ichkariga kirishga to'sqinlik qiladi.

- Ikkinchi strategiya – hujumdagi o'yinchilarga qarshi o'z jamoa-doshlarini chuqur va maydon ichiga joylashtirgan himoyadagi jamoa qarama-qarshi joylashtirish uchun tuzilishini aylantirishi kerak. Bunda ular bir vaqtning o'zida to'pni va o'zlari to'sayotgan hujumchi o'yinchilarni ko'rishlari uchun shunday joylashishlari kerak. Buning uchun ular to'sayotgan hujumdagi o'yinchilarga qarshi nisbatan maydonning markaziga yaqin joylashishlari va maydon chetidagi chiziqqa yuzlari bilan yo'nalishlari kerak.

“Tozalovchi o'yinchi” (“Sviper”)

Regbi-7 o'yinida oyoq zarbasini yoqtirmagan holda foydalanadilar, shuning uchun to'pga egalik qilish juda muhim. Bu himoyaga orqa tarafdagi bo'sh joy haqida qayg'urmasdan to'p ushlagan o'yinchini tutib olishga diqqatini jamlashga imkon beradi. Biroq, sergak jamoa bu bo'sh joydan himoya chizig'i tashqarisidagi oyoq bilan qisqa zarba yoki to'pni quvlab borish uchun maydonga chuqur zarba berish uchun foydalanishga harakat qiladi. Shuning uchun himoyadagi jamoa “tozalovchi o'yinchi”ni (“sviper”) belgilashi kerak. Bu rolni hujum bo'layotgan tarafdin qarama-qarshi qanotdagi himoyachi o'yinchi o'z zimmasiga olishi mumkin.

Aks holda, jamoalar doimiy oltita o'yinchi va “fulbek”dan (to'liq himoyachi) iborat himoya qalqonini yaratishi mumkin. “Fulbek” oyoq bilan zarbani ilib olishni o'z zimmasiga oladi va agar hujum himoyaning oldingi chizig'idan yorib o'tsa, ikkinchi himoya chizig'ini ta'minlaydi. Qisqartirilgan himoya chizig'idagi o'yinchilar hujumchi o'yinchilarning miqdoriy ustunligini qoplash uchun hujum rivojlanayotda himoyani o'zgartirishlari kerak. Keyingi variant – himoyaning orqasida maydon chuqurligida sezilarli bo'shliq bo'lsa, va hujum oyoq bilan zarba variantidan foydalansa, unda himoyaning oldingi chizig'idagi o'yinchilar sonini ettitadan oltitaga kamaytirish lozim.

Odatda, bu hujum hujumni aylantirish uchun bo'sh joyga egalik qilish maqsadida o'zining darvoza chizig'i yo'nalishi bo'ylab orqaga harakatlanganda yuz beradi. Bu ko'pincha, ularning tuzilishi juda tekis bo'lishiga olib keladi. Faqatgina bitta o'yinchi hujum uchun to'p harakatini tezlashtira oladi, ular to'pni himoya chizig'i orqasidagi bo'sh joyga to'pni tepadilar va to'p ortidan yuguradilar.

Kamroq bo'sh joy, ya'ni darvoza chizig'iga yaqin bo'lsa, o'yinchilar to'p bilan yugurish yoki to'pni pas uzatish variantidan himoyalaniş uchun bitta chiziqni shakllantirishlari mumkin, bir vaqtning o'zida maydonning qanotidagi o'yinchilar chuqurroq joylashadilar va kerak bo'lganda to'pni ilib olishlari mumkin. "Tozalovchi o'yinchi"ning ("sviper") roli juda qiyin, chunki o'yinchi oyoq bilan chuqur va qisqa zarbalardan keyin himoyalanişi, shuningdek, hujum himoya chizig'idan yorib ketsa, to'p ushlagan o'yinchini tutib olishi kerak. Oyoq bilan chuqur zarbada kombinatsiyaga ko'ra, tezlik bilan to'p ortidan quvib kelayotgan raqib jamoa tomonidan o'z jamoadoshlaridan ajratib qo'yilish xavf juda katta. Aynan shuning uchun "tozalovchi o'yinchi" ("sviper") yoki "fulbek" roliga o'yinchini tanlash juda muhimdir. Ko'p jihatdan jamoaning eng iqtidorli o'yinchisi bu rolni o'z zimmasiga olishi kerak.

Himoyaning yanada qiyin usuli – ikki chiziqni shakllantirish, oldingi chiziqda beshta va orqa chiziqda ikkita o'yinchi. Orqa chiziq taxminan oldingi chiziqdan 15 metr masofada joylashgan. Oldingi chiziq to'pning o'zgaruvchan pozitsiyasiga qarab, qayta tartiblanishi mumkin, orqa chiziq o'yinchilari raqiblarni tutib olishni (zaxvat), oyoq bilan zarbadan so'ng to'pni ilib olishni o'z zimmalariga oladilar va agar ular to'pga egalik qilishsa, maydon chuqurligidan himoya chizig'iga qo'shilishlari mumkin. Ushbu tuzilishdagi oldingi beshlik hujumni maydonning bir chetiga siqib chiqarishga harakat qiladilar va to'pni yon chiziqqa yaqin bo'lgan to'p ushlagan o'yinchiga tashqi bo'sh joy taklif qiladilar. Orqadagi ikki o'yinchidan ushbu o'yinchini jamoadoshlaridan ajratish uchun foydalanish mumkin: uni yon chiziqqa olib borish va maydonning ichiga pas uzatishiga to'sqinlik qilish.

Yana bir variant – himoyaning uchta chizig'i, oldingi chiziqning to'rtta o'yinchisi, ikkita – oldingi chiziqdan 2-15 metr masofadagi o'rta chiziq va "tozalovchi o'yinchi" ("sviper").

Bu variantlar hujumga moslasha oladigan va hujumni himoya chizig'idan yorib o'tishga to'sqinlik qiladigan tajribali o'yinchilar uchun samarali bo'lishi mumkin.

Samarali himoyada, hujumchi o'yinchilar to'pni oyoq bilan tepish yoki himoya chizig'i o'yinchilari orasidagi bo'sh joyga hujum qilish mumkin.

Ularning maqsadi – himoyachi o'yinchini o'ziga jalb qilish va uni tutib olish (zaxvat) holati oyoqning atrofida amalga oshirilgan taqdirda, hujumchi o'yinchi oldinga harakatlanishi uchun to'pni bo'sh joyga jamoadoshiga pas uzatishi mumkin. O'ngga harakatlanish chap tomonda bo'sh joy hosil qiladi va chap tomonga harakatlanish o'ngda bo'sh joy hosil qiladi. Himoyachi o'yinchi hosil bo'lgan bo'sh joyni himoya qilish uchun yonga harakatlanishga majbur bo'ladi. Shunga ko'ra, himoyachi o'yinchi o'z jamoadoshlari qatorida joylashuvi va to'p ushlagan o'yinchiga nisbatan qarama-qarshi joylashuvini saqlashdan tashqari har bir himoyachi o'yinchi maydon chetidagi oltita yoki ettitta qatordan birini egallashi kerak. Bu qatorlar tor yoki keng bo'lishi mumkin, bu raqib jamoaning o'yiniga bog'liq. Shunday qilib, o'yinchilar juda moslashuvchan bo'lishlari kerak. Himoyachi o'yinchi to'p ushlagan o'yinchi uning qatoriga kirganida o'yinni boshlaydi. Agar o'yin oldinga harakatlansa, himoyachi o'yinchi yana jamoadoshlari qatorida va hujumchi o'yinchiga qarma-qarshi o'z qatorida joylashadi.

Agar ikki hujumchi o'yinchi dastlab bitta o'yinchi tomonidan himoya qilgan qator yo'nalishiga kirsam, u holda bu qatordagi himoyachi o'yinchi va keyingi qatordagi o'yinchi tezda bu qatorni ikki tor qatorga bo'ladilar va ularning jamoadoshlari esa, mos holatga qayta o'zgaradi.

Asosiy tamoyil shundaki, o'yinchilar to'p ketidan yoki individual o'yinchini ketidan harakatlanmaydilar, aksincha, o'yin ularning qatoriga kirganda qo'shiladilar. Ushbu usul yuklamani taqsimlaydi va himoya o'yinchilarining to'planishiga to'sqinlik qiladi. To'planish ularni qanotlarda hujum uchun zaiflashtiradi. Ushbu kombinatsiya shuningdek, ichki tomondan tutib olingan (zaxvat) o'yinchidan pasni qabul qilgan o'yinchiga qarshi himoyani ta'minlaydi.

Har qanday himoyada, ayniqsa, qatorlar yoki kanallarda himoyachi o'yinchilar o'z bo'laklarida to'p va o'yinchilarga qarshi himoya qila olishlari kerak. O'yinchi chaqqon bo'lishi kerak, u yaxshi yon harakatlar va kommunikatsion ko'nikmalarga shuningdek, yon periferik qobiliyatga ega bo'lishi kerak. Ular shunday tuzilishlari kerakki, bir vaqtning o'zida o'zining qatoridagi o'yinchini va to'pni kuzatib borishlari lozim.

Buning uchun ular to'pni ortidan soyadek kuzatishlari uchun yonga harakatlanishlari kerak. Tajriba shuni ko'rsatadiki, o'yinchi himoya qilish paytida raqibiga qaraganda, nisbatan ko'proq konsentratsiya va diqqatni yuqori saqlashi kerak.

To'p ushlagan o'yinchini tutib olish (zaxvat, tackle)

Tutib olish (zaxvat) harakatini bajarishning o'zi tutib olish harakatini bajaryotgan o'yinchini himoya qilinadigan joydan olib chiqadi. Agar to'p ushlagan o'yinchi bu bo'sh joyga to'pni uzata olsa, hujum oldinga o'tishi mumkin. Shuning uchun tutib olishning eng yaxshi varianti – bu pas uzatish imkoniyatini oldini oluvchi to'sib qo'yuvchi tutib olish (zaxvat) harakati hisoblanadi. Muammo shundaki, baland to'suvchi tutib olish harakatidan xalos bo'lish oson, agar to'p ushlagan o'yinchi oyoqda qolsa, u to'pni o'yinga darhol kirgizmasligi kerak.

Tutib olish (zaxvat) harakatini bajarayotgan o'yinchi to'pga ega bo'lishi uchun o'zi yoki uning jamoadoshi to'pni qo'ldan tortib ola bilishi kerak yoki to'p ushlagan o'yinchi to'pni qo'yib yubormasligi uchun to'sib qo'yuvchi harakatni bajarishi lozim. Bu esa, himoyachi jamoa to'pga egalik qilish uchun olishuvga olib keladi. Kuchli o'yinchini yoki tutib olish (zaxvat) harakatidan oldin yo'nalishini o'zgartiradigan o'yinchiga qarshi to'sib qo'yuvchi harakatni bajarish juda murakkabdir.

Bu harakatni uddalash uchun to'p ushlagan o'yinchini ichki tomondan tutib olish (zaxvat) juda muhim, unga harakatlanishi uchun faqat bir tomonni qoldirish va uni yon chiziq'larga olib borish lozim. Bu ayniqsa, to'p ushlagan o'yinchi yon chiziq'larga yaqin bo'lsa juda muhim.

To'pni qaytarish

To'pni to'p ushlagan o'yinchidan kuch bilan tortib olish, yerdan ilib olish yoki erkin to'pni tutib olish yoki raqib pas uzatayotganda olib qo'yish orqali qaytarish mumkin. Raqib qoidalarni buzishiga majburlash orqali to'pni yo'lakka (koridor) yoki skramga (sxvatka) tashlash huquqiga ega bo'lib, to'pga qayta egalik qilish mumkin. Ko'pincha regbi-7 o'yinida to'p erkin bo'lganligi sababli o'yinchilar to'pga egalik qilishi va hujumni boshlashi uchun xushyor turishlari kerak.

Regbi-7 o'yinida himoyaning bosimi hujumchi jamoaning o'yiniga qanday ta'sir qilishi ajablanarli, natijada hujumchi jamoa xato qiladi va to'pni qo'ldan chiqaradi, himoya jamoasi esa, urinishni (porыtkа) amalga oshirishi mumkin. Bu ayniqsa, hujumchi jamoa o'zining tuzilishini va chuqurligini yo'qotganda tez-tez ro'y beradi, chunki ularning himoyachilari o'zlarining hisob maydonlariga juda yaqin bo'ladilar. Maydonda o'yinchilarning kamligi o'yinchilar atrofida ko'proq bo'sh joy hosil qiladi.

Shunga ko'ra, qoida buzilgan paytda ustunlikni yutib olish uchun vaqt va bo'sh joy mavjud. Ustunlik o'yinchini darhol himoyachi o'yinchi rolidan hujumchi o'yinchi roliga o'tishga imkon beradi yoki aksincha, hujumchi o'yinchidan himoyachi o'yinchi roliga o'tishga vaziyatdan foydalanish uchun imkoniyat yaratadi. Aynan shuning uchun regbi-7 o'yinida ustunlik ko'proq o'ynaladi.

To'pga qayta egalik qilish

Oldinga harakatni to'xtatish, pas uzatishga xalaqit berish, to'pni qabul qilish.

XALQARO REGBI KENGASHI
REGBI-7 O'YINI BO'YICHA MURABBIYLIK FAOLIYATI
POZITSIYA BO'YICHA MAS'ULIYAT VA TANLASH

POZITSIYA BO'YICHA MAS'ULIYAT VA TANLASH

Pozitsiya bo'yicha mas'uliyat va tanlash

Ochiq o'yinda o'yinchilar o'yin rivojiga qarab, o'zlarining rollarini ijro etishlari va aniqlashlari kerak. Regbi-15 o'yinidan farqli ravishda regbi-7 o'yinining o'ziga xos pozitsiyalari juda kam. O'yinchilar vaziyatni aniqlab olishlari va jamoadoshlarining o'yinlarini to'ldirishlari uchun tegishli munosabat bildirishlari kerak. Bitta aniq rolga misol – himoyadagi tozalovchi o'yinchining ("sviper") roli. Tozalovchi o'yinchi ("sviper") roli; to'pni tashlayotgan o'yinchi; to'p uchun sakrayotgan o'yinchilar; yo'lakdagi (koridor) yordamchi o'yinchilar, shuningdek, skramning birinchi qator o'yinchilari haqida yuqorida bayon etilgan.

Xavbek/skramning (sxvatka, scrum) yarim himoyachi o'yinchisi

Skramdagi yarim himoyachi o'yinchining roli – maxsus ro'l. Himoya paytida bu o'yinchi o'yinning rivojlanishi tomon harakatlanish uchun skram ortida joylashadi. U bir tomonni, odatda, to'p kirgiziladigan tomonni tanlaydi, ikkinchisi esa, bo'sh qoladi, chunki skramda yon qanotlar (flankerlar) yo'q.

Agar skram (sxvatka) ko'proq bosim o'tkazishga qodir bo'lsa, vaziyat o'zgarishi mumkin. Bunday holatda, skramning yarim himoyachi o'yinchisi dastlab skramning markaziy chizig'ining ortida, uning o'ng tomonida joylashgan bo'lishi mumkinligidan foydalanadi. Skramga to'pni kiritgandan so'ng to'p "o'yindan tashqari" chiziqda deb bu o'yinchi uchun hisoblanadi va o'yinchi skramdan uzoqlashmaguncha. Skramni aylantirish va to'pni skram orasidan tepish natijasida yuzaga keladigan muammolar ushbu ustunlikdan foydalanish uchun bu pozitsiyani yanada foydaliroq qiladi. Hujum paytida skramdan to'pni tezlik bilan chiqishi skram yarim himoyachi o'yinchisi tezkor va chaqqon bo'lishi kerakligini anglatadi. O'yinchi raqib skram yarim himoyachi o'yinchisini diqqat bilan kuzatishi kerak. Agar raqibning qarama-qarshi yarim himoyachisi to'p o'yinga kiritilganda skramdan o'ng tomonda bo'lsa, himoyaning chap tomonida bo'shliq paydo bo'ladi va uni darhol ishlatish kerak.

Agar skramning yarim himoyachi o'yinchisi skramning orqasida bo'lsa, to'pni ilib olish va hujum uchun vaqt bo'ladi.

Skramning yarim himoyachi o'yinchisi to'pdan biroz masofada joylashganligi sababli uning raqibi oldinga harakatlanishi uchun vaqt bo'ladi. Bu hujumchi o'yinchilarga skramdan chiqib ketishga va o'yinga osonlikcha kiritishga imkon beradi, chunki ular "o'yinda" holatiga qaytish uchun bir necha metr orqaga chekinishlari kerak bo'ladi.

Xuker (skramning birinchi qatorida o'rtada turadigan o'yinchi)

Agar o'yinda bir nechta skramlar rejalashtirilishi mumkin bo'lsa ham, ularni bajarishdagi aniqlikni ta'minlash uchun to'pni skramda ilish va to'pni tunnelga tashlashning maxsus mahoratini hisobga olish kerak. Biroq, bu o'yinchi regbi-7 o'yinining boshqa barcha jihatlarida teng darajada qobiliyatli bo'lishi kerak.

Jamoani tanlash

Regbi-7 o'yinida barcha o'yinchilar har qanday vaziyatlarning rivojlanishiga munosabat bildirishlari uchun keng ko'lamlil individual ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak. Har bir o'yinchi tezkor reaksiyaga ega bo'lishi lozim, chunki regbi-7 o'yini – tezkor tezlikni o'zgarishi o'yinidir: himoya chizig'idan yorib o'tishda sekin chalg'itishlardan to portlovchi tezlikka qadar. O'yinchilar tez tiklanishlari uchun anaerob chidamlilikning yuqori darajasi bilan tez va kuchli bo'lishlari kerak. Regbi-7 o'yini jamoasini tanlash uchun jamoaning qaysi o'yin rejasiga amal qilishini va qaysi o'yin kombinatsiyalarini bilish kerak.

Bu o'yinni yanada aniqroq tartibga solishga imkon beradi, ammo pozitsiyalar bo'yicha asosiy rollar va mas'uliyatlilik ko'pgina jamoalar uchun umumiydir.

Regbi-7 o'yinchilari uchun umumiy tavsif

Regbi-15 o'yinidan ko'ra, regbi-7 o'yinida pozitsiyalarni aniqlash juda muhim emas. Regbi-7 o'yinida o'yinchilarni tanlash asosan, yugurish tezligi, tezkor reaksiya, tajriba va individual ko'nikmalarga aosslanadi. Ulardan pas uzatish, yugurish va tutib olish (zaxvat) harakatini bajara olish eng muhim hisoblanadi. Hech narsa temp, to'pni uzatish tezligi va tutib olish holatini kuchli yorib chiquvchi o'rnini bosa olmaydi. Tutib olish (zaxvat) harakatini yomon bajaradigan o'yinchilar uchun jamoada joy yo'q, chunki bu kuchsizlik va zaiflik mag'lubiyatga olib kelishi mumkin.

Bunga qo'shimcha ravishda o'yinchilar yaxshi yon periferik ko'rish va bo'sh joyda yaxshi mo'ljalga olishga ega bo'lishlari kerak. Bularning barchasi shuningdek, uzoq vaqt davomida ustunlik qilish uchun qachon kontaktga kirish va qachon kombinatsiyaning bir qismi bo'lish haqida to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyati- regbi-7 o'yinining yaxshi o'yinchisini tashkil qiladi. Ko'p qirrali eng yaxshi sportchilar regbi-7 o'yinida eng yaxshi o'yinchilariga aylanadilar. Albatta, boshqa xususiyatarga zarar etkazmaslik uchun ularning o'lchami ham shunchalik muhimdir. Erkin boshli hujumchi tirgak yoki himoyachilar regbi-7 o'yinidagi hujumchilar rolga moslashishlari mumkin. Ular buni qilishlari kerak bo'lishi mumkin, chunki bosh tirgaklari odatda, muhim umumiy ko'nikmalarga ega emas.

Mutaxassislardan ehtimol, erkin to'pni bo'sh joyga aniq yetkaza oladigan skramning yarim himoyachi o'yinchiga muhtoj bo'ladi.

Har bir jamoada kamida ikkita to'pni o'yinga kirituvchi o'yinchi bo'lishi kerak. Ushbu o'yinchilar mukammal periferik ko'rish, vaziyatni baholash va qaror qabul qilish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Ular boshqa o'yinchilarga qaraganda, o'yin rejasi, kombinatsiyalari va taktikalarini ishlab chiqishda ko'proq ishtirok etishlari kerak.

Ular ushbu masalalar bo'yicha murabbiylar va jamoa sardorlari tomonidan qabul qilingan qarorlarda ishtirok etishlari kerak. Shuning uchun katta tajribaga ega bo'lgan jamoaning doimiy a'zolaridan va/yoki regbi-7 o'yinida o'ynash uchun ichki his-tuyg'ullari bo'lgan a'zodan tanlanishi kerak. Ushbu ko'nikmalar keyinchalik qarorlar qabul qilish mashqlari yordamida rivojlantirish va moslashtirish mumkin.

Ushbu ro'lga aniq nomzodlar regbi-15 o'yini bilan bog'liq, masalan, skramning yarim himoyachi o'yinchisi va to'pni o'yinga kirgizuvchi o'yinchi ("autxav", 10 raqam), chunki ular odatda, regbi-15 o'yinida xuddi shu rolni o'ynaydilar. Bunga qo'shimcha ravishda ular regbi-7 o'yinchisining asosiy xususiyatlariga ega bo'lishlari kerak. Aks holda, ular raqiblar uchun nishonga aylanishi mumkin.

Ularning o'yinda individual ishtiroki shunchalik ahamiyatli bo'ladiki, ular o'yinga to'pni kiritayotgan o'yinchi vazifasini bajara olmaydilar.

Hujum paytida to'pni o'yinga kiritayotgan o'yinchi o'yinni boshlashi va boshqa o'yinchilar uni davom ettirishlariga imkon berishi kerak. Aynan shu unga o'yinning keyingi yo'nalishi haqida o'ylash imkoniyatini beradi.

Dastlabki zarbalarni va kiritilgan urinishlarni amalga oshirish (realizatsiya) uchun to'pni darvozaga tepishga qodir bo'lgan jamoada bitta yoki ikkita o'yinchi bo'lishi muhim.

Regbi-7 o'yinining odatiy shakli – bu turnir. Jamoalar butun turnirda bardoshli bo'lishlari uchun jismonan tayyor bo'lishlari shart. Buning uchun jamoa guruh ichida g'alabaga erishgandan so'ng energiya saqlash taktikasini tanlashi kerak. Musobaqa qoidalari kiritilgan urinishlar (popitka) soniga qarab, jamoalarni saralash uchun reytingni asoslashi mumkin, ammo jamoaning zarbalar tepish qoidalarini tanlashiga, zaxira o'yinchilarni jalb qilishga va aniq tezkor ochko to'plash yoki himoyani boshqarish uchun yuqori tezlikdan foydalanishiga tayyor bo'lishga xalaqit bermasligi kerak.

“ИЛМИЙ ТЕХНИКА-ПРЕСС НАШРИЁТИ”**ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ СОҶАСИ БЎЙИЧА ТАЙЁРЛАНГАН ВА ЧОП
ЭТИЛГАН КИТОБЛАР РЎЙХАТИНИ СИЗГА ТАҚДИМ ЭТАДИ**

1. Регби ўйинига тайёргарлик. Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. б. 96
2. Болалар тэг-регби ўйинининг қоидалари (16 ёшгача). Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. б. 34
3. World Rugby Мураббийлик фаолияти 1 даража. Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. б. 40
4. World Rugby техник кўникмалар шаклланишида асосий омиллар. Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. – б. 44
5. Халқаро Регби Кенгаши – регби-7 ўйини бўйича мураббийлик фаолияти. Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. б.
6. World Rugby куч ва жисмоний тайёргарлик 1 даража. Рус т., ўзбек кирилл ва лотин графикасида. – Т., 2020. б.
7. Регби Иттифоқ ўйин қоидалари // Набиев Р. – Т., 2020. – б. 192
8. Керимов Ф.А. Спортда илмий тадқиқотлар. – Т., 2019. – б. 300
9. Керимов Ф.А. Научные исследования в спорте. – Т., 2019. – 316 с.
10. Абдуллаев А.А. Жисмоний маданият назарияси ва методикаси. – Т., 2019. – б. 320
11. Саламов Р.С. Жисмоний тарбия назарияси ва услубияти. 1-жилд. – Т., 2018. – б. 296.
12. Саламов Р.С. Жисмоний тарбия назарияси ва услубияти. 2-жилд. – Т., 2019. – б. 182.
13. Kerimov F.A. Sportda dopingga qarshi kurash. – Т., 2019. – 220 b.
14. Гончарова О.В. Болалар жисмоний сифатларини тарбиялаш. – Т., 2019. – б. 204.
15. Гончарова О.В. Внимание: допинг. – Т., 2019. – 36 с.
16. Палибаева З.Х. Валеология асослари. –Т., 2018. – б. 224.
17. Усманова А.А. Спорт психологияси. – Т., 2018. – б. 48.
18. Усманова А.А. Спортивная психология. – Т., 2018. – б. 48.
19. Абдурахмонов М. Махмудов А.Т.Жисмоний тарбия ва спорт тиббиёти. – Т., 2018. – б. 84.
20. Абдурахмонов М. Одам анатомияси ва физиология асослари. – Т., 2018. – б. 132.
21. Радинов А.В. Практика психологии спорта. – Т., 2018. – 132 с.
22. Сафарова Д.Д. Анатомия. 1-том. –Т., 2018. – 272 с.
23. Сафарова Д.Д. Анатомия. 2-том. – Т., 2018. – 376 с.
24. Сафарова Д.Д. Спорт физиологияси. – Т., 2018. – б. 208.
25. Сафарова Д.Д. Ёшга оид физиология. – Т., 2018. – б. 176.
26. Сафарова Д.Д. Одам физиологияси. – Т., 2018. – б. 124.
27. Арзикулов Д.Н., Гаппаров З.Г., Вахобова Д.Б. Психология ва спорт психологияси. – Т., 2018. – б. 280.
28. Хайдаров Б.Т. Физиология ва спорт физиологияси. – Т., 2018. – б. 256.

“ИЛМИЙ ТЕХНИКА-ПРЕСС НАШРИЁТИ” да чоп этилган адабиётлар ҳақида Интернетнинг қуйидаги сайтларидан олишингиз мумкин:

https://t.me/itapress_nashriyoti_bot

https://t.me/Sport_Book_Shop_UZ

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
JISMONIY TARBIYA VA SPORT
VAZRLIGI**

**O‘ZBEKISTON MILLIY
OLIMPIYA QO‘MITASI**

***Mazkur qo‘llanmaning tarjima va nashri
O‘zbek tovar xom-ashyo birjasining homiyligi
ostida amalga oshirildi.***

Mazkur qo‘llanma yuzasidan savol, fikr-mulohazalar uchun O‘zbekiston Regbi federatsiyasiga murojaat qilishingiz mumkin.

Ish: +99871 207 28 27

www.rugby.uz

info@rugby.uz

rustam.nabiyev@gmail.com

*Manzil: O‘zbekiston Respublikasi
100000 Toshkent,
Istiqlol ko‘chasi 51, 3-qavat.*

Tex.muhammad:
Aripjanova D.U.

Dizayner:
Dalabaeva N.I.

Nashr.lits. AINo 283, 11.01.16. Bosishga ruxsat etildi 26.06.2020
Bichimi 60x84 1/16. «Arial» garniturada raqamli bosma usulida bosildi.
Shartli bosma tabog‘i 6,25. Nashriyot bosma tabog‘i 6,5.
Adadi 200. Buyurtma No 6.

«ILMIY TEXNIKA AXBOROTI-PRESS NASHRIYOTI»
Toshkent sh, Farg‘ona yo‘li, 222/7
Tel: +99871 2051401

TENDER

etender.uzex.uz

Boʻglaniش uchun:
 +998 71 207-00-33
 1162 (qisqa raqam)
 +998 71 213-33-45
 +998 71 213-33-51

[uzexfeedbackbot](#)

**ЭЛЕКТРОН
 ТАНЛОВ ВА ТЕНДЕРДА
 ИШТИРОК ЭТИНГ**

EXDOC

EXDOC

Электронный оборот
 счёта-фактур между
 компаниями

Возможности платформы

www.exdoc.uz

[uzexfeedbackbot](#) +998 71 207-33-33

**XALQARO REGBI KENGASHI
 REGBI-7 O‘YINI BO‘YICHA MURABBIYLIK
 FAOLIYATI
 REGBI-7 O‘YINI BO‘YICHA MURABBIYLIK
 FAOLIYATI UCHUN AMALIY QO‘LLANMA**